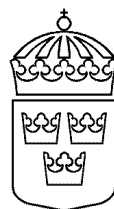

Riksdagens protokoll

2001/02:98

Torsdagen den 18 april

Kl. 12.00 – 17.27

Protokoll
2001/02:98

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 12 april.

2 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2001/02:FPM82 Meddelande från kommissionen om säljfrämjande åtgärder på den inre marknaden *KOM(2001)546* till lagutskottet

3 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Skrivelse

2001/02:102 till finansutskottet

4 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Konstitutionsutskottets betänkande 2001/02:KU29

Utrikesutskottets betänkande 2001/02:UU4

Socialförsäkringsutskottets betänkanden 2001/02:SfU10–SfU12

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2001/02:AU5

Föredrogs
kulturutskottets betänkande 2001/02:KrU15
Allmän kulturverksamhet.

Anf. 1 INGER DAVIDSON (kd):

Herr talman! Oscar Wilde har sagt så här: För närvarande ser folk dimman, inte därför att den finns där utan därför att poeter och målare har lärt dem effektens gåtfulla skönhet. Dimman har kanske legat över London i sekler. Själv är jag böjd att tro det. Men ingen såg den och därför visste vi inget om den. Den fanns inte förrän konsten uppfann den.

Jag tycker att det är tänkvärda ord som det passar att inleda kulturutskottets debatt om kulturfrågor med.

Den här gången är det ett antal motioner i väldigt olika ämnen som vi ska behandla. Alla har avstyrkts av en majoritet i utskottet, men majoriteten består inte alltid av samma partier. Vi kristdemokrater har ställt oss bakom betänkandets majoritetstext utom när det gäller två frågor som jag återkommer till.

Är kultur något som går att sammanfatta i en riksdagsdebatt? Styrskulturen av det vi beslutar här? Ja, till en viss del måste vi konstatera att det är så. Lagstiftningen påverkar förstås de olika verksamheternas utformning. Även ganska små förskjutningar på en anslagspost kan få stor betydelse för den verksamhet som gynnas eller drabbas. Därför betonar vi i betänkandet att utvärderingen av om de statliga stöden utnyttjas och fördelas på bästa sätt har hög prioritet. Det skulle också behövas mer omfattande kulturpolitiskt motiverad forskning så att vi fick ännu säkrare underlag för våra beslut.

Herr talman! Olika konstformer och kulturutövare kommer alltid att finnas, oavsett stöd ifrån staten eller andra aktörer. Med det tycker vissa att man ska låta sig nöja. Men i ett samhälle som vårt vore det förödande. Alla som inser kulturens kraft och förutsättning för ett gott liv måste också ta på sig ett ansvar för att kulturarbetarna får acceptabla arbetsvillkor.

Vi som politiker kan inte undandra oss ansvaret och bara förvänta oss ett rikt kulturutbud därför att drivkraften hos enskilda personer är så stark. Vårt uppdrag är att stödja kulturens olika former, och det måste vi göra utan att försöka styra den. Den konstnärliga friheten är en förutsättning för ett livskraftigt kulturliv. Det innebär inte att kulturen och det konstnärliga skapandet är problemfritt eller att de står över regler och ansvar. Vad som är god smak kan inte läggas fast av någon statlig nämnd. Men konstnärer, precis som andra människor, har ett ansvar för det de skapar.

Det stöd samhället sammantaget ger måste ha som mål att det ska finnas ett levande kulturliv i hela landet. Det är ganska självklart. Genom att bygga upp kulturinstitutioner på olika platser har staten under de senaste årtiondena säkerställt en kulturell infrastruktur som stöd för verksamheter lokalt och regionalt. Det har varit en viktig insats. Statens stöd för att upprätthålla en vital och långsiktig verksamhet måste fortsätta.

Men samhället utgörs ju som bekant av mer än staten. Det kulturella ansvaret ligger inte enbart på den offentliga sektorn. I dag finns det ett

stort intresse från näringslivets sida att stödja kulturell verksamhet, men som reglerna för sponsring är utformade är den möjligheten begränsad. Det tycker jag är olyckligt eftersom jag, till skillnad från t.ex. Vänsterpartiet och vår nuvarande kulturminister, tror att ett långsiktigt samarbete mellan näringslivet och kulturinstitutionerna är positivt och kan ge vidgade möjligheter i form av både bättre finanser och ny publik. Kultursponsring är inget som ska komma till stånd därför att den offentliga sektorns stöd sviktar. Offentligt stöd och sponsring är helt enkelt två olika finansieringskällor. Sponsring kompletterar det offentliga stödet men ersätter det inte. Den tillkommer genom ett avtal mellan två parter som båda har nytta av.

För några veckor sedan behandlade skatteutskottet frågan om sponsring och kom glädjande nog överens. Därför kunde riksdagen besluta att ge regeringen i uppdrag att återkomma med ett förslag till förändrade och förenklade regler när det gäller företagens avdragsrätt för sponsring. Det här är en förändring som vi har arbetat länge för. Jag är glad å kulturens vägnar att den nu är på gång.

Att vi ser många fördelar med sponsring innebär inte att vi inte också ser riskerna. Sponsring får aldrig gå ut över eller styra kulturinstitutionernas verksamhet. Därför anser vi att alla kulturinstitutioner bör sätta upp etiska riktlinjer för sin sponsringsverksamhet och också bidra till att det förs en aktiv debatt om kultursponsringens effekter. På det sättet skapas medvetenhet om såväl möjligheter som risker, och det är nödvändigt om kultursponsringen ska öka. Vi har förvånande nog inte fått stöd för det här förslaget i utskottet, och därför yrkar jag bifall till reservation 9 under punkt 10.

Herr talman! Ofta handlar våra debatter här om situationen för professionella skådespelare, dansare, musiker och andra konstnärer, och det är inte mer än rätt. I en senare debatt i dag kommer ersättningar och bidrag till konstnärer att behandlas. Men en stor och viktig kulturverksamhet sker också ideellt och på amatörnivå. Amatörer kan självfallet inte ersätta professionella konstutövare med lång skolning, men amatörkulturen och den professionella konstutövningen befruktar varandra. Därför anser jag att den nationella kulturpolitiken måste se till helheten och även stödja amatörkulturen. En stor del av amatörkulturen sker visserligen under folkbildningens tak, och under år 2000 genomförde studieförbunden 210 676 kulturprogram. Det är ju en fantastisk siffra. Men amatörkulturen har också egna organisationer som utför ett viktigt arbete. Samarbetet mellan amatörkulturens egna organisationer och studieförbunden behöver utvecklas. Jag vet att det pågår en dialog mellan dem som förhoppningsvis leder till positiva resultat. Kristdemokraterna anser att Amatörkulturens samrådsgrupp, AX, bör få ett ökat direkt statligt stöd. Vi har anslagit pengar för det i vårt budgetalternativ. Därför har vi också ett särskilt yttrande om det i det här betänkandet.

Anf. 2 ELISABETH FLEETWOOD (m):

Herr talman! I det här betänkandet, 2001/2002:KrU15, behandlas motioner som väckts under de två senaste riksmötenas allmänna motionsperioder. Med tanke på riksdagens pressade arbetssituation kommer jag att begränsa mig till ett fåtal punkter.

Prot. 2001/02:98
18 april

*Allmän
kulturverksamhet*

I reservation 6 tillkännager vi moderater för regeringen vår uppfattning att den som uppbär bidrag av skattemedel ska förbinda sig att följa lagar och gällande bestämmelser i någon form av avtal med den bidragsfördelande instansen.

I reservation 7, som vi yrkar bifall till, framför vi som vår uppfattning att statsbidragen på kulturområdet i ökad utsträckning bör fördelas genom upphandling. Med nya aktörer på scenen främjas förnyelse och utveckling. Nyskapare och eldsjälar får större möjligheter att delta i respektive kulturverksamheter.

I reservation 28 tillkännager vi vidare för regeringen att kulturen och dess olika verksamhetsgrenar ska vara tillgängliga för alla, också för de funktionshindrade. Tillgängligheten har ökat, och den har ökat ordentligt, men mycket återstår vad gäller utbildning, hörselslingor, uppläst textremsa på TV för synskadade, ytterligare utvidgad textning av TV-program för hörselskadade och inte minst läromedel i talboksform till hjälp för funktionshindrade och deras föräldrar i skolarbetet.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga ett par ord om Torsby finnkulturcentrum som behandlas i Jan-Evert Rådströms motion Kr275. I detta centrum återfinns en mycket pedagogisk och mycket engagerande basutställning om finnkulturen, dess bibliotek och arkiv.

Av formella skäl har vi inte reserverat oss till förman för motionen, men vi förutsätter att ärendet återkommer till riksdagen.

Ett nordiskt centrum för forskning och information om skogsfinnarna och deras bidrag till Sverige och Sveriges kultur skulle här i Torsby finna en lämplig lokalisering.

Således, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 7, och ingen annan.

Anf. 3 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v):

Herr talman! Vänsterpartiet har hela tio reservationer till det här betänkandet. Det ska inte ses som att vi är emot den förda kulturpolitiken, utan det ska ses som att vi har väldigt många idéer och tankar om hur kulturpolitiken faktiskt kan bli ännu bättre.

Vänsterpartiet strävar efter en kulturpolitik som ger människor möjligheter att lära och uppleva och att få del av nya kunskaper, färdigheter och känslor på jämlika villkor. Vi strävar efter en kultur som berikar och vidgar livet, som ger möjlighet att till andra förmedla sådant som man vill säga eller uttrycka.

Kulturpolitiken har ju kommit en bra bit på väg i de här strävandena.

Det har skett stora förändringar de senaste 20–30 åren vad gäller kulturklyftorna. De har minskat när det gäller sådant som att skriva själv, att gå på bibliotek, att gå på konsert, att spela musikinstrument, att läsa böcker och att gå på teater.

Jag är övertygad om att den infrastruktur som byggdes upp på grundval av 1974 års kulturpolitik har minskat kulturklyftorna, och att En bok för alla, Kultur i arbetslivet, arbetsplatsbibliotek, bibliotekslag och kulturskola avsevärt har bidragit till de minskade klasskillnaderna inom kulturområdet.

Jag är helt övertygad om att ytterligare nedskärningar i dessa delar mycket snabbt skulle förändra människors möjlighet till aktivt deltagande i samhällsprocessen.

Kulturpolitiken är viktig, inte minst för deltagande och demokrati.

Utgående från de av riksdagen antagna kulturpolitiska målen vill vi i Vänsterpartiet därför söka nya vägar att komma till rätta med de orättvisor och den ojämlikhet som alltjämt råder, och stävja den nyliberala våg som vill slå sönder det som byggts upp och till större del låta marknaden, dvs. enskilda människors köpkraft, vara avgörande för vem som ska ha tillgång till kulturen och inte minst vem som ska ha nytta av kulturen.

Vänsterpartiet ser därför att det är det offentligas huvudansvar att stödja kulturlivet på ett sådant sätt att det inte ska bli beroende av vare sig sponsorer eller reklamintäkter. Bristen på offentliga medel har ju tvingat kulturskaparna att söka andra finansieringslösningar i dag. Enligt vår mening ska kulturlivet vara en obunden kraft i samhället. Det ska främja kulturell mångfald, motverka kommersialismens negativa verkningar och ges rejäla möjligheter att värna yttrandefriheten. Därför är det viktigt med ett stort offentligt stöd.

I våra motioner i betänkandet föreslår vi en samordning av de olika budgetområdena så att kulturen äntligen kan ges möjlighet att genomsyra samtliga samhällssektorer.

Vi vill ha en utredning som ser över penninganslagens väg genom Kultur-Sverige för att se vilka förbättringar som här kan göras. Vi begär också en analys av hur stor del av kulturmedlen som kommer kvinnor respektive män till del.

Vi föreställer oss att det är lämpligt att uppdraget läggs ut på oberoende forskare. Vi utvecklar detta närmare i reservation 1.

Herr talman! Hur stor del av de statliga kulturresurserna kommer kvinnor respektive män till del? Hur mycket får de kvinnliga kulturutövarna jämfört med de manliga?

Kulturen är ett intressant område härvidlag eftersom kvinnornas ställning inom kulturen är väldigt stark. Vi känner till att den typiska teaterbesökaren är en välutbildad kvinna inom storstadsregionen, medan den typiska ickebesökaren är en manlig lågutbildad äldre person bosatt på landsbygden eller en mindre ort. Vi vet inte så mycket mer, men ungefär så ser det ut.

Att människan har tillgång till kultur har betydelse för hennes möjligheter och förmåga att utnyttja sina demokratiska fri- och rättigheter, då i första hand sin yttrandefrihet. Det vet vi. Det framgår också av det första kulturpolitiska målet. Med tanke på det är det motsägelsefullt att det är kvinnorna som mest utnyttjar våra kulturinstitutioner, medan det är männen som hörs och syns mest i samhället.

Är det så att kvinnorna har en så stor eftersläpning att ta igen att bristen på jämställdhet skulle vara ännu större om inte kvinnorna med kulturen som hjälpmedel skaffade sig starkare självkänsla och bättre redskap för att göra sina röster hörda? Eller är det så att kvinnorna i första hand använder de kulturella färdigheterna till annat än att vända sig mot resten av samhället?

Som alla vet är det fler män än kvinnor som har chefsbefattningar också inom kulturlivet. Det finns visserligen många kulturpolitiker som är kvinnor, men dessa har sällan mycket att säga till om i förhållande till dem som har makten över finanserna. Det är ju som bekant män.

Mot den här bakgrunden anser Vänsterpartiet att Kulturrådet bör göra en kartläggning av kulturlivet ur ett könsmaktsperspektiv. Dessutom

anser vi att en parlamentarisk kommitté ska tillsättas för att ta reda på vad de rådande förhållandena inom kultursektorn betyder för kvinnors möjligheter och förmåga att utnyttja sina demokratiska fri- och rättigheter.

Jag yrkar bifall till reservation 24.

Anf. 4 BIRGITTA SELLÉN (c):

Herr talman! Centerpartiet vill skapa en kulturell allemansrätt för alla människor i hela landet. Det kan skapa livskvalitet på lika villkor.

Kulturen betyder också mycket för gemensamma angelägenheter som barnens och ungdomarnas utveckling och deras kreativa tänkande och empatiförmåga. Vi anser att en växande andel av kulturutbudet ska riktas mot barn och ungdomar. Vi i Centerpartiet har därför, som bekant, ett särskilt ungdomskonto i vår budget. Har ni glömt vad det heter? KUL-bidrag – det är det ingen som har glömt, va?

Genom att satsa på kultur kan man också stimulera företagande till mindre orter, vilket ger arbetstillfällen. Satsningar på kultur kan leda till en positiv utveckling av den regionala klyvning som vi ser i Sverige. Kulturen ska formas underifrån och finnas i vardagslivet i folkrörelser och föreningsliv, på arbetsplatser och i bostadsområden.

Jag yrkar därför bifall till vår reservation 22 under punkt 31 som handlar om just livskraften och livskvaliteten.

Den kulturella mångfalden har en stark rot inom amatörkulturen. Den är en självklar del av det lokala kulturlivet, och den är en grogrund för den enskilda människans växande och en inspirationskälla i det lokala samhället. Därför anser vi att amatörkulturen ska stärkas. Vår grundsyn är att statens organisatoriska stöd för bl.a. ledarutbildning och utvecklingsarbete ska ges till både amatörförbund och folkbildningen. Vi är därför glada över att amatörkulturens och folkbildningens organisationer har sagt sig vilja föra en dialog om ansvar, roller och samverkan. Det är viktigt för både amatörkulturen och folkbildningen.

Beträffande olika projekt och bidrag till kulturorganisationer vill vi gärna se att det är längre framförhållning när det gäller bidragsbesked och att de ettåriga projekt som Statens kulturråd ger bifall till ska utökas till att gälla två eller tre år. Det är svårt att bygga upp ett kulturellt arbete om man inte får projektpengar för mer än ett år i taget.

Forskning är också något som behövs och som Inger Davidson pratade väldigt varmt om. Det visar bl.a. den förstudie som Riksdagens revisorer gjorde om utbud och efterfrågan. Om den stämmer eller inte skulle vi i Centerpartiet väldigt gärna vilja veta.

Herr talman! Jag står alltså bakom alla våra reservationer men yrkar bifall till bara nr 22.

Anf. 5 ANA MARIA NARTI (fp):

Herr talman! Debatten i dag kan ge en lite missvisande känsla. Det blir lite debatt. Vi har inte mycket att diskutera från olika ställningstaganden. Det ser ut som om allting är frid och fröjd. Men det är faktiskt inte så när det gäller kulturen. Det vet vi alla.

Vi vet att pengarna inte räcker till. Det har vi diskuterat när vi diskuterade budgeten. Vi vet att ersättningarna inte har följt med. När alla andra ersättningar för arbete har gått upp har inte kulturens ersättningar

hängt med. Vi vet att kulturens folk har en mycket svår situation när det gäller andra politiska beslut, t.ex. skatter, socialförsäkringar och hur olika beslut tas.

Men det ser ut som om vi här känner oss maktlösa av någon anledning. Inför det kommande valet skulle jag gärna vilja att vi alla, i alla partier, tänker lite djupare på det här. Det finns rapporter som visar alla dessa saker. Det finns nya utredningar som söker lösningar. Det vet vi också. Men hur länge ska man dröja med att försöka hitta praktiska lösningar för alla dessa stora problem?

Vi försöker inom Folkpartiet. Vi har ett arbete på gång som går i denna riktning. Men det ser ut som om vägen är väldigt lång och svårigheterna mycket stora, så det kommer att bli intressant att se hur vi svarar i valkampanjen på olika kulturutövares frågor.

Jag måste säga att som kulturutövare själv – en människa som skriver och som då och då också undervisar – känner jag mig mycket partisk i detta sammanhang. Jag skulle gärna vilja åstadkomma ett stort underverk och hitta den där stora förmögenheten som i dag saknas när det gäller kulturens ekonomi.

Vad vi beslutar i dag är relativt oväsentligt. De stora besluten står framför oss. Vi kommer att mycket ofta ställas inför frågan: Men vad gör ni för att väsentligt och relativt snabbt lösa dessa frågor?

Vi försöker i olika partier på olika sätt, men vi borde vara modigare och mycket mer beslutsamma i dessa sammanhang och komma med mycket större förslag.

Med detta avslutar jag den allmänna diskussionen. Alltså: Det faktum att vi ställer oss bakom betänkandet betyder inte alls att vi är nöjda med situationen för allmän kulturverksamhet i Sverige. Det betyder bara att vi söker, om ni så vill, revolutionära lösningar – fast jag tycker inte så mycket om ordet ”revolutionär” eftersom jag har mycket dåliga erfarenheter av vad det kan betyda i praktiken.

Jag skulle vilja påminna om att vi också har två särskilda yttranden i det här betänkandet, där vi talar om minoriteternas situation. Där är vårt förslag fortfarande mycket blygsamt. Vi hoppas att kunna åstadkomma något mycket bättre under det arbete som nu pågår. Men när det gäller tillgänglighet och handikapp har Folkpartiet en mycket stor satsning i sin budgetmotion. Det skulle öppna alla kulturens lokaler och förbättra tillgängligheten för handikappade över hela landet.

Mycket mer finns inte att säga just nu. Jag skulle bara vilja, som en påminnelse, tala om reservation 12 under punkt 19, som jag också yrkar bifall till. Det är en av våra stora önskningar att kulturens spridning över landet ska få mycket stort stöd. Detta betyder inte alls att vi tänker ägna oss åt någon motsättningsskapande polemik mellan storstäder och resten av landet – inte på något sätt. Vi vill bara markera att vi inte vill att kulturen utanför de starka kulturcentrumen ska glömmas bort.

Anf. 6 EWA LARSSON (mp):

Herr talman! För Miljöpartiet är ett rikt och mångfasetterat kulturliv nyckeln till mänsklig livskraft. Kultur är något som inte bara den vuxne utan också det lilla barnet har rätt till. Barn och ungdomar formas utifrån vad samhället anser vara viktigt, och därför vill vi att samhället klart och

Prot. 2001/02:98
18 april

*Allmän
kulturverksamhet*

tydligt visar att kultur i alla dess former är något som samhället prioriterar.

Men kultur är inte bara en kraft i sig. Kultur kan också fungera som en motkraft. Inte minst är kultur den motvikt som behövs i en tid när så mycket kretsar kring det materiella: arbetsliv, karriär och ekonomi. Möjligheten att leva ett rikt och aktivt kulturliv, oavsett om du låter dig fyllas av intryck genom att se en teateruppsättning eller om du själv står för ett uttryck genom att kanske sjunga i kör, ger dig som människa den energi som behövs för att vardagen inte ska reduceras till ett flöde av måsten.

Kulturens roll som helande kraft kan inte nog understrykas. Genom det kulturella uttrycket stärker vi varandra och kan därmed stå bättre rustade i livets olika prövningar.

Miljöpartiet eftersträvar alltid en helhetssyn, och vi ser därför satsningar på kultur som förebyggande investeringar för att t.ex. motverka såväl social utslagning som medicinska problem. Det florerar i Sverige en utmattningsdepression och stress i dag. Efter att ha deltagit i Nordiska rådets möte, där vi jämförde de nordiska länderna med varandra, vill jag säga att vi är unika i Norden. Vi toppar ligan när det gäller att jobba mycket. Vi stressar sönder oss själva. Det kan också ha att göra med våra självbilder. Det tål att fundera på.

Det är alltså oerhört angeläget att samhället stärker och lyfter fram andra värden i livet. Hela människan behöver ges utrymme att utvecklas, och varje människas skaparlust behöver få möjlighet att komma till uttryck. Därför anser vi i Miljöpartiet att det åvilar den offentliga sektorn – kommun, landsting och stat – att ta ansvar för att alla har tillgång till kultur, oavsett ålder, ekonomi, utbildningsnivå eller bostadsort i landet.

Statens kulturråd förmedlar en stor del av resurserna för att många ska kunna verka som konstnärer och kulturarbetare. Kulturrådet har också många uppföljnings- och utvärderingsuppdrag, vilket är viktigt, men dessa uppdrag får inte stjåla resurser från den egentliga kulturella verksamheten. I takt med att Statens kulturråd får nya uppdrag måste det självklart också få ekonomiska förstärkningar.

Vi ifrågasätter de stora ekonomiska skillnaderna mellan Kulturrådets anslag och de anslag som beviljas till mer temporära kulturprojekt vilka fördelas av Framtidens kultur. Vi anser att det behövs en bättre fördelning mellan stöd till långsiktigt hållbar verksamhet och till mer temporär verksamhet.

Att bidrag i dag i stort sett endast kan ges till institutioner, föreningar och grupper kan i vissa fall vara ett hinder för nya idéer att utvecklas och förverkligas. Ja, det är inte bara ett hinder, utan det kan t.o.m. förhindra idéer. Vi menar därför att även enskilda projekt ska vara berättigade till bidrag om ansökan i övrigt fyller de villkor som samhället ställer. Jag yrkar bifall till reservation 5 under punkt 5.

Ana Maria Narti pratade om att vi bara stod i början av det som ligger framför oss. Jag kan ge ett konkret förslag så får vi se om Folkpartiet nappar på det. Från Miljöpartiets sida kan vi mycket väl tänka oss att Kulturrådet får disponera 100 miljoner mer. Vi kan också tänka oss att minska detaljregleringarna inom Kulturrådets olika arbetsområden till förmån för arbete utifrån de av riksdagen fastställda kulturpolitiska målen. Det är alltså fråga om en väsentligt högre summa och mindre detaljreglering. Vad säger Folkpartiet om det?

När det gäller kultursponsring har vår ordförande i utskottet redan sagt väldigt mycket. Från Miljöpartiets sida vill vi, eftersom vi länge har kämpat för den här frågan, att kultursponsringen ska få samma villkor som idrottssponsringen.

Debatten om kultursponsring hölls i riksdagen förra veckan då ett enigt utskott bl.a. sade att skillnaderna mellan idrottssponsring och kultursponsring ska planas ut eftersom de är irrelevanta. Vi är från Miljöpartiets sida väldigt glada för detta. Det gäller i synnerhet mig som är ledamot i kulturutskottet.

Vi hoppas att man snart kommer tillbaka med förslag till en ny lagtext med förtydliganden. Vid en jämförelse mellan de svenska bestämmelserna för kultursponsring och de som gäller t.ex. i Danmark, Storbritannien, Tyskland och Frankrike ser vi att dessa länder inte har de krav på koppling mellan sponsorns och mottagarens verksamhet som vi har i Sverige. Dessa krav har gjort att kultursponsring missgynnas i förhållande till andra typer av sponsring.

Herr talman! Jag vill också säga något om amatörkulturens organisationer. Vi har äntligen gett en återställare till själva förbundet som av någon outgrundlig anledning under flera år varit utan bidrag. Det var ju känt att Riksteatern skulle dra in sitt bidrag, och då måste det finnas någon som fyller på – vilket nu finns. Det är vi glada för. Men själva verksamheten behöver också ha ett stöd av samhället. Det handlar om en fantastisk verksamhet med 38 000 medlemmar i amatörteatrarnas förening.

Jag var i Fagersta, amatörteaterförbundets vagga, häromveckan, och det är fantastiskt att kunna följa deras historiska verksamhet och se att den fungerar fullt ut även i dag. Den förändras självklart när tiderna förändras, men den fungerar väldigt bra. Därför vill vi från Miljöpartiets sida att regeringen undersöker hur ett framtida stöd till både organisationen och verksamheten ska kunna se ut. Med det vill jag yrka bifall till reservation 15 under punkt 22.

Jag vill också kort säga några ord om Svenska institutet. Svenska institutet gör en stor och behjärtansvärd insats för att internationellt sprida kunskap om och känslan av vad svensk kultur innebär. Vi tycker att vi behöver stärka institutets ställning för att det ska kunna fortsätta att utveckla detta arbete.

När det gäller Svensk-isländska samarbetsfonden tror jag att alla partier har motionerat om att fondens avkastning behöver ökas för att det svensk-isländska samarbetet ska kunna fortgå. Med tanke på att det nordiska samarbetet betyder mycket, och att fonden har goda kulturella kontakter med den västnordiska kulturen, är det rimligt att man också ger dem de förutsättningar som de behöver för att först och främst kunna finnas kvar och fortsätta att utveckla sin verksamhet.

Sedan har vi den märkliga situation som också Charlotta Bjälkebring var inne på, nämligen genusförhållandena inom kulturlivet. Kvinnor njuter kultur – män producerar kultur. Varför skulle kulturen vara undanhållen den patriarkala struktur som vi alla i det västerländska samhället lever i? Vi menar att man måste gå in och göra riktade insatser. Vi kan inte bara vänta på att strukturen ska ändras av sig själv.

Prot. 2001/02:98

18 april

Allmän

kulturverksamhet

Jag vill också säga några ord om ett samiskt kulturcentrum i Stockholm. Vi tycker att samernas egna analyser av den samiska kulturens förutsättningar och utvecklingsmöjligheter måste vara en utgångspunkt i det svensk-samiska kultursamarbetet. Stockholms sameförening, som är en av de största sameföreningarna, arbetar i dag för att etablera ett samiskt kulturcentrum i huvudstaden. Jag anser att det borde tas ett initiativ så att Stockholms stad och Stockholms län tillsammans med de berörda samiska organisationerna skulle kunna inrätta ett kulturcentrum i Stockholm.

Anf. 7 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v) replik:

Herr talman! Ewa Larsson tog upp frågan om kultursponsring. Jag undrar om Miljöpartiet anser att kultursponsring är lösningen på kulturens ekonomiska problem. Finns det inga risker med ökad kultursponsring?

Anf. 8 EWA LARSSON (mp) replik:

Herr talman! Miljöpartiet anser att vi behöver stärka det offentliga stödet till kultur. Jag erbjöd Folkpartiet en möjlighet att anta förslaget om 100 miljoner mer till Kulturrådet. Vänsterpartiet hade också kunnat anta den utmaningen fastän jag inte riktade den till dem.

Sponsring ger möjligheter att satsa på någonting extra. Först och främst tycker vi att det är väldigt viktigt, precis som Riksdagens revisorer har påpekat, att man från samhällets sida talar om för kulturinstitutionerna hur stor del av deras verksamhet som får sponsras. Det har vi motionerat om, och det kommer nu in i regleringsbrevet. Vi är glada för det.

Vi anser inte att det är rimligt att kultursponsringen blir bestraffad, som den hitintills har blivit. Vi anser det självklart att den ska ha lika möjligheter som idrottssponsringen. Vi är glada för ett förtydligande av reglerna. Dessutom tror vi att den är av godo i vissa fall. Nya målgrupper kan komma att söka sig till kulturen i olika avseenden, bl.a. inom teatern och museerna.

Anf. 9 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet vill också stärka det offentliga stödet till kultur. Men vi ser stora risker i att sponsringen får ta en allt större del av kulturpolitiska satsningar. Det offentligas vilja att satsa på kultur minskar kanske om sponsringsverksamheten ökar.

Vi är också överens om att det är viktigt att det finns regler för hur kultursponsring av kulturinstitutionerna ska gå till så att inte kulturens oberoende och fria ställning gentemot andra krafter i samhället blir ifrågasatt.

Med kultursponsring blir det ett moment 22. Om ett företag har rätt att göra avdrag för kultursponsring blir det mindre medel till statskassan. Därmed får statskassan minskade intäkter, och därmed också minskade möjligheter att betala ut offentliga medel till kultur. Vänsterpartiet anser att det på många olika nivåer finns stora faror med just kultursponsring.

Anf. 10 EWA LARSSON (mp) replik:

Herr talman! Vi i Miljöpartiet går inte rädsla genom livet. Vi går framåt och tror att saker och ting går att reglera. Hitintills har det inte fungerat bra. Vi vill ändra på det, eftersom kultursponsringen har missgynnats. Det finns inget skäl till det, som vi ser det.

Olika lokala skattemyndigheter bedömer kultursponsring olika. I Göteborg har det fungerat alldeles utmärkt under lång tid. Där har man en god tradition av samarbete med t.ex. Volvo. Men i Stockholms stad har det inte fungerat. Nu hoppas vi att det kan bli sådana tydliga regler att det kan fungera lika bra över hela landet.

Vi tycker och tror att det är gott med samarbete. Vi tror inte att det är farligt om näringslivet och kulturlivet samarbetar. Om vi sedan skulle ge kulturen mindre pengar därför att samarbetet ökar vore det ett politiskt misslyckande. Det kommer vi aldrig att ställa upp på från Miljöpartiets sida. Tvärtom fortsätter vi att agitera för ökat samhälleligt stöd för kulturen. Det står också Vänsterpartiet fritt att göra det.

Anf. 11 ÅKE GUSTAVSSON (s):

Herr talman! När man har ett betänkande med 40 punkter och 28 reservationer ska jag kanske erkänna, men något motvilligt, att jag känner viss sympati för förste vice talmannens förslag om att införa tvåpartisystem i Sverige. Därifrån ska jag gå över till att diskutera sakfrågorna.

Vår utgångspunkt från socialdemokratisk sida är att verka för att alla människor får tillgång till ett rikt kulturliv. Alla ska få möjligheter till ett eget skapande. Det innebär att vi måste bryta de hinder som gör att många människor fortfarande står utanför stora delar av kulturlivet. Det handlar om att bryta både den geografiska och den sociala orättvisan.

Därför är det viktigt att vi i ökad utsträckning verkar för att bredda kulturinstitutionernas täckning till att omfatta hela landet. Tyvärr har vi inte lyckats särskilt väl ännu med den geografiska ambitionen. Jag tror också att det är viktigt att vi gör satsningar som riktas till ovana kultur-användare.

När jag talar om att alla ska nås är det något som måste börja redan med barnen. Jag har tillsammans med några kolleger i utskottet haft nöjet att arbeta med den språkpolitiska utredningen, Språkutredningen. Det slår en när man arbetar med språkfrågorna och tillgängligheten till både det talade och det skrivna ordet hur viktigt det är att alla får möjlighet att från förskoleåldern, dvs. långt ned i åldrarna, ta del av kulturen. Det är ytterst en demokratiaspekt. Den kommande riksdagen har efter valet anledning att i stor utsträckning ägna sig åt dessa frågor.

För att skapa kulturell jämlikhet är det viktigt att nå unga människor. Därför måste vi rikta fler insatser inte bara när det gäller språket utan generellt när det gäller den kulturella stimulansen till både förskola och skola. Ungdomars egna mötesplatser och skapande bör sättas främst.

Kulturell jämlikhet har också diskuterats här ur ett köns- och makt-perspektiv. Det är självklart viktigt att ge lika förutsättningar för kvinnor och män, olika minoriteter, funktionshindrade, olika etniska grupper osv. Vi måste se till att också verka aktivt för detta.

Det innebär t.ex. att Kulturrådet för sin del har ett speciellt uppdrag att se till att man i sitt arbete har som mål att verka för en tydlig och

urskillningsbar uppdelning på kvinnor och män i den statistik som man tar fram. Det gäller för övrigt också för Konstnärsnämnden.

Jag ska kort kommentera några av de reservationer som föreligger. Vänsterpartiet begär i en reservation att effekterna av den kulturpolitiska bidragsgivningen ska utredas. Man anser att det är lämpligt att ha en oberoende forskare för detta.

Det är naturligtvis viktigt att det ständigt sker en utvärdering. Men jag vill erinra om det omfattande arbete och den kartläggning av 20 års kulturpolitik som gjordes i anslutning till Kulturutredningen. Det finns nog en hel del av det materialet som fortfarande är oläst, om jag ska vara uppriktig, och som förtjänar att analyseras och gås igenom.

Samtidigt vill jag ge en speciell honnör till Riksbankens jubileumsfond. Den har i ökad utsträckning arbetat med forskning inom detta område och stimulerar forskning om kulturpolitiskt intressanta frågor. Hela utskottet har för övrigt haft möjlighet att ta del av det arbete som pågår och har pågått.

Det finns ett antal motioner som egentligen ytterst handlar om ekonomi. Det har vi märkt på anförandena här. Det kan vara fråga om fler länskonstnärer, mer pengar till Kulturrådet eller vad det nu är för någonting. Jag rekommenderar er gärna att återkomma till den debatten i anslutning till att riksdagen behandlar budgetpropositionen till hösten. Det är där den debatten hör hemma och ska föras.

Miljöpartiet vill att riksdagen gör ett uttalande om de nordiska ländernas kulturella relationer. På sätt och vis är jag glad för att den reservationen har gjorts. Det ger mig tillfälle att redogöra för det. Ungefär hälften av de pengar som Nordiska rådet disponerar går till kultur, utbildning och forskning. Det är alltså ett ansevärt belopp det handlar om.

Pengar räcker en bra bit, men det är inte allt i dessa sammanhang. Därför är det också viktigt att man inom ramen för Nordiska rådet och också i andra nordiska sammanhang arbetar för en ömsesidig stimulans även gentemot våra närområden. Det pågår också ett sådant arbete.

Vi har inom ramen för Nordiska rådets verksamhet inrättat ett mycket uppskattat nordiskt litteraturpris. Det finns också ett musikpris. Till min stora glädje kan jag nu meddela kammaren att presidiet i Nordiska rådet i Reykjavik ställde sig bakom förslaget från den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet att inrätta ett nordiskt filmpris för år 2002 som ska delas ut i samband med sessionen i Helsingfors.

Folkpartiet har en reservation som bl.a. går ut på att man ska tala om för regeringen att den ska börja öka medvetenheten om kulturens betydelse för vidare exportsatsningar. Jag tror faktiskt att regeringen är väl medveten om detta. Det finns ju många institutioner som används i sådana här sammanhang. Jag kan t.ex. nämna Rikskonserter, Svenska institutet och en rad andra olika institutioner som har ett kontinuerligt samarbete. När utskottet för något år sedan var nere i Sydafrika fick vi ett annat exempel på kulturellt samarbete – mellan Kulturhuset i Stockholm och en teater i Johannesburg. Det handlade inte om export utan om kulturutbyte.

Jag kan också bara nämna det arbete som utrikeshandelsminister Leif Pagrotsky utför för just musikexporten.

Jag tycker alltså – om man ska vara ärlig – att detta är lite grann att slå in öppna dörrar.

Moderaterna begär i en reservation att funktionshindrade ska få ökad tillgänglighet till kultur. Det är lätt att instämma i detta – det är inget problem med det. Ett första steg skulle kunna vara att Moderaterna medverkar till att kraftfullt höja samlingslokalstödet eftersom ungefär en tredjedel av samlingslokalerna fortfarande befinner sig i situationen att de är svårtillgängliga för personer med funktionsnedsättningar.

Vi närmar oss slutet av mandatperioden. Med viss tillfredsställelse kan man se tillbaka på åren som har gått. Kulturbudgeten har ökat år från år. Visst finns det många saker som måste åtgärdas. Det uppstår nya problem och skapas nya möjligheter, och jag tror också att kulturpolitiken framöver kräver större ekonomiska insatser.

Men poängen är att kulturen har stått pall i de ekonomiska nedgångarna. Kulturen anses ofta vara det område som först får stryk när konjunkturen viker, men den socialdemokratiska regeringen har prioriterat annorlunda.

Jag ska bara göra en kort utflykt över Öresund. I dag skriver Svenska Dagbladet att nu drabbas kulturen av kraftiga nedskärningar under den nya borgerliga danska regeringen. För första gången på många år går konstnärer nu ut i demonstrationståg. Chefen för Danmarks största förlag säger: "Regeringen håller på att isolera sig från allt som har att göra med andligt och kulturellt liv i Danmark." I artikeln säger Svenska Dagbladet vidare om nedskärningarna: "I ett slag minskades kulturen med 15,3 % i den budget som den konservativa regeringen nu förverkligar. Den medför en rad drastiska nedskärningar inom specifika områden. Bibliotekspengarna till författarna minskas med samma procenttal medan Nationalmuseum blir av med 40 anställda. Statens Konstfond, som står för statens stipendier och belöningar till konstnärer, får sina anslag nedskurna med 30 miljoner danska kronor – nära en tredjedel jämfört med förra året."

Det danska exemplet länder väl inte till efterföljd, och det kanske finns anledning att tänka på det när man diskuterar kulturpolitik inför det val som vi ska ha här i Sverige till hösten.

Anf. 12 INGER DAVIDSON (kd) replik:

Herr talman! Jag ska bara ge en mycket kort kommentar. Vi befinner oss i Sverige nu, och vi har haft en borgerlig regering under 90-talet. Kulturen fick inte vidkännas några nedskärningar trots att vi hade ett budgetläge som beskrivs som lika uselt som under 30-talet.

Anf. 13 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik:

Herr talman! Det där stämmer inte riktigt, Inger Davidson. En stor nedskärning drabbade folkbildningen. Folkbildningen är ett av de sju kulturpolitiska målen som är uppsatta, så detta tycker jag var ganska allvarligt. Det har tagit lång tid att reparera de nedskärningar som skedde då. Frågan är – om man ska vara självkritisk ur socialdemokratisk synpunkt – om vi ens nu har klarat upp att fullt ut restaurera det som hände för folkbildningen, för studieförbunden och för folkhögskolorna.

Anf. 14 INGER DAVIDSON (kd) replik:

Herr talman! På det området får folkbildningen fortfarande vidkännas nedskärningar på vissa håll. Nu talar jag om de statliga bidragen. Kultur-

anslagen sänktes inte, utan de ökade snarare något under de här åren. Det var under en borgerlig regering i Sverige.

Anf. 15 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Inger Davidson något leker med statistiken här. Jag säger att i folkbildningen ingår bildningssträvanden, och bildningen är ett av de nationella kulturpolitiska målen. De statliga anslagen till folkbildningen skars ned under den borgerliga regeringen. Vi har under den nuvarande regeringen successivt försökt att lyfta upp dem. Detta tror jag är ovedersägligt.

Anf. 16 ANA MARIA NARTI (fp) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja påminna Åke Gustavsson om att det finns stora skillnader mellan den svenska borgerligheten och den borgerliga regering som nu agerar i Danmark. Det är principiella, ideologiska skillnader som har fått uttryck i tydliga uttalanden.

När det gäller kulturen känner jag mig mycket säker vad gäller den svenska borgerligheten, men jag tror inte att det finns ett enda parti i Sverige som kan svära sig helt fritt från skuld när det gäller fattigdom i kulturlivet.

Anf. 17 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik:

Herr talman! Nej, det tror inte jag heller. Däremot handlar det om vilka ambitioner man har. Jag noterade med viss glädje att Ana Maria Narti i sitt anförande sade att det är viktigt att markera att kulturen utanför de stora centren inte glöms bort. Det tror jag också. Men jag tror också att det är hög tid att gå från ord till handling, dvs. att också från statens synpunkt satsa mer pengar på kulturen runtom i landet. I det fallet tror jag att folkbildningen genom studiecirklar och i sin verksamhet på folkhögskolor osv. är ett viktigt inslag i byggandet av det kulturella nätverket och i stimulansen för att alla människor ska kunna ta del av de kulturella värdena.

Det är bara att notera – och så sker ju nu till protokollet – att Ana Maria Narti tar avstånd från den borgerliga politiken såsom den förs av Danmarks regering.

Anf. 18 ANA MARIA NARTI (fp) replik:

Herr talman! Det är inte svårt att ta avstånd från den politiken när vi vet vad som händer i Danmark. Det gäller inte i första hand kulturen, utan det gäller den mycket allvarliga frågan om relationen till olika etniska grupperingar i Danmark. Vi vet att vi har en helt annan inställning i Sverige.

Vi har också ett mycket bättre politiskt klimat i Sverige, och för det ska vi skatta oss lyckliga. Hittills har vi varit skonade från det som hände under tiden som Ny demokrati var cirkus nummer ett i Sverige i politiken.

För att gå tillbaka till kulturen är jag precis som Åke Gustavsson en mycket stor vän av folkbildningen. Vem var det som skriftligen försvarade ABF-huset i Stockholm när vissa diskussioner fördes om att detta hus skulle säljas? Det var folktopisten Ana Maria Narti. Vi har ingen

annan inställning gentemot folkbildningen. Det som skedde då får vi ta och analysera i lugn och ro, men jag kan lova att vi kommer att jobba för en utveckling av folkbildningen också när vi befinner oss i regeringsställning.

Prot. 2001/02:98
18 april

*Allmän
kulturverksamhet*

Anf. 19 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik:

Herr talman! Jag noterar med glädje på denna punkt att jag inte har någon annan uppfattning i anledning av vad Ana Maria Narti sade i sin replik.

Anf. 20 LENNART FRIDÉN (m):

Herr talman! Hemlandet är det land där man får sin mänskliga värdighet. Ungefär så uttryckte sig författaren och konstnären Eino Hanski. När han kom till Sverige efter sina svåra uppväxt- och krigsår i Sovjetunionen fann han att man här respekterade honom som en människa. Han fick sin värdighet. Han fick sitt hemland. Han var en stor författare och tänkare som, efter att det sista decenniet av sitt liv mest ägnat sig åt skulptur, dessvärre hastigt gick bort för lite mer än ett och ett halvt år sedan.

Den förste han mötte på svensk mark var en av våra soldater. Han gav Eino vänlighet, han gav honom värme. Han lade ned sitt gevär på marken och svepte in den stackars flyktingpojken i sin soldatpäls. Hur det såg ut kan man se på den modell till minnesmärke över den svenske soldaten i fredens och mänsklighetens tjänst som Eino Hanski gjorde och tänkte sig i fullskala uppsatt på den strand där den armada av båtar i vilken han och många andra krigsflyktingar var med nådde vårt land. Strax före sin död hade han besök i sin ateljé av statsministern, som uttalade sitt gillande över idén och modellen.

I Korea, Kashmir, Libanon, Kongo, Bosnien, Kosovo, på Cypern och på många andra ställen har under 1900-talet svenska soldater hjälpt till, skyddat och räddat svårt drabbade. En del har fått sätta livet till i fredens och humanitetens tjänst.

Runt våra kuster, både till lands och till sjöss och i luften, skyddade under två världskrig under det förra seklet svenska soldater vårt land, och många av dem gjorde storartade insatser när flyktingar kom till Sverige. Deras namn står inte på minnesplattor. Över dem finns inga äreminnen resta, men det är det vi borde göra. Ett minnesmärke av det slag som Eino Hanski föreslog, hans eller ett i samma anda, är den namnlöse svenske soldaten värd.

Detta är inte en konstfråga, vilket det har behandlats som förut, men det är i djupaste mening en kulturfråga. Ett land som vårt måste ha råd att hedra dem som skyddat vår frihet, vårt oberoende, vår kultur och våra värderingar om mänsklighet och internationell solidaritet.

Herr talman! Jag står denna gång som ensam reservant bakom reservation 11 när det gäller det nu presenterade förslaget. Med tanke på hur många det är från olika partier som säger att detta är en mycket väsentlig fråga förvånar det mig. Om jag hade utsikten att få en majoritet med mig skulle jag självfallet yrkat bifall. Jag gör inte det nu, men inget hindrar ju att andra talare från andra partier gör det. En av de socialdemokratiska kollegerna, som skulle ha deltagit i debatten i dag och har talat för förslaget, har dessvärre måst åka på annat uppdrag.

Herr talman! Det ser inte ut att ha gått i år heller, men jag är övertygad om att vi inom en inte alltför avlägsen framtid ändå får se detta minnesmärke – med eller utan riksdagens medverkan.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

Teater, dans och musik

6 § Teater, dans och musik

Föredrogs
kulturutskottets betänkande 2001/02:KrU16
Teater, dans och musik.

Anf. 21 INGER DAVIDSON (kd):

Herr talman! Det betänkande vi nu ska behandla, 2001/02:KrU16, handlar om teater, dans och musik. Det är konstformer som alla människor har en relation till och som de allra flesta kommer i kontakt med.

Musiken har en särskild betydelse för människor. Den finns tillgänglig dygnet runt genom radio, TV och skivor. Försäljningen av cd-skivor har ökat med 4 miljoner under den gångna tioårsperioden. Få andra kulturområden visar med sådan tydlighet hur kultur kan bidra till mänskligt välbefinnande.

Ett rikt kulturutbud får aldrig vara förbehållet storstäderna. Därför har vi kristdemokrater under många år arbetat särskilt för att förbättra villkoren för de regionala kulturverksamheterna, bl.a. genom att föreslå ökade resurser. Särskild uppmärksamhet har vi ägnat åt länsmusiken som har haft en väldigt besvärlig situation under många år. I Kulturrådets översyn *Orkester.nu* konstateras att utbudet av orkestermusik är mycket ojämnt fördelat över landet. Det påpekas också att finansieringen är ett stort problem för många orkestrar och att det krävs bredare och mer långsiktiga lösningar.

Nu har utskottet över partigränserna enats om att åtgärder måste sättas in för att förbättra situationen för orkestrarna. Det innebär att riksdagen kommer att uppdra åt regeringen att låta analysera och föreslå åtgärder som rör möjligheten att bibehålla nuvarande orkesterverksamhet, att tillgodose behoven av orkestermusik över hela landet, att orkestrarnas ekonomi ses över och att svårigheterna att rekrytera orkestermusiker och musikernas anställningsförhållanden analyseras. Jag är väldigt glad att den här angelägna frågan nu tar ett så viktigt steg framåt.

På musikområdet vill jag också särskilt nämna Eric Sahlström-institutet i Tobo, som binder samman utbildning i dans och musik med kultur på ett mycket bra sätt. Tyvärr är samordningen mellan utbildnings- och kulturmyndigheter och mellan de olika fackdepartementen inte lika bra, och det leder till svårigheter för verksamheten. Regeringen borde ta ansvar för att samordningen blir bättre så att verksamheten inte blir lidande av den anledningen, som i dag.

Kristdemokraterna har också lyft fram spelmansstämmornas och festivalernas roll i kulturlivet. I andra länder slår man på ett helt annat sätt vakt om dem än vad vi gör här i Sverige. Vi har en reservation där vi

begär en utredning som belyser situationen här hemma och som också jämför med förhållandena i andra länder.

Herr talman! Teater ger stora möjligheter till inlevelse och identifikation, som betyder väldigt mycket för många människor. Det visar inte minst antalet teaterbesök som åter ökade under år 2000 efter en mindre svacka 1999. År 2000 låg den sammanlagda publiksiffran på nästan 3,5 miljoner besök vid de 22 483 föreställningar som framfördes. Närmare hälften var barn- och ungdomsföreställningar.

Arbetsmarknaden och arbetsförhållandena är trots detta kärva för väldigt många skådespelare. Därför är det positivt att stödet till en tredje anställningsform inom teatern har permanentats. Än så länge är det inte så många skådespelare som har kunnat utnyttja den, så stödet behöver byggas ut. Vi har begärt en ordentlig utvärdering av den här verksamheten för att också andra konstområden ska kunna dra lärdom av erfarenheterna, och vi har en reservation även på den punkten.

Dans som konstnärligt uttryck har länge betraktats som en exklusiv konstform men befinner sig sedan några år i ett expansivt skede. Intresset för att se dans på scen har ökat, liksom intresset att själv delta i dansaktiviteter. Inte minst gäller det barn och ungdomar. När de kulturpolitiska målen fastslogs 1996 bekräftades dansen som en egen konstform. Det borde ha varit ett startskott för en statlig politik på danskonstområdet, men det bidde bara en tumme. Nu har regeringen i alla fall aviserat en bred hearing om danskonstområdet under våren. Vi ser fram emot den med spänning och hoppas att den ska leda fram till åtminstone några konkreta åtgärder.

Kristdemokraterna vill att en nationell handlingsplan upprättas för hur dansen ska kunna utvecklas. Jag yrkar bifall till reservation 9 under punkt 12 som Kristdemokraterna står bakom tillsammans med Folkpartiet och Vänsterpartiet. Vi vill också att ett nationellt uppdrag för dansen ska inrättas. Det har också Kulturrådet föreslagit. Det skulle sätta ökat fokus på dansens betydelse och ytterligare hjälpa dansen att nå ut till nya publikgrupper.

Den verksamhet som bedrivs inom musik-, teater- och dansområdena visar att gränserna mellan det professionella kulturlivet och amatörverksamhet handlar mer om gradskillnad än om artskillnad. Den breda amatörverksamheten är en förutsättning för den professionella nivån och vice versa.

Framtiden för all kultur ligger förestås hos våra barn och ungdomar – det har flera konstaterat redan här i dag – och därför är satsningar på den gruppen extra viktiga. De kommunala kultur- och musikskolorna har under de senaste decennierna grundlagt och utvecklat många människors kulturintresse. Den nedåtgående trenden har vänt även för kommunernas kultur- och musikskolor. Det är otroligt glädjande. I dag är det 5 av 289 kommuner som saknar kommunala musik- och kulturskolor. Det är bra, men det är fortfarande fem för mycket.

Om varje barn ska få möjlighet att spela ett instrument under sin skoltid och utöva annan kultur krävs fortsatta satsningar på musik- och kulturskolorna. Vi har påpekat det i ett särskilt yttrande. Där påminner vi om att vi har satsat extra resurser till kommunerna i vårt budgetförslag som bl.a. skulle kunna användas för att stärka just kultur- och musikskolornas verksamhet.

Prot. 2001/02:98

18 april

Teater, dans och musik

I det här sammanhanget vill jag också lyfta fram att Sveriges musik- och kulturskoleråd, SMOK, gör ett viktigt arbete på detta område. Organisationens innehar nu det nationella uppdraget på musikområdet. Det skulle betyda mycket om det uppdraget kunde förlängas ytterligare en treårsperiod, men det beslutet ligger hos regeringen och inte hos oss i riksdagen.

Anf. 22 LENNART FRIDÉN (m):

Herr talman! På tyska säger man "ein Mädchen für alles" när man talar om någon som sysslar med allt möjligt utan att få koncentrera sina insatser på något kvalificerat. På engelska kallar man en sådan person "a jack of all trades, master of none". På svenska skulle vi kanske säga "diversearbetare".

Just så tycker vi moderater att kulturpolitiken har utvecklats för staten – man är med på alla områden i stort och smått. Allra tydligast ser vi det i kulturutskottet när vi hanterar budgetfrågorna. Anslagen befinner sig i vissa fall på nivån om tiotusentalet kronor. Det är inte rimligt.

Herr talman! Jag vill med detta på intet vis säga att ett enda av dessa områden är mindre viktigt eller t.o.m. onödigt, men frågan är ju – inte minst i en situation där vi strävar efter subsidiaritet och att saker och ting ska beslutas så nära de berörda som möjligt – om allt detta kan betraktas som uppgifter för staten. När den förnumstige skomakaren i klassisk tid kritiserade en konstnär fick han ett svar som vi alla känner igen: Skomakare, bliv vid din läst! Och nog borde staten ägna sig, såväl inom kulturen som inom andra områden, främst åt det som den är bäst på.

Den borde ägna sig åt att garantera sådana företeelser som de lokala institutionerna inte förmår att själva åstadkomma, bl.a. därför att vi har en stor landyta med en liten och utspridd befolkning. I Sverige är det i stället så att vad som ska ske ute i landet vet man bäst i Stockholm. Men så är det naturligtvis inte.

För cirka ett decennium sedan avgav en expertgrupp från Europarådet en rapport om detta. Jag har den här i handen. Man konstaterade att t.o.m. de organ som hade till huvuduppgift att verka för kulturen ute i landets olika delar, t.ex. R:en, dvs. Rikskonserter, Riksutställningar och Riksteatern, samtliga ligger i Stockholm och är starkt präglade av statens och huvudstadens värderingar.

Vi moderater ifrågasätter starkt om det har blivit mycket bättre sedan dess. Övergripande kulturvårdsfrågor, ett nät av regionala basinstitutioner som operascener, symfoniorkestrar etc. kan vi se som en gemensam, statlig uppgift. Självfallet gäller det också s.k. nationalscener och nationella övergripande och samordnande myndigheter, exempelvis Riksantikvarieämbetet och Riksarkivet. I övrigt bör statens uppgift främst vara att se till att det finns en sådan samhällsanda att skapandet underlättas, med avseende på såväl själva skapandet som möjligheterna att leva på skapandet. Detta betyder att lagar och skatter måste göras mera kultur- och skaparvänliga. Ett annat område som kan vara statens är att stödja och initiera samverkan mellan regionala aktörer och att stödja tillkomsten av nationella nätverk för verksamheter med landsomfattande intresse.

Att stödja utan att styra bör vara en ledstjärna. Om än i andra ord är detta tankarna bakom vår reservation nr 1 – den enda som jag nu också yrkar bifall till.

Herr talman! I två förslag till tillkännagivande – i reservationerna 14 och 16 – tar vi moderater än en gång upp genrecenterfrågan. Den frågan var man i Kulturutredningen överens om. Liksom tidigare nämner vi också jazzmusiken som ett typexempel på en musikgenre som skulle kunna stabiliseras och utvecklas genom sådana konstruktioner.

Herr talman! Moderaterna avger också i detta betänkande två yttranden som berör teaterområdet. Frågan om Riksteatern har jag redan berört inledningsvis. Vi tycker att den verkliga riksteatern vore en där de regionalt förankrade teatrarna skapar i samverkan.

I det andra yttrandet påminner vi om att vi i våra budgetmotioner i ett flertal år har föreslagit ett avsevärt större anslag än vad regeringen har gjort när det gäller de fria grupperna. Vi anser att den teaterförnyelse som dessa grupper står för kan vara till gagn för hela Teater-Sverige och att staten därför bör underlätta deras innovativa verksamhet på lång sikt.

Slutligen, herr talman, med tanke på att vi har varit överens som att inte prata så länge – jag har inte använt mer än hälften av den tid jag anmält mig för – vill jag säga att jag under punkten 18 i reservation 11 backar upp något så ovanligt som en sjupartimotion. Representanter för samtliga partier, såväl budgetmajoriteten som oppositionen, delar min uppfattning om att åtgärder måste vidtas för att säkra en långsiktig finansiering av en av landets få kvarvarande professionella blåsarensembler, Göteborgsmusiken. Sedan ett par veckor framstår detta som ännu viktigare när det har aviserats att man från försvarets sida kommer att lägga ned sin norrländska musikverksamhet. Utskottets skrivning är förhållandevis positiv i frågan, och man måste utgå från att den fingervisning som denna utgör för såväl Kulturrådet som regeringen och stiftarna bör leda fram till att den efterlysta långsiktiga lösningen kan förverkligas.

Anf. 23 PETER PEDERSEN (v):

Herr talman! I betänkandet KrU16 behandlas teater-, dans- och musikfrågor. I mitt anförande kommer jag att behandla endast musikfrågorna, medan Tasso Stafilidis återkommer rörande teater och dans. Vänsterpartiet har skrivit en rad motioner med många yrkanden i dessa frågor. Vi har också ett stort antal reservationer och många särskilda yttranden. Jag står självfallet bakom samtliga Vänsterns reservationer, men för tids vinnande och för att motverka allt prat och alla argument för införande av tvåpartisystem som har framförts här nöjer jag mig med att yrka bifall till reservation 15 under punkt 20, Samverkansprojekt inom olika genrer m.m.

Herr talman! Musik har sannolikt alltid funnits och utövats i de mest skilda sammanhang. Musik är en grundläggande del av människors kultur. Människor spelar och sjunger själva eller tillsammans med andra och lyssnar till andras musik. I en rapport från Ungdomsstyrelsen som kom för några år sedan framkom att just musik är det stora, gemensamma intresset för ungdomar. Hela 98 % av ungdomarna anger att de lyssnar på musik minst en gång per vecka.

Enligt Kulturbarmetern har ca 57 % av slumpmässigt utvalda svenskar i åldern 9–79 år varit på konsert eller annat musikevenemang det senaste året. Hela 17 % av befolkningen spelar regelbundet något instrument. En tredjedel av tonåringarna musicerar regelbundet, men det avtar tyvärr efter tonårstiden.

I Ds-rapporten *Att ta sig ton* som kom 1999 analyseras det svenska musiklivet utifrån en rad perspektiv, bl.a. betydelsen för musikexporten. Det svenska musikundret som man så ofta talar om – att många svenska artister slår igenom och säljer bra även internationellt – tas upp. Man betonar i rapporten att den offentliga sektorn bör inse sitt ansvar för musikexportens utveckling genom att säkerställa den breda musikutbildningen från kommunala musik- och kulturskolor, studieförbundens musikverksamhet och den högre musikutbildningen. Denna breda utbildning gör att vi ligger i topp vad gäller läskunnigheten av noter – om det nu heter så. Ca 400 000 svenskar sjunger i kör, och många av oss hanterar ett instrument då och då, åtminstone hjälpligt.

Herr talman! Vårt musikliv är alltså ganska brett och består av ett stort antal musikstilar och genrer. Men det kan bli ännu bättre. Traditionellt sett har den statliga kulturpolitiken på musikområdet haft ett starkt fokus på konstmusik. På senare år har glädjande nog även folkmusiken lyfts fram.

Vi kan konstatera att den fasta scenen för folk- och världsmusiken i Stockholm, Stallet, finns, och den måste ges förutsättningar, långsiktighet och kontinuitet i sitt arbete. Blues, jazz, pop och rock hänvisas ofta till den kommersiella marknaden.

Vänsterpartiet vill betona mångfalden inom musiken, att alla genrer tillåts utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och att det ges möjlighet till spännande möten mellan olika musikstilar, olika kulturer och olika musiker.

I reservation 15, som jag tidigare yrkade bifall till, framhåller vi att kulturpolitiken ska verka för ett musikutbud som präglas av mångfald och hög kvalitet. Den statliga bidragsgivningen ska omfatta all slags musik och ta ställning till musiklivets skilda villkor. Vi anser därför att det finns ett stort behov av fler genreprofilerade centrum för musik och att fortlevnaden av de centrum som redan finns samtidigt bör garanteras. Vi har också påpekat möjligheten att använda sig av nationella uppdrag, alltså *fler* nationella uppdrag, för att skapa mångfald på musikens område. Även länsmusikens ansvar för alla musikstilar, alla musikgenrer, bör betonas hårdare i bidragsgivningen.

Det breda anslaget kan ge länsmusiken en möjlighet att vara spjutspetsen för musiken i respektive län genom att erbjuda en kulturell mötesplats för olika musikgenrer och genom att ha spännande möten mellan professionella musiker och amatörer.

Herr talman! I ett särskilt yttrande konstaterar vi att fonogramstödet bör utformas på ett sätt som motverkar fortsatt koncentration och likriktning på fonogrammarknaden. Alltför många duktiga musikanter och orkestrar i olika genrer får tyvärr aldrig chansen att ge ut sin musik på en skiva. Därmed går vi också miste om mycket god musik. Det är inte alltid musiken som avgör om man får spela in på skiva. Det kan bero på hur man ser ut, vilken look man har och vilken framtoning man har. Vi får också musiker som tappar sugen och börjar göra något annat i stället. Därmed minskas den musikaliska bredd som behövs för att vi ska kunna skapa ett ännu större toppskikt på musikens område, precis som inom t.ex. idrottens.

Vi lyfter också fram behovet av fler och funktionellare repetitionslokaler där musiker kan öva utan att få t.ex. hörselskador. Man måste också

ges möjlighet att framföra levande musik till en levande publik. För närvarande råder en jättestor brist på replokaler och livescener, eller levande scener för att prata svenska, för icke etablerade musiker. Här har vi lyft fram den danska ”spelställeslagen” som ett exempel som man kanske ska tänka vidare på även i vårt land. I ett särskilt yttrande konstaterar vi att Statens kulturråd och Ungdomsstyrelsen arbetar med att hitta en lösning som passar i Sverige, och därför har vi avstått från att reservera oss i den frågan. Vi får återkomma om ingenting sker.

Vi har påpekat vikten av ett fungerande arrangörsled, att det här gäller alla musiklivets parter, att det ska komma alla genrer till godo och att ingen bör gynnas på någon annans bekostnad. Vi har också pekat på behovet av tekniskt avancerad utrustning, t.ex. musikutrustning, inspelningsgrejer och även vissa instrument, för musikskolor i mindre kommuner, studieförbund osv. Vi kanske kunde införa någon ny stödform för att möjliggöra inköp av sådan utrustning.

Vi tycker att det är tröttsamt att i alla sådana sammanhang få höra att det här kan vi inte gå med på, det är en kommunal angelägenhet. Det hjälper inte det regionala och lokala musiklivet att säga att de här miljoninköpen får ni fixa på egen hand. Det finns inte pengar för det. Här krävs alltså ett nytänkande från riksdagens sida.

Herr talman! Det är glädjande att kulturutskottet enats om att föreslå riksdagen ett tillkännagivande till regeringen avseende en orkesteröversyn. Det har också Vänsterpartiet skrivit om i motion Kr350, yrkande 5–6. Jag går inte in på den. Vi har alltså samma positiva inställning som t.ex. Inger Davidson gav uttryck för och som samtliga partier har ställt sig bakom. De problem som finns när det gäller rekrytering av musiker och när det gäller heltidstjänster, en spridning, måste åtgärdas, och vi ser en förutsättning för det nu.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag som medlem i ett feministiskt parti, och dessutom med stöd av Kulturbarometerens statistik, påtala att även musikområdet har en könsmässig uppdelning och att en klar könsobalans råder. Vi tycker därför att det vore rimligt att utreda hur könsobalansen inom musikens område kan motverkas så att flickor eller kvinnor och pojkar eller män – alla – verkligen får samma möjligheter att skapa musikupplevelser och till eget utövande. Det finns knappast någon naturlag och knappast några biologiska skäl som gör att så många tjejer ägnar sig åt sången i ett band medan killarna spelar trummor och sologitarr, för att ta ett exempel.

Svenskt rockarkiv gav nyligen ut cd:n *Från Plommons till Drain*, en kavalkad över svensk kvinnlig pop- och rockmusik från 60-talet fram till i dag. Kvinnor finns alltså även inom denna genre, men de borde kunna vara betydligt fler. Vänsterpartiet vill i framtiden se fler Sahara Hotnights i rocksvängen och fler personer som Cecilia Zilliacus inom klassisk musik.

Anf. 24 BIRGITTA SELLÉN (c):

Herr talman! Eric Sahlströms folkmusikinstitut i Tobo har i dag en mycket bra verksamhet. Det beror bl.a. på att några eldsjälar från orten har lyckats att med hjälp av skilda myndigheter skapa en verksamhet som binder samman kultur och utbildning. Den verksamheten får inte stagnera utan bör i stället utvecklas. Därför måste staten ta ansvar för en

samverkan där man beaktar både skolutbildningen och det kulturella inslaget när det gäller såväl statsbidrag som regelansvinnningar.

En samverkan måste komma till stånd mellan de båda berörda departementen, Utbildningsdepartementet och Kulturdepartementet. Genom att utbildning på nyckelharpa ges på Tobo Folkmusikinstitut har intresset för nyckelharpan ökat. Många kommer till Tobo för att lära sig både spela och bygga sin egen nyckelharpa.

Nyckelharpan är ju ett säregnet instrument som har funnits i Sverige sedan 1300-talet. Man kan se den avbildad på flera kyrkmålningar. Men den används också, och har dessutom fått ökad uppmärksamhet, även i dagens musik. Inte minst har Åsa Jinder bidragit till att populariteten har ökat.

Med tanke på den unika ställning som nyckelharpan har och har haft i Sverige anser vi i Centerpartiet att regeringen bör finna en form för att utse nyckelharpan till svenskt nationalinstrument. Vi var väldigt nära att nå det målet i utskottet, men dessvärre fick majoritetspartiet "björnfrossa" och hoppade av sitt tänkta ja till motionen. Jag yrkar i alla fall bifall till reservationerna 12, under punkt 19, och 18, under punkt 26. För att inte i onödan göra debatten alltför lång avstår jag från att plädera för Centerpartiets andra reservationer. Det går att läsa om dem i betänkandet.

Anf. 25 ANA MARIA NARTI (fp):

Herr talman! Jo, då och då kommer någon glimt av glädje i arbetet som kulturpolitiker. En sådan glimt är beslutet att göra en översyn över orkestrarnas situation. Det behövs. Vi vet att de har mycket stora svårigheter. Det kan säkert bli en uppmuntran, och låt oss hoppas att det leder till en förbättring.

Annars när det gäller teater, dans och musik finns det två saker som jag vill lyfta fram. När det gäller teatrarnas situation vill jag påminna om den gemensamma aktion som nu drivs fram av flera stora organisationer på teaterområdet, den s.k. Teaterunionen har kommit i gång med ett mycket intressant arbete där man lyfter fram alla stora behov som finns på området. Det som är mycket intressant att ta fram och tänka på nu är deras systematiska krav på långtidsplanering inom det här området. Hitills har det alltid varit så att man har levt från år till år i väntan på bidrag och anslag, och vi vet alla att den sortens fragmentering av verksamheten inte är skapande utan tvärtom hindrar en ordentlig utveckling.

Mycket intressant är också att Teaterunionen ställer så stora krav på de andra politiska områdena när det gäller kulturen. Man ska inte bara lyda och ta emot beslut när det gäller skatter, socialförsäkringar och arbetsmarknad, framför allt när skatter, socialförsäkringar och arbetsmarknad systematiskt glömmer bort att kultur är en annan sorts arbete än det arbete som man har haft som modell för att ta fram olika åtgärder och beslut.

Där behöver vi gå fram mycket mer bestämt än tidigare och lyfta fram det särartade i konst- och kulturarbetet och visa att man inte kan beskatta produktion av t.ex. scenkonst på samma sätt som t.ex. ost. Det är en annan sorts verksamhet. Den ställer andra krav på människor, och marknaden ser helt annorlunda ut. Det finns faktiskt väldigt intressanta tankar att hämta om detta hos stora internationella vetenskapsmän, bl.a. Bourdieu har skrivit mycket intressant om kulturmarknaden. Men detta

ligger så långt borta från vanliga politiska beslut, så det krävs ett slags långvarigt utbildningsarbete för att få in dessa andra mått i det politiska tänkandet när det gäller kultur och konst.

Jag vill tala lite grann om dansen. Det finns i betänkandet en reservation som vi står bakom tillsammans med Kristdemokraterna och Vänsterpartiet där man talar om en handlingsplan för dansen, inte därför att dansen på något sätt skulle behöva uppifrån kommande planering utan helt enkelt därför att dansen har vuxit fram som ett slags ny folkrörelse och vuxit mycket intensivt och på väldigt många ställen utan att våra ramar för kulturpolitiken på något sätt har anpassats till denna nya folkrörelse. Eftersom jag har en dansande dotter som har dansat under 12–13 år med själens största glöd så vet jag hur det ser ut bland dessa människor som är i stånd att stå emot vilka svårigheter som helst och ibland också dansa utan att ha hunnit äta och vila, bara de får dansa. Jag tycker att deras enorma passion och deras skapande begåvningar behöver mycket mer stöd och förståelse än de i dag kan ta del av. Därför yrkar jag bifall till reservation 9 under punkt 12.

Anf. 26 EWA LARSSON (mp):

Herr talman! Detta betänkande handlar om vissa övergripande teater- och musikfrågor. Jag vill börja med att påminna om att Statens kulturråd i sitt budgetunderlag för åren 2003–2005 gör bedömningen att anslagen till de fria teater-, dans- och musikgrupperna samt arrangerande musikföreningar m.m. bör tillföras 16 miljoner kronor år 2003, 15 miljoner kronor år 2004 och 7 miljoner kronor 2005 för att en realistisk finansiering av den verksamhet som bedrivs ska vara möjlig. Här talar man alltså inte om utvecklad verksamhet utan om befintlig verksamhet. Detta är en bedömning som står att läsa i Kulturrådets översyn som heter *Vem säger sig fri*. Man gör bedömningar utifrån den senaste bidragsgivningen.

Jag ska säga lite grann om de tre R:en Riksteatern, Rikskonserter och Riksutställningar. Vi tycker från Miljöpartiets sida att de lyckas väldigt bra i sin verksamhet. Vi menar att om den verksamheten ska kunna fortsätta och också nydanas och inte använda alla pengar till löneökningar, prishöjningar, hyror, ny utrustning, osv. behöver man också satsa på den. Vi vill att det görs extra satsningar inom folk- och kammarmusiken för att man ska kunna turnera också till områden i landet. Vi vet att Unga Riks gör det möjligt för unga människor i vissa delar av landet att faktiskt få se teater som de aldrig hade haft möjlighet till annars under sina uppväxtår. Vi menar att R:en är ett nödvändigt komplement för att garantera ett större och flexibla utbud över hela landet.

Utvecklingen inom dansens område har gått väldigt snabbt. Det är glädjande. Förut ingick begreppet dans i teaterbegreppet. Det var under Kulturutredningen som detta uppmärksammades och som ändrade på det. I och med det har dansen också blivit mer synlig som sin egen konststart. Nu vill vi att dansen ska få ett nationellt uppdrag. Det har också Kulturrådet föreslagit, dock icke regeringen. Men utskottet anser också att det är rimligt. Vi hoppas på ett snart sådant uppdrag.

Jag ska säga något om nyckelharpan som svenskt nationalinstrument. Utskottet menar att ingenting hindrar att nyckelharpan kallas för nationalinstrument. Det var så långt vi kom. Och i vissa lexikon anser man redan att nyckelharpan är det svenska nationalinstrumentet. Det finns

olika meningar om vad detta har för betydelse. Från Miljöpartiets sida tycker vi att detta instrument som är ett levande instrument och som har förändrats genom de århundraden som instrumentet har använts är en viktig symbol. Det är levande, och det förändras. Vi tycker att det är en viktig symbol för svensk folkmusik. Att den dessutom har överlevt ända in i vår tid visar ju vilken kvalitet instrumentet har.

Vi från Miljöpartiet vill också göra det möjligt att bygga upp folkmusikcentrum över hela landet. Vi vill göra det med samhällets stöd, precis som man har gjort i Norge och i Finland. Man kan säga att Eric Sahlström-institutet är ett startskott på den utvecklingen. Nu tycker vi att det är dags att gå vidare med Folkmusikens hus i Rättvik. Sedan borde Östersund och deras samarbete med Trondheim stå på tur.

För att öka möjligheterna för musiker att leva på sitt eget arbete och för att öka musikernas möjligheter att delta i olika samarrangemang vill vi öka förutsättningarna för arrangörsstödet. Detta ger möjligheter för olika former av möten mellan både amatörer och professionella, både mellan musik och dans. Det betyder mycket för ett levande och vitalt musik- och dansliv.

Jag ska säga något om Teateralliansen och centrumbildningarna. Här tycker vi från Miljöpartiet att det är en viktig principiell och ideologisk markering att slå fast att det offentliga stödet till konstnärer är ersättning för utfört arbete och inte understöd. Därför är vi väldigt positiva till att medel har omfördelats från arbetsmarknadssektorn till kultursektorn. Bl.a. har de tolv centrumbildningarna erhållit 10 miljoner kronor och Teateralliansen AB 15 miljoner kronor från AMS för att stödja de arbetslösa inom de olika konstnärsgруппerna. Verksamheten är nu utvärderad, och man har funnit att den fungerar väldigt bra. Men då måste också mer pengar omfördelas, annars kan man ju inte möta efterfrågan. Och verksamheten utvecklas också inom dansens område. Jag yrkar därför bifall till reservation 29 under punkt 49.

Vidare har vi Länsmusiken, som står för att få ut musikens olika konstarter till skolor, föreningar, studieförbund, kommuner, församlingar, företag och andra som anordnar konserter. För många människor, inte minst för barn, svarar Länsmusiken för den viktigaste kontakten med levande musik och med musikformer som lyssnarna normalt inte kommer i kontakt med.

Här vill jag påminna om att 70 % av vår kulturkonsumtion betalar vi ur egen ficka. Samhällets stöd handlar om de 30 % som inte är kommersiellt gångbara på den s.k. marknaden, som är vi.

Bland de musikformer som Länsmusiken arbetar med finns bl.a. kammarmusik, folkmusik, jazz och modern konstmusik. Nu har utskottet tagit initiativ till en utvärdering. Det är bra, för vi behöver se konsekvenserna av de nedskärningar som har gjorts. Vi hoppas att deras stöd återupprättas.

Med detta yrkar jag bifall till reservation 30 under punkt 50.

Sedan kommer jag till fonogramstödet. Det är ju inte bara levande musiker som behöver stöd, utan det behövs också stöd för produktion och utgivning av fonogram. I budgeten för år 2001 skar regeringen bort 3 miljoner kronor i anslaget för fonogramstödet – motsvarande 40 % av det totala stödet.

Svenska skivbolags möjligheter att producera smala men intressanta fonogram, inklusive barnmusik, står och faller med fonogramstödet. Regeringen har påtalat att nedskärningarna inte ska få några konsekvenser. Detta kräver bevis. Därför menar vi att regeringen skyndsamt ska utvärdera effekterna av den här nedskärningen.

Till slut, herr talman, har vi Forum för världskultur. Folkmusikens ställning har under perioden kraftigt stärkts och är i dag en högst levande konstform som ständigt utvecklas. Folkmusik från vitt skilda länder har samtidigt på ett mycket glädjande sätt knutit människor från olika kulturer närmare varandra. Vi ser en ständig korsbefruktnings mellan olika folks musik, s.k. världsmusik.

Det här ger inte endast kulturella värden utan också demokratiska värden då kulturen bidrar till att skapa förståelse över språkgränser och på så sätt – kan vi säga – motverkar rasism. Nu tycker vi att det är dags för ett nationellt uppdrag för en världsmusikorkester, och visst borde Ale Möller få det uppdraget!

Anf. 27 PAAVO VALLIUS (s):

Herr talman! Socialdemokraterna har under denna mandatperiod gjort satsningar och reformer inom ett antal olika områden. Vården, skolan och omsorgen har tillsammans med sysselsättningen varit i fokus. Samtidigt har vi valt att prioritera kulturen. Den statliga kulturbudgeten har stärkts år efter år, och det är en prioritering som vi kulturpolitiker är stolta över. Naturligtvis är det vår ambition att fortsätta med att stärka det svenska kulturlivet.

Den svenska musiken och scenkonsten håller en hög konstnärlig nivå. Genom den institutionella utbyggnaden och ett ökat turnerande har dessa kulturyttringar blivit tillgängliga för en större och bredare publik. De statliga stöden har haft stor inverkan på den gynnsamma utvecklingen.

Besökstalen vid offentligstödda föreställningar och konserter har stadigt ökat sedan början av 1990-talet. Det finns en stark ambition hos både institutioner och fria grupper att få en mer allsidigt sammansatt publik – socialt, åldersmässigt och könsmässigt. Många institutioner strävar också efter att få barn och ungdomar intresserade av scenkonsten och musiken. Detta är ett viktigt arbete.

Den väl utbyggda infrastrukturen ger goda förutsättningar för att nå ut med ett varierat utbud av teater, dans och musik till landets alla delar. Men vi måste ytterligare stimulera den lokala och regionala kulturen. Vi vill ha ett kulturliv för *hela* Sverige.

I årets budget ökade vi stödet till de fria grupperna med 20 miljoner. Stödet till de regionala teater-, dans- och musikinstitutionerna ökade med samma belopp. Dessa satsningar är speciellt viktiga för kulturen ute i landet. Det är speciellt glädjande att vi i budgeten också säkrade ett ökat stöd till Göteborgsoperan. Denna kulturinstitution håller en hög konstnärlig kvalitet, och ytterligare medel ger stimulans för en fortsatt god utveckling.

Riksteatern och Rikskonserter gör ett viktigt arbete för att stimulera den kulturella tillgängligheten. Verksamheterna bidrar till att människor i många delar av landet får möjligheter att ta del av teater och musik av god kvalitet. Både Riksteatern och Rikskonserter har haft en gynnsam utveckling. Jag hoppas att deras arbete ska få fortsätta att utvecklas.

Herr talman! Vi har i detta betänkande gjort ett tillkännagivande om en översyn av orkesterverksamheten, vilket nämnts av andra talare tidigare här. Detta är ett mycket viktigt initiativ. Utbudet av orkestermusik är ojämnt fördelat över landet. Finansieringen av orkestrarnas regionala verksamhet har ännu inte fått en tillfredsställande lösning, och många orkestrar är i behov av en mer stabil finansiell bas.

Regeringen får nu i uppdrag att utreda, analysera och föreslå åtgärder inom orkesterverksamheten. Översynen ska bl.a. innefatta frågor om orkestrarnas spridning över hela landet, om ekonomi, om rekrytering av musiker och deras anställningsförhållanden samt om orkestrarnas möjligheter till en långsiktig utveckling. I översynen ska även ingå utfallet av Kulturrådets förhandlingar med landstingen om Länsmusikens uppdrag. Det är viktigt att vi nu får till stånd en översyn för att i ett senare skede kunna förändra vad gäller de problem som i dag finns inom orkesterverksamheten.

Betänkandet innehåller två reservationer som berör nyckelharpan som nationalinstrument.

Nyckelharpan har funnits länge i landet och är en viktig del av vårt kulturarv. Nyckelharpan är ett instrument som vi bör värna och vidareutveckla. Om intresset och engagemanget är stort kan ett instrument få status som nationalinstrument i människornas medvetande. Nyckelharpan verkar i många delar ha det folkliga stöd som gör att människorna börjar betrakta den som ett nationalinstrument.

Men det är inte en fråga för riksdagen att fatta beslut om. Jag vill ändå understryka att det står nyckelharpan vännar fritt att utropa nyckelharpan till nationalinstrument.

Kristdemokraterna föreslår i en gemensam reservation med Vänsterpartiet och Folkpartiet att en handlingsplan för dansens utveckling ska tas fram. De senaste årens prioriteringar av dans har lett till en hel del förbättringar inom området. Bl.a. annat har vissa regionala dansinstitutioner tillkommit, och stödet till de fria dansgrupperna har ökat. Jag vill även nämna arbetet med den dansfrämjande verksamheten Dans i hela landet.

Men dansen har trots dessa insatser förhållandevis svårt att etablera sig som egen konstform i hela landet. Det finns ett behov av att ta ett större grepp om frågan. Med anledning av detta kommer Kulturdepartementet under året att arrangera en hearing. Olika företrädare inom dansen kommer naturligtvis att medverka.

Dessutom pågår en översyn av statens tjänstepensionsåtagande för olika grupper av konstnärer inom teater, musik och dans och hur bestämmelserna kring dessa samverkar med reglerna för den reformerade allmänna pensionen. Det pågår alltså diskussioner och översyner, och jag förutsätter att regeringen i ett senare skede överväger eventuella åtgärder.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

(forts. 8 §)

Kammaren beslutade kl. 13.52 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

7 § Frågestund

Frågestund

Anf. 28 TALMANNEN:

Nu följer riksdagens frågestund, och följande statsråd kommer att delta: kulturminister Marita Ulvskog, utrikesminister Anna Lindh, statsrådet Leif Pagrotsky, näringsminister Björn Rosengren och statsrådet Jan O Karlsson.

Kulturministern besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget område. Övriga statsråd svarar var och en på frågor inom sitt ansvarsområde.

Utnämningar på kulturområdet

Anf. 29 KARIN ENSTRÖM (m):

Fru talman! Jag har en fråga till kulturminister Marita Ulvskog.

I det senaste numret av tidningen Moderna tider kunde man läsa om att den mångåriga traditionen i Kulturdepartementet att låta kompetens gå före politiska värderingar vid tillsättandet av chefstjänster nu har övergivits av kulturministern till förmån för något som i artikeln närmast liknas vid en svågerpolitik.

Kulturministern talar ofta om maktkoncentration när det gäller privata aktörer, men det är inte något problem jämfört med det allvarliga i en medveten politisering av kulturen som kulturministern beskylls för. Inte mindre än sju exempel tas upp i Moderna tider på höga befattningar där politiska meriter misstänks överstiga personliga meriter.

Vad avser kulturministern att göra åt detta?

Anf. 30 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! De uppgifter som förekommer i denna artikel i Moderna tider ger en mycket hårt vinklad och felaktig bild.

På Kulturdepartementets område tillsätter vi 40–50 styrelser varje år. Vi eftersträvar en regional spridning, en god sammansättning könsmässigt, att konstnärer och kulturverksamma personer ska vara företrädare i styrelserna och i någon mån, men i mindre mån än tidigare, personer med en politisk färg. Tittar man på fördelningen av den politiska färgen bland de få ledamöter som har en sådan bakgrund är det ganska jämnt fördelat mellan borgerliga partier och Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Anf. 31 KARIN ENSTRÖM (m):

Fru talman! Kulturministern försöker att vifta bort dessa anklagelser, men jag anser att det är en allvarlig anklagelse och ett hot mot det fria kulturlivet. Statlig intervention i kulturen är något som brukar känneteckna mindre fria länder än Sverige.

Det allvarliga med kulturministerns experiment med statlig digital-TV är inte att det blev ett fiasko, utan det är att det kostade en massa pengar och det motiv som kulturministern drevs av när hon drog i gång projektet. Där undrar jag också vilka personer som det handlar om.

Det är inte något nytt att regeringen låter partibok gå före kompetens. Men det är extra allvarligt när det gäller kulturen. En fri kultur är en förutsättning för ett fritt samhälle, och då avses en kultur som står fri från staten.

Jag vill fråga om kulturministern kan påstå att vi har en fri kultur när hennes egen sekreterares man, P O Enquist, som dessutom har ungefär samma politiska uppfattning som kulturministern, ensam får utreda filmpolitiken. Vad säger det om ett land, att man har en filmpolitik? Vad säger det om kulturministern när hennes närmaste medarbetares man får utreda den frågan?

Anf. 32 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Om Karin Enström lät bli att läsa innantill ur sitt manus skulle hon inte kunna säga att jag viftade bort kritiken. Det är helt enkelt helt felaktiga påståenden som görs i Moderna tiders artikel. Den ger inte en riktig bild av förhållandena när det gäller utnämningarna på kulturområdet.

Vi har i någon mån avpolitiserat detta område. Det finns betydligt färre partipolitiska företrädare som innehar utredaruppdrag och styrelseuppdrag inom denna sektor. Däremot har vi en bättre könssammansättning, en något bättre regional spridning, och vi har framför allt sett till att människor som har en särskild kunskap om kultursektorn eller som själva är verksamma som kulturarbetare finns företrädade i institutionernas styrelser.

Så jag viftar inte bort kritiken, jag avvisar den. Det är en felaktig bild som ges i den artikel som Karin Enström läser ur.

Statens andel i SAS

Anf. 33 AGNE HANSSON (c):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till näringsministern som berör SAS. SAS ska ju drivas efter marknadsmässiga principer, och det är inget fel i det. Man genomför nu förändringar för att nå en bättre lönsamhet.

Finns det då egentligen något motiv till att staten ska äga en del av SAS? Är det inte dags att sälja ut statens andel i SAS och satsa de pengarna på bättre infrastruktur i hela landet?

Anf. 34 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Jag konstaterar bara att det var den borgerliga regeringen som genomförde en avreglering av flygmarknaden. Tanken var helt en-

kelt att man skulle öppna för konkurrens. SAS verkar på en marknad där man konkurrerar. Det är det ena.

Det andra är att efter den 11 september har hela flygindustrin fått det tufft, och det är det som vi nu ser effekterna av. Därför läggs en del linjer ned, både en del nationella och en del internationella linjer.

När det sedan gäller ägandet finns det ingen som helst koppling till detta. Jag anser att svenska staten fortfarande ska vara delägare i SAS, och staten äger i dag 20 % av SAS.

Anf. 35 AGNE HANSSON (c):

Fru talman! En rimlig fortsättning av den omstrukturering där SAS ska fungera på en öppen marknad, vilket också jag tycker är riktigt, vore att staten avhänder sig sitt ägande för att få pengar till att bygga upp en infrastruktur som från regionalpolitisk synpunkt gör att landet får ett bättre kommunikationssystem.

Är inte det en linje som man nu vid rätt tillfälle borde ta chansen att följa?

Anf. 36 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Om vi skulle avstå från ägandet i SAS skulle det ju inte lösgöra resurser på det viset att SAS skulle kunna flyga på olönsamma linjer. Vad som kan hända nu – och det tycker jag är positivt – är att det kommer att bli en konkurrens. Andra aktörer kan öppna flyglinjer vilket kan få stor betydelse för regionalpolitiken, och detta är en fråga som vi ser över.

Centerpartiet är ju det parti som likt oss har sagt nej till att privatisera Vattenfall, trots att den marknaden är avreglerad. Här har vi en parallell, och det finns inget samband.

Utrikesministerns besök i Iran

Anf. 37 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp):

Fru talman! Jag har en fråga till utrikesminister Anna Lindh.

Iran är en av världens tuffaste diktaturer som är en teokrati. Det är de religiösa som bestämmer. Presidenten måste följa det som de religiösa ledarna säger.

Nu läser jag i tidningen att Anna Lindh har besökt Iran. Jag skulle vilja veta vad som kom ut av det besöket. Vilka möjligheter hade Anna Lindh att träffa oppositionella? Det finns en hård kritik från flyktingar från Iran. De undrar nu vad det är som egentligen har hänt. Som en markering har ingen utrikesminister besökt Iran sedan 1979. Varför detta besök?

Anf. 38 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Det är riktigt att ingen utrikesminister har besökt Iran sedan 1979. Men det har också hänt en del där efter den tidpunkten. Man har fortfarande ett system och ett förtryck som vi tycker är oacceptabelt. Vad vi kan se i dag är att det finns en reformrörelse som består av grupper som vill modernisera, förändra och demokratisera Iran. Dit hör t.ex. presidenten.

Vi kan samtidigt se att det finns religiösa konservativa grupper som snarare vill gå i den motsatta riktningen.

För alla som verkligen vill se reformer i Iran är det viktigt att man har kontakter med och besöker Iran. Det är också ett skäl till att jag, liksom i princip samtliga andra utrikesministrar i EU, har menat att det gäller att öka kontakterna med Iran för att stödja reformvännerna i stället för att isolera landet, som bl.a. USA:s president var inne på. Vi tror från EU:s sida att det är fel, och vi tror att vi i stället ska öka kontakterna med Iran men samtidigt kraftfullt framhålla behovet av reformer.

Anf. 39 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp):

Fru talman! Nu hävdar flyktingar och sådana som är tvungna att leva utanför Iran att det inte går att påverka ens president Khatami, för han är helt i händerna på mullorna. Han har ingenting att säga till om. Det är mullorna som styr. Ska man försöka träffa och prata med någon är det i så fall mullorna, men det fanns det kanske inte möjlighet till eller intresse av. Vad vet jag?

Poängen är vilken signal detta ger till dem som lever under denna regim och till dem som lever utanför landet och som kritiserar utrikesministerns besök. Att utrikesministern var där är en sorts bekräftelse på att president Khatami är accepterad från svensk sida. Det är fel signal, menar dessa personer och jag.

Jag vill veta vad som konkret kom ut av mötet. Vilka möjligheter hade utrikesministern att träffa oppositionella som tycker annorlunda?

Anf. 40 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Jag hade t.ex. ett långt möte framför kameror med en av de kvinnliga parlamentsledamöter som är dömda till fängelse efter att ha kritiserat de religiösa ledarna. Jag hade ett möte med den talman som nu försöker stärka riksdagen och det politiska systemet på det religiösa systemets bekostnad. Han stängde det iranska parlamentet, tog alla reformvänner med sig ut och sade att man inte skulle öppna parlamentet förrän andra parlamentsledamöter hade släppts ur fängelset.

För dem som kämpar inifrån för att förändra systemet är det naturligtvis ett stort stöd att andra länder kommer dit, betonar hur viktigt deras arbete är och visar att man inte accepterar förtryck av olika grupper i Iran.

Dessutom hade vi chansen att träffa olika kvinnogrupper. Vi fick också chans till viktiga diskussioner när det t.ex. gäller Mellanöstern, där Iran har en helt oacceptabel hållning. Då är det viktigt att vi får möjlighet att hela tiden, både för ledningen och för reformvännerna, presentera en alternativ syn på Mellanöstern.

Utrikesministerns besök i Iran

Anf. 41 NALIN PEKGUL (s):

Fru talman! Till skillnad från K-G Biörsmark träffar jag människor från Iran som uppskattat besöket och upplever det på det sätt som utrikesministern talar om, dvs. som ett stöd för dem som faktiskt vill ha reformer. Min fråga gäller om utrikesministern träffade kvinnoorganisat-

ionerna. I Iran finns en hel del kvinnoorganisationer som jobbar just för att stärka kvinnors ställning. Hade utrikesministern möjlighet att träffa också de organisationerna? Att de respekteras och uppvaktas av olika ministrar som åker ned betyder oerhört mycket för dessa organisationer.

Prot. 2001/02:98
18 april

Frågestund

Anf. 42 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Vi träffade de kvinnliga parlamentarikerna i går – bl.a. de parlamentariker som systemet utsätter för olika saker.

Vi har tagit upp våra krav när det gäller kvinnors rättigheter och planerar att fortsätta ett samarbete med de kvinnoorganisationer som driver frågan om kvinnors rättigheter. Det hoppas vi kunna fortsätta med inte bara i Iran utan också, om det går att få möjlighet till utresa, i Sverige. Vi hoppas kunna ordna seminarier med kvinnor från Iran i Sverige.

Anf. 43 NALIN PEKGUL (s):

Fru talman! Det var just det jag var ute efter. Är det möjligt att bjuda hit kvinnor som jobbar för kvinnors rättigheter i Iran? Den fråga jag har fått de senaste dagarna gäller om man kan ta hit dem för att tillsammans med andra organisationer från Mellanöstern kanske ordna seminarier eller en konferens om kvinnors ställning i hela Mellanöstern.

Jag vill fråga utrikesministern om det går att ordna en konferens. Jag tror att många kvinnor i Sverige skulle uppskatta det.

Anf. 44 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Vi planerar att genomföra en sådan konferens. Hur många vi kan bjuda hit och hur många som kan få utresetillstånd och liknande återstår att se, men mitt besök i Iran har onekligen underlättat för oss att få de iranska myndigheterna att säga ja till att vi anordnar en konferens och bjuder dessa organisationer till Sverige.

Jag skulle också vilja ta två konkreta exempel som gör att jag tror att gårdagens besök också innebär en förbättring för de ungefär 50 000 iranier som bor i Sverige. Det finns flera olösta vårdnadstvister när det gäller barn. Vi är nu överens om att vi ska tillsätta en gemensam kommitté som ska diskutera lösningar. Vi har också diskuterat hur vi ska kunna underlätta för dem som har anhöriga i Iran som vill komma på besök till Sverige. De måste få chansen att söka visum för att kunna besöka sina släktingar i Sverige.

Detta var framsteg vid sidan av det vi talade om på kvinnoområdet.

Regalskeppet Vasa

Anf. 45 INGER DAVIDSON (kd):

Fru talman! Det pågår en kulturpolitisk debatt i kammaren i dag. Jag tänkte fortsätta den genom att passa på att ställa en fråga till kulturministern.

Om man går ut på stan här i Stockholm ser man att det överallt finns affischer där det står ”Bota Vasa”. Det är en vänförening som vädjar om pengar för att kunna rädda vår nationalklenod och ett av våra viktigaste besöksmål, nämligen regalskeppet Vasa.

Det har utsatts för angrepp som gör att det håller på att brytas ned. Om ingenting händer kan hela skeppet förstöras.

Min fråga är helt enkelt om kulturministern gör någonting för att bota Vasa.

Anf. 46 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Till att börja med följer vi från departementets sida väldigt noga de initiativ man har tagit inom de sjöhistoriska museerna, som Vasamuseet tillhör. Man arbetar på egen hand för att så småningom redovisa de behov man kan ha som man behöver resonera med staten om. Men dit har det såvitt jag vet inte kommit än. Jag kommer naturligtvis att engagera mig djupt i denna fråga när jag väl blir apostroferad.

Anf. 47 INGER DAVIDSON (kd):

Fru talman! Tack för det svaret. Om jag har förstått saken rätt är det mycket akut. Det handlar om ett svavelsyraangrepp på bultarna. Om de inte byts ut – det är väldigt kostsamt att göra det – kommer skeppet att brytas ned. Då tycker jag att man kan förvänta sig att landets kulturminister själv tar en kontakt eller ett initiativ, om Vasamuseets ledning mot förmodan inte har gjort det.

Anf. 48 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Självfallet har departementet haft ett antal kontakter med Vasamuseet i denna angelägenhet. Vi har täta kontakter för att få veta hur de undersökningar som pågår fortskrider. Man håller fortfarande på att undersöka omfattningen av skadorna, vilken typ av skador det handlar om och vilken typ av insatser som behövs. När man hunnit lite längre i sina undersökningar kommer departementet naturligtvis att på ett mer handfast sätt bli inblandat i processen.

I detta undersökande skede håller vi fortlöpande kontakt. Vi har inga egna åtgärdsplaner. Sådana kommer museet med största sannolikhet att vilja formulera och så småningom diskutera med oss.

Lastvagnshytter till Israel

Anf. 49 LARS ÅNGSTRÖM (mp):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Leif Pagrotsky. Miljöpartiet har likt en hel värld förfärats över den israeliska regimens brutalitet gentemot den palestinska civilbefolkningen och av regimens konsekventa kränkningar av FN:s mänskliga rättigheter och flera resolutioner.

Vi hörde för någon vecka sedan att det från Sverige exporteras lastvagnar från Volvo som är förstärkta med pansarplåt och skottsäkert glas. De exporteras till den israeliska krigsmakten. Det är naturligtvis ett perfekt fordon för att frakta schaktmaskiner som kan användas för att jämna civila bostäder med marken. Det har kunnat ske därför att de inte är klassade som krigsmateriel, men man skulle kunna utsätta exporten för en prövning och klassa lastvagnarna som potentiellt krigsmateriel.

Därför är min fråga till statsrådet om han kommer att ta något initiativ för att denna typ av export ska prövas enligt de riktlinjer vi har för krigsmaterielexport.

Anf. 50 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Lars Ångström sitter i Exportkontrollrådet som har full insyn i de här frågorna, och han är väl kunnig om hur reglerna ser ut och hur det enskilda fallet ser ut. Jag vill därför rätta Lars Ångström när han säger att det exporteras lastbilar från Sverige till Israel av den här typen. Vad det handlar om är lastbilshytter som exporteras till USA för att i USA monteras på lastbilschassin för vidare export.

Vi har i Sverige ett regelverk som avgränsar vad som är krigsmateriel i lagens mening. Det är vidsträckt. Det har utvidgats till att omfatta inte bara vapen utan också t.ex. radar och annat som tidigare inte klassades som krigsmateriel. Noggranna undersökningar som inspektionen har gjort har visat att det i det här fallet inte är karosser, hytter, som i den svenska lagens mening är att klassificera som krigsmateriel.

Nu frågar Lars Ångström om vi kan ta några initiativ till att utvidga detta till att omfatta sådant som kan kallas potentiell krigsmateriel. Vi har i dag krigsmateriel för strid, alltså vapen. Vi har övrig krigsmateriel, alltså sådant som radar. Nu föreslår Lars Ångström en tredje kategori, potentiell krigsmateriel. När jag förstår vad det betyder överväger jag gärna om det är en bra idé.

Anf. 51 LARS ÅNGSTRÖM (mp):

Fru talman! Jag tror mycket väl att statsrådet förstår vad jag menar, nämligen sådant som kallas för *dual use*, dvs. att man prövar materiel som kan användas både civilt och militärt enligt de riktlinjer vi har.

Jag har varit i kontakt med Inspektionen för strategiska produkter i dag på förmiddagen. Som jag har förstått det är det fullt möjligt för statsrådet att ta ett initiativ och be inspektionen att se över möjligheten att klassa den här typen av lastvagnshytter som krigsmateriel. Det skulle i så fall ge regeringen en möjlighet att stoppa export av en produkt som är av strategisk betydelse för den israeliska regimens krigshandlingar gentemot det palestinska folket, dvs. om den politiska viljan finns.

Anf. 52 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Låt mig först välkomna att Lars Ångström nu pratar om hytter och inte om lastbilar.

Jag har tidigare med företrädare för Lars Ångströms parti diskuterat möjligheten att utvidga krigsmaterielbegreppet, så att man i stället skulle tala om all försäljning till militära inköpare, militära kunder. Man skulle då alltså inte ta sikte på vad det var för materiel utan ta sikte på vad det var för kund. Men vi kom fram till att avvisa den idén.

Min åsikt är att vi ska värna ett effektivt och noggrant kontrollsystem som är ambitiöst och som innebär att man kontrollerar i detalj, men då krävs det att det omfattar kärnan, det centrala, i detta, dvs. vapen, radaranläggningar, stridsledningssystem och sådant som är direkt relaterat till krigföringen. Om man utvidgar detta till att gälla civila produkter som i och för sig används av militära kunder blir kontrollområdet kolossalt vidsträckt. Så många företag och varugrupper skulle kunna inkluderas att jag tvivlar på att jag skulle kunna sköta mitt jobb att kontrollera det här på ett bra sätt.

Man kan alltid ifrågasätta var gränsen exakt ska gå, men jag vill varna för att göra det här till en alltför bred och generell sak. Vi ska ha re-

spekt för en snäv och strikt prövning, och den ska vi upprätthålla på ett mycket ortodoxtt sätt.

Anf. 53 TALMANNEN:

Jag vill påminna om enminutersregeln, för att så många som möjligt ska kunna komma till tals.

Fattigdomen i världen

Anf. 54 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Jag har en fråga som skulle kunna ställas till tre av statsråden, men jag väljer Jan O Karlsson den här gången. Det handlar om målet att halvera fattigdomen i världen.

Det är viktigt att ha en fungerande strategi för att kunna nå de här målen; det är vi säkert överens om. Det ska vara en strategi som fungerar i verkligheten.

I dagarna har det kommit en utvärdering av Världsbankens och Valutafondens lånepolitik. De utsätts för en svidande kritik. Detta är ingen nyhet. Det har ju framförts stark kritik mot de institutionerna under många år. De har i och för sig ändrat inriktning till en del – det vet jag – men de har använt chockterapi. Nu kan man se att detta har haft motsatt effekt för många fattiga människor. Det visar också lite grann att åtgärder som egentligen är riktiga inte fungerar när de införs snabbt, stelbent och inte förenas med kunskaper och hänsyn till lokala och mänskliga förhållanden.

Jag undrar på vilket sätt statsrådet och regeringen avser att ta lärdom av det här och hur man kan gå vidare.

Anf. 55 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Jag tackar fru Andersson för frågan.

Jag konstaterar att åtskilliga av de tankegångar som har kommit fram i den här utvärderingen redan har förts fram av bl.a. vår regering, och diskussionen om Världsbankens verksamhet har också kommit att ge ett visst resultat.

Jag får erinra om att vi tidigare hade en världsbank som arbetade med s.k. *structural adjustment*, en typ av politik som nu är ersatt av fattigdomsbekämpning där just fattigdomsbekämpningen med nationell ledning har blivit den ledande metoden. Jag menar alltså att Världsbanken redan i stor utsträckning, bl.a. på vårt initiativ, har lyssnat på denna kritik, och jag ska i mitt nästa inlägg visa att värdet av den här utvärderingen nog måste anses vara begränsat, med tanke på en del av de åsikter och värderingar som har kommit fram i den.

Anf. 56 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Det kan säkert finnas synpunkter på den här utvärderingen. Jag måste erkänna att jag naturligtvis inte har studerat den i detalj. Men detta visar ändå att det handlar om en oerhört komplex materia för att man verkligen ska komma någonvart och åstadkomma utveckling.

Jan O Karlsson har tidigare här i kammaren talat om att länderna måste få kreditvärdighet. Det kan jag naturligtvis hålla med om. Det

handlar om skuldavskrivning, nya lån osv. Men det handlar också om att verkligen se till att detta når de fattiga och att det inte bara är ledningen i landet utan också människorna i landet som kommer i åtnjutande av de åtgärder som vidtas. Det är inte alltid det är på det viset.

Prot. 2001/02:98
18 april

Frågestund

Anf. 57 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Detta är alldeles riktigt.

När jag läste den här rapporten blev jag mycket överraskad av att man i utvärderingen inte hade konstaterat att vi i dag har en världsbank som just har byggt upp en fattigdomsbekämpning som ska ledas av länderna själva. Det är det bästa sättet att tillgodose de fattiga människornas intressen i de här länderna.

Den kritik som har förts fram mot Världsbanken har alltså till en del hörsammats, men jag ska citera en mening som visar att en del av de föreställningar som utvärderarna har haft sannolikt är ålderdomliga. Följande står i rapporten: ”Tanken att ekonomisk tillväxt ska skapas genom mer export och lägre inflation har i många fall inneburit en katastrof för länderna i Syd”.

Med den typen av utgångsvärderingar är en sådan här utvärdering naturligtvis dömd att misslyckas.

Sjukfrånvaron

Anf. 58 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Sjukskrivningarna ökar hela tiden, och kostnaderna skenar. 1999 var kostnaden drygt 27 miljarder kronor. För i år förväntas de bli över 50 miljarder kronor, och regeringen gör inget, i varje fall inte nu.

I vårbudgeten går det att läsa att kraftfulla och offensiva insatser ska föreslås till hösten efter valet i budgetpropositionen för att hejda kostnadsutvecklingen och minska sjuktalet.

Min fråga till Marita Ulvskog, som i dag är stand-in för statsministern och ska svara på övergripande frågor, är: Vilka är dessa kraftfulla och offensiva insatser? Är det 60 dagars arbetsgivarperiod? Är det sänkta ersättningsnivåer? Är det fler karensdagar, eller vad är det som kan komma efter valet om Socialdemokraterna vinner?

Anf. 59 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Vi har kommit överens om att jag ska svara på frågan, om det passar.

Fru talman! Får jag först konstatera att vi lägger fram ett elvapunktsprogram. I det programmet finns det en mängd frågor, och de frågor som närmast diskuteras och som anknyter till frågeställarens är sådana som har att göra med ekonomiska incitament, framför allt riktade till arbetsgivaren.

Hur man än behandlar denna fråga landar man i att det handlar om arbetsorganisationen. Det kan vara att det är stressigt. Det kan vara att man har dålig arbetsledning, och det kan vara att man har för få resurser, att organisationen är för tajt.

Jag menar att regeringen nu har tagit ett samlat grepp. Det är ett elvapunktsprogram där alla dessa frågor behandlas.

Anf. 60 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Jag kan bara konstatera att man skriver att man ska komma med något efter valet. Elvapunksprogrammet, som det hänvisas till, handlar om att man ska analysera, utreda, informera och föra samtal. Det är ungefär vad de elva punkterna handlar om. Jag kan förstå att Socialdemokraterna inte före valet vill avslöja den beska medicin de kan komma att ordinera om de vinner valet. Men jag tycker det är beklagligt. De sjukskrivna blir en del av Socialdemokraternas valtaktik.

Vi skulle behöva de kraftfulla och offensiva insatserna för de sjukskrivna i dag. Helst skulle de ha kommit i går. Det går inte, näringsministern, att hänvisa till elvapunksprogrammet. Det ger inte de åtgärder som ni själva beskriver som kraftfulla och intensiva.

Anf. 61 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! En av de absolut viktigaste frågorna vi har framför oss är just det vi nu avläser, dvs. att så många är sjukskrivna. Det är framför allt många långtidssjukskrivna. Det är vår största och viktigaste fråga. Vi har arbetat fram ett elvapunksprogram. I detta finns en hel del konkreta åtgärder beskrivna. Vi kommer att fortsätta med dessa åtgärder.

Vi kommer också att få diskutera detta under nästa mandatperiod, och förhoppningsvis under valrörelsen, inte minst med Moderaterna. En sak kan jag konstatera: Vi kommer aldrig att föreslå de åtgärder som ni har föreslagit i denna debatt, dvs. att man än hårdare ska belasta individen. Det vi vill komma åt och föra en diskussion kring är arbetsorganisationer med människor som jobbar i hårda arbetsmiljöer. Det handlar också om att tillföra nya resurser. Under den mandatperiod som vi har framför oss kommer detta att bli en av de viktigaste frågorna.

Inkomstbeskattning i Norden

Anf. 62 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v):

Fru talman! Jag har en fråga till samarbetsminister Leif Pagrotsky. Jag ställer den med anledning av verkligheten men också utifrån Ole Norrbacks utredning *Nordbornas rättigheter*.

Vi har ett nordiskt avtal från 1996 om undvikande av dubbelbeskattning. Det har som avsikt att en inkomst från ett nordiskt land enbart ska beskattas en gång. Det är tydligt att detta avtal inte fungerar. Jag ska ge ett exempel.

En finländare bosatt i Finland som får pension från både Sverige och Finland betalar skatt i Sverige på pensionen från Sverige. Dessutom betalar pensionären skatt i Finland på den pension som förvärvats där.

Min fråga är följande: Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att underlätta skattemässigt för pensionärer som vill flytta mellan de nordiska länderna?

Anf. 63 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Charlotta Bjälkebring pekar på en väldigt svår och viktig del av den vardag som människor som väljer att leva ett nordiskt liv möter. Det handlar om människor som lever ett liv på två sidor om en gräns, som t.ex. pendlar över gränsen mellan Sverige och Norge eller

mellan Sverige och Danmark eller som arbetar en del av livet i Sverige och sedan pensionerar sig t.ex. i Finland.

Min åsikt är att vi har gjort hyggliga framsteg på området genom att förenkla och göra reglerna tydligare och synligare. Men vi har väldigt långt kvar. På en del områden har utvecklingen gått i fel riktning. Det nya avtal som vi slöt med Danmark för ett par år sedan innebar att vi löste ett antal problem som de framför allt hade på dansk sida. Detta skedde till priset av att komplexiteten och de praktiska svårigheterna för de enskilda ökade radikalt. Vi jobbar nu rätt intensivt med våra danska vänner för att försöka hitta enklare och smidigare lösningar. Jag medger gärna att det är en svår uppgift. Vi har mycket kvar att göra, men vi jobbar intensivt med det.

Anf. 64 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v):

Fru talman! Det exempel som jag tänkte ta upp visar att en nordbo som har intjänat pension i Sverige men som bor i Finland också får betala en särskild sjukförsäkringsavgift där, samtidigt som han får betala skatt på sin intjänade pension i Sverige och också på den intjänade pensionen i Finland.

Med de regler som finns i dag blir man beskattad på flera olika nivåer. Jag skulle vilja veta vad man utifrån Norrbacks utredning kommer att göra konkret åt problemet.

Anf. 65 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Låt mig först säga att Ole Norrbacks utredning är alldeles pinfärsk. Den har precis lagts fram. Den innehåller många exempel, men eftersom utredningen är så färsk vet vi inte i dag exakt vad vi ska vidta för åtgärder utifrån de exempel som tas upp där. De fall som Norrback tar upp dras nu in i processen. Jag kommer att se till att de dåliga exemplen på nordiskt samarbete som han visar upp hanteras och dras fram i ljuset. Vi ska försöka göra vårt bästa för att lösa problemen.

Jag vet att de nationella systemen är så olika, framför allt mellan Sverige och Danmark men också mellan t.ex. Sverige och Finland, att det ibland är väldigt besvärligt. När Ole Norrback var min kollega i den finska regeringen ondgjorde vi oss tillsammans över de olikheter i bilbeskattning mellan Sverige och Finland som gjorde att tullen beslagtogs personbilar i Tornedalen för den som råkade träffa en tjej på andra sidan och ville åka över lite oftare än tidigare.

Vi har mycket kvar att göra i det nordiska samarbetet för att underlätta en smidig vardag. Jag kommer att fortsätta att engagera mig för det.

Svenska medborgare fängslade utomlands

Anf. 66 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Då och då inträffar det att en svensk medborgare kommer i klammeri med rättvisan i ett annat land, fängslas eller utsätts för grym behandling. Jag vill fråga utrikesministern vad en svensk medborgare som sitter fängslad har rätt att kräva av svenska UD. Vad har den fängslades familj rätt att kräva?

Prot. 2001/02:98

18 april

Frågestund

Anf. 67 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Det är alltid så att man bara kan ge en begränsad hjälp till svenska medborgare. Det är de utländska rättssystemen som gäller, men Sverige brukar alltid försöka att bistå medborgare som hamnar i akuta problem med rättvisan i andra länder.

Vi märker att det ibland finns en övertro på att svenska myndigheter ska kunna komma in och hantera ett utländskt rättssystem, hjälpa till med borgenssummor eller hjälpa till att lösa ett rättsfall i ett annat land. Det har inte vare sig svenska UD eller företrädare för de svenska rättssystemen möjlighet att göra. Vi försöker hjälpa till genom att se till att människor får en rättvis behandling. Vi försöker hjälpa till så att de klarar sitt uppehälle, klarar sig rent humanitärt, men vi kan inte åstadkomma underverk när det gäller utländska rättssystem.

Anf. 68 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Jag ställer den här principiella frågan utifrån några konkreta fall. Jag tänker just nu särskilt på ett fall med en svensk journalist som, om informationen är korrekt, har fängslats och utsatts för tortyr av eritreanska myndigheter. Informationen säger att denne svenske medborgare inte har hört ett ord från den svenska regeringen eller från representanter för den svenska regeringen, att stödet har varit obefintligt. Det är en situation som inte är acceptabel, att en person som har utsatts för tortyr – om nu informationen är korrekt – inte ska kunna känna stöd från svensk sida.

Anf. 69 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! När det gäller den typen av assistans är det klart att svenska myndigheter alltid försöker ge sådan. Jag talade om att påverka själva rättssystemen.

Jag vet inte exakt vilken hjälp som har getts eller som man har försökt att ge i det eritreanska fallet. När det gäller att bevaka rättssäkerheten, att protestera både genom myndigheter och politiskt ifall svenska medborgare råkar ut för tortyr eller för en omänsklig behandling eller blir behandlade i strid med internationella regler, är det självklart att svenska myndigheter agerar. Det kan finnas fall där vi inte känner till att en person har fängslats, där vi inte känner till att en person har fått den här typen av problem. Då kan det ta tid innan svenska myndigheter kan agera. Det finns några sådana exempel. Jag vet inte exakt vad som har skett i det här fallet i Eritrea, men det ska jag också gärna återkomma till.

Utvidgning av flyktningbegreppet

Anf. 70 KENT HÄRSTEDT (s):

Fru talman! Jag ska be att få ställa en fråga till migrationsminister Jan O Karlsson.

EU-kommissionen har lagt fram ett direktivförslag som innebär att flyktningbegreppet kommer att utvidgas till att också omfatta kvinnor som förföljs på grund av sitt kön. Min fråga till migrationsminister Jan O Karlsson är: När tänker regeringen se till att detta också genomförs i vår egen lagstiftning?

Anf. 71 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Det är riktigt som Kent Härstedt säger att EU-kommissionen har lagt fram ett förslag – som vi tycker är mycket bra – om en vidgning av tolkningen av flyktningbegreppet. Ursprungligen hade jag den föreställningen att vi skulle kunna avvakta ett genomförande av detta direktiv och därigenom kunna lösa denna fråga, som har viktiga principiella implikationer. Vi har nu haft denna konvention i 50 år, och det är alldeles uppenbart när man läser den att flyktingen är en man, dessutom en heterosexuell man. Både flyktinglagstiftningen och konventionen är i behov av en översyn.

Efter samtal med kommissionären Vitorino står det dock klart att detta kommer att ta alltför lång tid. Jag har därför föreslagit regeringen att vi får göra det här själva först. I förra veckan beslöt regeringen på mitt förslag att tillsätta en utredning om att i Sverige vidga flyktningbegreppet till att omfatta kvinnor som är förföljda på grund av sitt kön och människor som är förföljda på grund av att de är sexuellt avvikande.

Anf. 72 KENT HÄRSTEDT (s):

Fru talman! Tack för det svaret! Jag skulle också vilja veta vad migrationsministern och regeringen har för tankar om det skulle visa sig att EU-direktivet inte når ända fram. Kommer detta i så fall att påverka den förändring som migrationsministern nu har föreslagit?

Anf. 73 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Nej, det kommer inte att påverka vår lagstiftning. Vi anser att kvinnor som förföljs på grund av sitt kön och människor som förföljs på grund av sin sexuella läggning ska flyktingförklaras. Ett EU-direktiv som inte tar hänsyn till detta kommer inte att inverka på den lagstiftning som vi nu har tagit initiativ till och som ska genomföras.

Låt mig tillägga en sak av mycket stor principiell vikt, och det är att arbetet på våra flyktingmyndigheter, Migrationsverket och Utlänningsnämnden, moderniseras. Detta är en viktig utbildningsfråga för personalen, framför allt i Migrationsverket. Jag har försäkrat mig om att Migrationsverket nu arbetar fram riktlinjer för utredningar av kvinnor och människor med annan sexuell läggning som prövas i detta avseende. Genom de resurser som nu i tilläggsbudget anvisas till våra myndigheter finns det också praktiska möjligheter att intensifiera detta arbete.

Avvecklingen av kärnkraften

Anf. 74 OLA KARLSSON (m):

Fru talman! Regeringen har nyligen lagt fram ett förslag om att halva Sveriges elproduktion ska avvecklas. Basindustrin är mycket beroende av kärnkraften och god tillgång till el till konkurrenskraftiga priser. Basindustrin ger jobb och välfärd i stora delar av landet. Bara i Norrbotten finns det nio elintensiva industrier som gör av med totalt knappt 4 terawattimmar el.

Jag vill fråga näringsministern vad han tänker göra för att se till att inte stora delar av basindustrin avvecklas samtidigt med halva elproduktionen.

Anf. 75 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! För det första är det så att de åtgärder som vi hittills har vidtagit och som också ligger i propositionen, gröna certifikat etc., inte belastar basindustrin. För det andra handlar det förslag vi har förelagt riksdagen om att vi på sikt ska kunna ersätta kärnkraften med alternativa energikällor som är förnyelsebara.

Därför menar jag, apropå den här diskussionen om att vi plötsligt ska lägga ned all kärnkraft, att vi nu ska släcka hälften av lamporna här i kammaren etc., att det inte är detta det är fråga om. Vad det är fråga om är en planmässig ersättning av kärnkraften som ska ske successivt.

Vad vi också säger är att vi ska bygga ut med 10–15 terawattimmar ytterligare när det gäller alternativ – biobränsle, vind etc. – som ska tillföras de ca 150 terawattimmar vi producerar och förbrukar i detta land.

Anf. 76 OLA KARLSSON (m):

Fru talman! Det regeringen föreslår är ju att 70 terawattimmar kärnkraft ska avvecklas, och det ska då ersättas med gröna certifikat och lite annat smått och gott samt 10 terawattimmar vindkraft. Men att ta bort halva elproduktionen innebär ju att hälften av den el som går åt i LKAB, hälften av den el som går åt i SSAB i Luleå och hälften av den el som går åt i Kappa uppe i Norrbotten ska ersättas med någonting annat – eller försvinna helt.

Basindustrin svarar för tiotusentals jobb och ger välfärd i stora delar av landet – i glesbygden, i Bergslagen, efter Norrlandskusten osv. Basindustrin kan inte drivas och eldas med gröna certifikat. Vad tänker näringsministern göra för att värna basindustrins konkurrenskraft?

Anf. 77 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Vi socialdemokrater har, tillsammans med Centerpartiet och Vänsterpartiet, byggt upp en energipolitik och en energiförsörjning i det här landet som hittills har givit mycket bra och mycket billig energi till basindustrin. Det kommer vi att fortsätta med.

Vad vi föreslår med de gröna certifikaten är att tillföra ytterligare 10–15 terawattimmar. Det är det ena. Det andra är att vi ska börja föra en diskussion med elproducenterna om att vi på sikt ska kunna avveckla kärnkraften, och det ska vi göra tillsammans med dem – ungefär som i den tyska modellen. Därav följer att vi både utvecklar ny teknik och nya energikällor och har en successiv avveckling av kärnkraften som kommer att leda till att basindustrin och alla andra får en billig energiförsörjning. Det är den politik vi har drivit. Den har vi hittills lyckats driva med framgång, och det kommer vi att fortsätta att göra.

Bojkott av evenemang med israeliskt deltagande

Anf. 78 TASSO STAFILIDIS (v):

Fru talman! Även jag har en fråga kring det som tagits upp tidigare, nämligen situationen i Palestina och Israels regelrätta krig mot det palestinska folket.

Min fråga är till kulturminister Marita Ulvskog. Jag undrar hur Marita Ulvskog ser på frågan att Sverige skulle bojkotta kulturella och idrotts-

liga evenemang där Israel är inblandat. Jag undrar också vad kulturministern avser att vidta för åtgärder för att Sverige inte ska delta vid evenemang där Israel finns med.

Prot. 2001/02:98
18 april

Frågestund

Anf. 79 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Frågan om en bojkott av det slag som frågeställaren tar upp är ingenting som har nått fram till mig tidigare. Första gången jag hör detta är här i kammaren.

Vår allmänna hållning från regeringens sida är att inte genomföra bojkotter på det här organiserade sättet om vi inte tror att det är ett starkt stöd för den visserligen försvagade men ändå fortfarande mycket verkssamma israeliska fredsrörelsen. Så länge vi tror att den bäst stöds genom att vi inte använder oss av bojkotter, så länge de vädjar till oss om att ge dem den handlingsfrihet de har om vi inte inleder en bojkott – så länge för vi inte heller någon diskussion om att inleda någon typ av bojkott.

Anf. 80 TASSO STAFILIDIS (v):

Fru talman! Då undrar jag vilka det är som vädjar till oss att inte införa bojkotter mot Israel. Vad jag vet är det en väldigt stor del av de israeliska kulturarbetarna som absolut inte har något emot att man faktiskt visar sin protest och sin avsky mot det krig som den israeliska staten för mot det palestinska folket.

Vi hade ju liknande bojkotter mot apartheidsystemet i Sydafrika.

Det är ändå väldigt intressant att få höra hur kulturministern ser på kulturens viktiga roll i en fråga som den här, där faktiskt ett helt folk blir förtryckt och mördat av den israeliska staten.

Anf. 81 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Skillnaden mellan den situation vi befinner oss i när det gäller Mellanöstern och den som gällde för Sydafrika är att där vädjade motståndsrörelsen, antiapartheidrörelsen, fackföreningsrörelsen och andra om att vi *skulle* inleda bojkott och att vi skulle hålla fast vid bojkotten. Sverige var ju först på plan, och vi höll fast vid vår bojkott hela tiden.

Här har vi det motsatta förhållandet. Här vädjar t.ex. Yossi Beilin och *Peace Coalition*, som är den stora fortfarande verksamma fredsrörelsen i Israel, om att vi inte ska inleda bojkotter. Så länge vi får de starka signalerna tycker vi också att det är väldigt viktigt att lyssna till dem. Vi vill inte göra något som försvårar situationen för dem som kämpar för fred och dialoglösningar på båda sidor, både den palestinska sidan och den israeliska sidan.

Stöd till ryska kvinnor i Sverige för hjälp i Ryssland

Anf. 82 ULLA-BRITT HAGSTRÖM (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Jan O Karlsson.

I Sverige finns ett relativt stort antal ryska kvinnor. Många saknar arbete. Efter kontakter jag har fått, vet jag att de känner att deras kompetens inte tas till vara. Det finns önskemål om att arbeta med studentutbyte, hjälpa kvinnor i Ryssland att få i gång företagsamhet, utveckla

demokratisamverkan, påverka drogutvecklingen och inte minst stödja kvinnor och barn som är offer för våld och kvinnohandel.

Det finns en särskild önskan att stödja de ca 6 000 barn som finns på 48 barnhem enbart i S:t Petersburg. När de måste lämna barnhemmet blir flera av dem hemlösa eller kriminella. Många begår självmord.

Jag vill fråga Jan O Karlsson om regeringen har några åtgärder på gång för att ta till vara den resurs som finns i Sverige av ryska kvinnor som vill arbeta med demokratiutveckling och hjälpåtgärder i Ryssland.

Anf. 83 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Jag vill något vidga frågeställningen, men jag lovar att också informera mig om vilka resurser som finns bland invandrade människor från östra Europa när det gäller att bistå oss i arbetet med bl.a. de barn som lever på barnhem eller som, med förlov sagt, inte ens lever på barnhem utan som lever på gatan.

I samband med vår diskussion om de ensamkommande barnen informerade jag mig om de kontakter som vi har med frivilliga organisationer i bl.a. Ryssland för att kunna delta i lösningen av dessa problem. Sedan dess har jag tagit två initiativ. Ett är att föra upp frågan till det toppmöte som ska äga rum där även den ryska regeringen involveras och som kan leda till att ett arbete kommer till stånd på detta område.

Jag kommer om en tid att resa till Berlin för att diskutera samma typ av direkta insatser i Ryssland med min tyske kollega inrikesminister Otto Schily. Men det utesluter inte på något sätt att vi kan utnyttja dessa människor i vårt land som en resurs, förutsatt att de har permanent uppehållstillstånd i landet naturligtvis.

Anf. 84 ULLA-BRITT HAGSTRÖM (kd):

Fru talman! Jag vill tacka Jan O Karlsson för det svaret. Jag har mött en grupp ryska kvinnor som försöker organisera sig för projekt för t.ex. våldtagna kvinnor. De har ansökt om stöd från flera instanser. Söker de resurser från Östersjömiljarderna för att stödja företagsutveckling får de inget svar för de är för små. När de vill ge stöd till ungdomar utan föräldrar i S:t Petersburg kan de gå till Sida och få resurser, men då måste de själva klara en 20-procentig insats. I och med att de är arbetslösa hamnar de i den situationen att de inte kommer någonstans.

Men jag tror att de är en väldigt resurs att ta till vara. De har kompetensen, språket och kulturen. Jag ska gärna förmedla ett namn till Jan O Karlsson.

Anf. 85 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Jag är tacksam för det, därför att det ger oss möjligheter att utnyttja den typen av frivilligkrafter i ett arbete som vi vet har blivit alltmer angeläget.

Jag erinrar om den diskussion vi hade här i riksdagen om de ensamkommande barnen som i hög grad handlar om sådana åtgärder. Vi ska ha förebyggande insatser på ort och ställe i de länder där dessa problem uppstår.

Jag tar fasta på Ulla-Britt Hagströms erbjudande att jag kan få förmedlat till mig ett namn som gör det möjligt för oss att följa upp ett sådant ärende.

Anf. 86 KIA ANDREASSON (mp):

Fru talman! Min fråga ställs till Anna Lindh. Den gäller palestiniernas situation.

Israel är skyldigt till grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna på de palestinska områdena, i synnerhet i det palestinska flyktinglägret i Jenin. Ögonvittnen berättar om skövling, hundratal dödade, summariska avrättningar och massgravar som täcks med betong enbart i flyktinglägret i Jenin. Israel har hindrat omvärlden från att få insyn och agerar som en diktatur.

Jag och Miljöpartiet anser att Sverige bör trycka på för att omedelbart tillsätta en internationell undersökningskommission med uppgiften att klarlägga vad som egentligen har hänt i Jenin och de palestinska områdena.

Min fråga är: Kommer utrikesministern att verka för att en sådan undersökningskommission tillsätts?

Anf. 87 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! De rapporter vi har fått både från Jenin och andra ställen är väldigt allvarliga. Det stora problemet är, precis som frågeställaren visar, att vi inte riktigt vet vad som har hänt, eftersom varken humanitära organisationer, journalister eller andra har tillåtits att komma in.

Det behövs ingen ny internationell undersökningskommission. Det som vi både från svensk sida och från EU-ländernas sida redan har begärt är att Israels regering ska acceptera att FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, Mary Robinson, ska tillåtas att besöka de palestinska områdena för FN:s MR-kommissions räkning och kunna rapportera tillbaka till kommittén för de mänskliga rättigheterna hur situationen är humanitärt och när det gäller hur Israel har hanterat Genèvekonventionen.

Anf. 88 KIA ANDREASSON (mp):

Fru talman! Problemet är att det hela tiden är Israel som ska säga ja eller nej till dessa förslag. De har ju hittills alltid sagt nej. Israel vill ju inte ha denna insyn. Ska omvärlden bara ställa sig och titta på medan man hör dessa vittnesmål?

Om nu Israel säger nej, vad kommer då omvärlden att göra? Det är det som är det stora problemet. Vi måste ha åtgärder mot ett nej-sägande från Israels sida.

Anf. 89 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! När det gäller nej-sägandet kan det vara samma situation oavsett vem som kommer. Därför tror jag inte att en internationell undersökningskommission är lyckosammare än vad Mary Robinsons MR-kommission är. Tvärtom tycker jag att det är en poäng att man utnyttjar ett organ som redan finns och en person som redan är respekterad för att utföra det här uppdraget.

I måndags fattades det här beslutet av EU:s utrikesministrar, och jag är övertygad om att alla internationella aktörer kommer att ställa sig

bakom samma krav. När det finns en internationell enighet kring detta förutsätter jag också att Israels regering kommer att säga ja till en omedelbar inresa för Mary Robinson och MR-kommissionen.

Marionettmuseet

Anf. 90 ELISABETH FLEETWOOD (m):

Fru talman! Jag har en fråga till kulturminister Marita Ulvskog.

Marionettmuseet, som grundades 1972 av Michael Meschke, är nedläggningshotat. Marionettmuseet är en verklig företrädare för världskultur. Det riskerar nu att försvinna.

Museet drivs tillsammans med teatern. Museet har noll kronor i bidrag. Det tillhör de allra främsta i världen på sitt område, och om inget händer inom kort går vi förlustig det här museet. Det finns 3 000 marionettdockor här. Vi vet också att fransmännen gärna vill överta det. Sverige förlorar det.

Eftersom klockan är mycket, fru talman, förkortar jag min fråga till det allra väsentligaste: Vad kan kulturministern göra för att detta museum ska få vara kvar? Anser kulturministern att detta är en omistlig del av det kulturutbud och den kultur som vi har i Sverige?

Anf. 91 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag träffade företrädare för Marionetteatern och Marionettmuseet i förra veckan. Självklart är Marionettmuseet värdefullt, särskilt i kombination med teaterverksamheten. De hänger ihop. Det är också en av förklaringarna till att vi inte har haft något separat stödanslag för museet. Genom en lite okonventionell egen uppdelning har anslaget kommit att användas för både teater- och museiverksamheten.

De har ont om pengar. Deras framtid är osäker. Vi diskuterade några olika alternativ till framtida lösningar. Vi håller på att analysera dem i departementet, och vi får se vad det så småningom kan leda fram till.

Vi har haft en dialog med Marionettmuseet och –teatern under något års tid. Den dialogen är nu intensifierad.

Anf. 92 ELISABETH FLEETWOOD (m):

Fru talman! Jag hade ett samtal med Michael Meschke och de övriga häromdagen. Någonting måste ske inom kort, annars klarar de sig inte.

Bidraget till teatern från Stockholms stad är 2 miljoner kronor medan staten ger 1,4 miljoner kronor. Staten har under alla år bidragit med en mycket liten del till denna fina kulturyttring i centrum av Stockholm. Jag hoppas verkligen att vi inte ska få se dessa samlingar försvinna utomlands utan att vi med allas vår hjälp ska kunna behålla dem i Sverige.

Anf. 93 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Den vanliga fördelningen när det gäller den typ av stöd som Marionettmuseet och Marionetteatern har är att det statliga stödet är mindre än det regionala eller lokala stödet. Det som gör att Stockholms stads stöd just nu tycks större till teater- och museiverksamheten är att hyran har höjts kraftigt. Då kan ju det lokala stödet se större ut. Men det går bara till att betala en högre hyra.

Institutionerna har problem. Vi har haft en diskussion om tre olika alternativ som Michael Meschke och teaterchefen funderar kring. Det fanns en del som var bättre och annat som bedömdes som sämre men ändå bättre än att institutionen ska försvinna. Vi håller på att analysera detta, och vi kommer att intensifiera dialogen med Michael Meschke och teaterchefen.

Prot. 2001/02:98
18 april

Frågestund

Anf. 94 TALMANNEN:

Detta var det sista inlägget i dagens frågestund, som därmed är avslutad.

Jag tackar regeringens företrädare och kammarens ledamöter för era insatser.

8 § (forts. från 6 §) Teater, dans och musik (forts. KrU16)

Teater, dans och musik

Anf. 95 TASSO STAFILIDIS (v):

Fru talman! På scen: En pojke som sätter fast en bomb runt midjan. Räkneverket visar på två minuter, och pojken stiger ned i salongen där publiken är helt mållös. Under de två minuterna håller vi andan i publiken. Klockan tickar ned: 5, 4, 3, 2, 1. Så blir det mörkt!

Fru talman! Det är en upplevelse. De viktigaste politiska frågorna för teatern och dansen är strukturella. Egentligen skulle det räcka med att vi politiker på alla olika nivåer förverkligar det vi har antagit i de nationella kulturpolitiska målen. Ibland frågar jag mig varför vi har de nationella kulturpolitiska målen om de inte förpliktigar. Skulle målen vara lag skulle vi även ha en trygg grund att stå på, en målmedveten och stark struktur som ger teatern och dansen förutsättningar och möjligheter att utvecklas.

Fru talman! För någon vecka sedan var jag och såg Teater Tribunalens föreställning *Hot mot hennes liv*. Den var helt enastående.

I förra veckan hade jag äran att besöka Stockholms Stadsteater och se *Mater Nexus*, där enbart kvinnor står på scen och en kvinna har regisserat. Jag var också och såg *Modärnt* på Operan, och jag var på Dansens Hus.

Det intressanta är kanske inte all teater och dans som jag får uppleva och som andra människor upplever, utan den enorma kvalitet som skapas och det enorma utbud som finns här i Stockholm. Utbudet är brett här i Stockholm, men hur ser det ut i resten av landet? Det konstnärliga uttrycket håller en hög kvalitet, men hur ser det ut under ytan? Om en skådespelare blir skjuten på scenen, reser han eller hon sig upp och går ut när ljuset slocknar. Men vad gör en hel teater som blir skjuten?

Talmannen kanske förstår att jag är präglad av bilderna från Palestina när jag använder mig av begrepp som skjuta och skotthål. Men scenkonsten i Sverige har fått en massa skotthål. Det är hål som vi i denna kammar till stor del bär ansvaret för. Hela den struktur som scenkonsten bygger på håller på att rasera. Det handlar om att vi redan från början vid medelstillsdelningen bygger in hål som i sig enbart urholkar anslaget. Hur länge ska vi fortsätta med det, fru talman?

Från Vänsterpartiets sida har vi år efter år talat oss hessa om att vi politiker och lagstiftare i Sveriges riksdag måste ta vårt politiska ansvar. Det är allas vårt ansvar – vi som sitter här i riksdagen. Men vad är det som händer?

I betänkande efter betänkande avhänder sig kulturutskottet och riksdagen sitt politiska ansvar. Självfallet handlar inte kulturpolitiken om att detaljstyra och lägga sig i, men när en samlad och helt enig scenkonstbransch åter begär insatser och aktion svarar kulturutskottets majoritet med att avhända sig sitt politiska ansvar för framtidens scenkonst.

Fru talman! Vi i Vänsterpartiet har väckt motioner med krav på en medveten kulturpolitisk struktur. Vi har skrivit om teaterns struktur och om dansens struktur. Betänkandet vittnar om att vi dessvärre inte har lyckats övertyga kulturutskottets majoritet, då vi på punkt efter punkt har tvingats reservera oss eller avlämna ett särskilt yttrande.

Det intressanta är att kulturutskottet i sina motiveringar till att avstyrka motionsyrkandena hänvisar till att Kulturrådet eller Kulturdepartementet ”kommer att” eller ”håller på att”. Därmed har kulturutskottet inte gjort ett eget kulturpolitiskt ställningstagande där utskottet talar om vilken inriktning utskottet vill ha. Utskottet säger att departementet och Kulturrådet får fixa det.

Vi från Vänsterpartiet ser att vi har ett stort ansvar för den strukturella inriktningen och över huvud taget för att det ska finnas strukturer inom scenkonsten.

Paavo Vallius tog tidigare upp i sitt anförande att den handlingsplan vi har efterlyst i vår motion, som för övrigt berörs i en reservation tillsammans med Folkpartiet och Kristdemokraterna, ska diskuteras vid en hearing arrangerad av Kulturdepartementet. Visst, det är jätteviktigt med denna hearing. För övrigt har Kulturdepartementet fortfarande i dag inte bestämt ett datum för denna hearing som ska ske under våren. Våren håller på att ta slut.

Vad säger Socialdemokraterna och kulturutskottets majoritet om dansstrukturen och om en handlingsplan för dansen? Man säger ingenting. Det är allvarligt.

En enad scenkonstbransch har ställt sig bakom sju krav, som även Ana Maria Narti var inne på tidigare. Jag har gått igenom de sju kraven, och jag har sett att alla de sju kraven är desamma som de vi i Vänsterpartiet har ställt. Det beror på att vi har gått ut till verksamheterna, besökt verksamheterna och träffat människor. Framför allt har vi tagit oron och verkligheten på allvar.

Vi ser, precis som det står i scenkonstbranschens krav, att målen och resurserna inte är de som de borde vara. Återigen tar de upp att det är strukturella underfinansieringar på teater-, dans- och musikområdet. Vad säger kulturutskottets majoritet om det? Man säger ingenting om de här strukturellt viktiga frågorna.

Anslagssystemet, beslut som ska möjliggöra fleråriga avtal för en planeringsperiod, har vi pratat om ofta förut. Nu har det börjat hända saker, men fortfarande har inte kulturutskottets majoritet intagit en tydlig linje och talat om att det är viktigt, att vi tycker, som Sveriges riksdag, att den långsiktighet som krävs inom scenkonsten är viktig och att vi därför ska sträva efter att det kommer att fattas sådana beslut.

Hur är det då med institutionerna och de hål som jag har pratat om tidigare? Jo, bara under de senaste fyra åren, fru talman, har Kulturrådet beräknat att anslaget har urholkats med minst 10 %. Jag tror att det var Åke Gustavsson som tidigare under debatten tog upp att kulturen vid alla nedskärningar har stått pall. Det är inte riktigt sant. Kulturen har stått pall i form av att vi kanske inte har gjort några direkta nedskärningar, att vi har tagit pengar från dem genom att säga att de får minus 15 % i sin budget. Men vi har inte täckt upp de kostnadsökningar som skett och de prisuppräkningskräv.

I fråga om den fria scenkonsten har vi kommit väldigt långt. För ett år sedan var vi inte helt medvetna om att vi skulle få den stora anslagsökning som vi lyckades få igenom i budgetförhandlingarna tillsammans med Miljöpartiet och Socialdemokraterna, men så var det återigen noll. Det finns alltså ingen uppräkning. Men nu har Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna tillsammans bestämt sig för att det krävs en förändring. Här ser vi att även moderater och folkpartister, ja, egentligen ett enigt kulturutskott, tycker att här måste man göra saker, här måste ske en förändring. Från Vänsterpartiets sida ser vi de 20 miljoner som anslogs till den fria scenkonsten i höstbudgeten bara som en början. Det måste även fortsättningsvis komma till mer pengar.

Dansen, som hela tiden har varit en infrastruktur som helt enkelt inte har fått det tillräckliga utrymmet, är också en fråga som kulturutskottet inte tar tillräckligt stort ansvar för i sina majoritetstexter. De kulturpolitiska mål och andra politikområden som i sig är väldigt viktiga är också frågor som kulturutskottets majoritet inte berör i sina texter.

Fru talman! Det finns mycket att säga om betänkandet som berör teater, dans och musik. Min del har varit att lyfta upp teatern och dansen.

Som jag nämnde tidigare har Vänsterpartiet en massa reservationer på det här området, och de handlar om statsbidragen, de fria grupperna, medelstillelningen osv. Det går att läsa innantill.

Vi står givetvis bakom alla de reservationer och särskilda yttranden som vi har avgivit i detta betänkande, men för tids vinnande kommer jag bara att yrka bifall till reservation nr 8, där vi just tar upp en struktur för dansen.

Anf. 96 ANNE LUDVIGSSON (s):

Fru talman! I motion Kr293 tar vi motionärer upp blåsörkestrarnas utveckling och hur de få som finns kvar ska kunna säkras.

För inte alltför länge sedan fanns det många blåsörkestrar runtom i Sverige, både amatörorkestrar och professionella. Det var fast anställda blåsmusiker. De var väl spridda över landet.

Från 1600-talets slut och fram till 1971 fanns blåsörkestrarna inom den militära organisationen. Därefter tog regionmusiken över ansvaret, och antalet orkestrar minskade. När så länsmusikstiftelserna tog över uppdraget från regionmusiken tynade landets blåsörkestrar bort, utom i några få fall. Östgöta Blåsarsymfoniker är en blåsörkester som hittills har överlevt och utvecklats till en helt civil orkester.

Fru talman! De professionella blåsörkestrarna och deras musiker har haft stor betydelse för den svenska världsberömda kommunala musikskolans framväxt. Var och varannan musikskola har eller har haft blåslärare och ledare som tidigare haft någon anknytning till någon av de nu ned-

lagda orkestrarna. Musikerna samarbetade och berikade ofta det lokala amatörmusiklivet. För att få ungdomar intresserade av blåsinstrument måste det finnas kunniga musiker både som förebilder och som lärare.

Under nämnda tidsperiod, dvs. från 1970-talet fram till nu, har Sverige begåvats med en mängd nya symfoniettor, musikteatrar och växande symfoniorkestrar. Jazzen, folkmusiken, kammarmusiken och fria grupper – det är många som har fått riktade stöd, och de har prioriterats med jämna mellanrum av Statens kulturråd. Det är bra, men några ansträngningar för att säkra och utveckla orkesterformen symfonisk blåsorkester, som populärt kallas blåsorkester, har däremot inte gjorts av riksdagen och Kulturdepartementet.

De få professionella blåsorkestrar som finns kvar måste, anser jag, få en säkrare framtid. Östgöta Blåsarsymfoniker m.fl. orkestrar måste ges nationell status och därigenom få del av orkesteranslaget, som beslutas och betalas ut av Kulturdepartementet, just för att få en säkrare framtid.

Fru talman! Det är hög tid att reagera och agera för blåsorkestrarnas utveckling och överlevnad. Det är glädjande att utskottet ger regeringen till känna att en orkesteröversyn ska genomföras. Jag förutsätter att blåsarsymfonikernas överlevnad och utveckling kommer att ingå i denna översyn.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

9 § Ersättningar och bidrag till konstnärer samt bild och form samt konsthantverk

Föredrogs
kulturutskottets betänkande 2001/02:KrU17
Ersättningar och bidrag till konstnärer samt
kulturutskottets betänkande 2001/02:KrU18
Bild och form samt konsthantverk.

Anf. 97 ANNE-KATRINE DUNKER (m):

Fru talman! Vi har kommit fram till kulturutskottets betänkanden nr 17 och 18, som handlar om ersättningar och bidrag till konstnärer samt bild och form.

Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1 under punkt 1 i KrU17 och reservation 3 under punkt 4 i KrU18. Vi moderater står naturligtvis bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till dessa två.

Fru talman! Vi moderater vill att varken marknaden eller staten ska styra konsten. Konsten ska vara fri, och konsten ska bryta med vad som anses vara god smak, med demokratiska principer, med anständigt uppförande. Den ska intressera och uppröra, behaga och misshaga. Konsten ska tänja gränser mellan verklighet och dikt, mellan vad som är förutsägbart och det som är otänkbart. Konst och kultur är inte något statiskt utan förändras ständigt. Därför måste vi låta konstnären stå fri för att få tillfälle att förverkliga sina idéer.

Vi måste skapa nya villkor för större utställningar och projekt, men även för konstnärers möjligheter till samarbete och utveckling. Tyvärr finns det alldeles för många strukturer i samhället som är både tröga och byråkratiska.

Det är anledningen till att vi moderater anser att det är ytterst angeläget att se över och förnya nuvarande system och organisationer. Det är inte den offentliga finansieringen som skapar konsten – det gör konstnärerna. De flesta jobben betalas av den oberoende sektorn. Därför måste vi skapa nya mötesplatser där kultur och marknad kan mötas utan att för den skull reducera kultur till en marknad.

År 2001 uppgick statens bidrag och ersättningar till konstnärer till drygt 265 miljoner kronor. Trots det tillhör våra konstnärer de sämst betalda. I ordet konstnär räknar jag inte alla konstutövare, dansare, skådespelare, musiker osv. Ernst Billgren sade så här i den numera avsnade Finanstidningen: ”Nu utbildas fler konstnärer än för tio år sedan, men bara 30 % kan försörja sig i yrket.”

Fru talman! Kulturminister Marita Ulvskog sade i en interpellationsdebatt år 2000: ”Regeringens grundläggande konstnärspolitiska målsättning är att konstnärer ska kunna leva av sitt konstnärskap. – – – Därför är huvudmålet för regeringens konstnärspolitik att öka möjligheter för konstnärer att leva av sitt konstnärskap med löner och ersättningar, inte minst upphovsrättsliga ersättningar, som ger en rimlig pensionsgrundande nivå.”

Eva Arvidsson sade så sent som förra året ”att den statliga bidragsgivningen och de statliga ersättningarna ger många yrkesverksamma konstnärer ekonomisk grundtrygghet och möjlighet att försörja sig på sitt konstnärliga arbete”.

De förbättringarna tycks inte alla uppleva. Så här skriver KRO i årets första upplaga av tidningen Konstnären: ”Den bittra verkligheten är att kultursektorn efter nittioalet är in-tecknad upp över öronen i byggnader och fasta kostnader. Alla resurser till produktion är uppätta.”

Ett exempel på det är kulturministerns satsning på ett världskulturmuseum i Göteborg som i dagsläget ligger på en kostnad runt 100 miljoner kronor.

I en tidigare KRO-artikel står det så här: ”Av statens 1 % i kulturpengar går cirka 3 % till bildkonst. Konstpengarna går i första hand till kulturinstitutionerna. Av Riksutställningars pengar går 2 % av de årliga driftsanslaget i ersättning till konstnärerna för deras arbete.”

En stor del av konstnärerna är ofrivilliga företagare med samma snåriga regler, samma byråkrati och höga skatter som alla andra företagare. Det här är små företag med mycket speciella behov. Det är små företag som med de rätta förutsättningarna skulle kunna stå fria som en del i den nya infrastrukturen.

I Växjö tvistar Regionteatern med skattemyndigheten om teatern ska eller inte ska betala arbetsgivaravgift för frilansande skådespelare. Inte minst för alla institutioner ute i regionerna är det en nödvändighet att kunna använda sig av frilansare. Men då får det inte vara förenligt med regelkrångel och byråkrati. De regler som kan misstolkas måste göras om så att man vet vad som gäller. Det tillfälliga jobbet är betydelsefullt både för teatern och för skådespelaren.

Prot. 2001/02:98
18 april

*Ersättningar och
bidrag till konstnärer
samt bild och form
samt konsthantverk*

Det här visar att det behövs nya trygghetssystem. Vi moderater har därför föreslagit att vi ska stödja ett rikstäckande bemanningsföretag för konstnärer. Hade ett sådant funnits hade inte Regionteatern i Växjö behövt hamna på kant med skattemyndigheten. Vi anser inte att staten ska driva bemanningsföretaget men väl ta initiativet genom att samla intresser.

Den individuella visningsersättningen som fördelas av BUS, Bildkonst Upphovsrätt i Sverige, är bra. Icke för ty anser vi att det nu är dags att göra en översyn av ersättningen och är därför glada över att utskottet gör ett tillkännagivande om detta. Ingenting är så bra att det inte går att göra bättre. Vilka får del av ersättningarna? Är det några som inte får del av dem? Bör vi utöka vad som kallas den offentliga sfären till att också innefatta de rum som många rör sig i men som inte räknas till de offentliga osv.?

Fru talman! Vi moderater är nöjda med att regeringen har bestämt sig för att se över socialförsäkringarna och hur de fungerar för alla kulturskapande konstnärer, eftersom dagens system inte passar ihop med den verksamhet som de flesta bedriver. Det kan inte vara rimligt att en konstnär ska tvingas sälja sin ateljé bara för att hon eller han tillfälligt behöver söka socialbidrag. Hur ser stipendierna ut? Får jag pensionspoäng? Räknas de in när jag söker bostadsbidrag? Vad händer med min sjukförsäkring? Kan jag över huvud taget vara sjuk? Troligtvis inte. Frågorna är många, och de flesta har tyvärr inget svar.

Vi moderater vill att vi bildar en konstbank. I Australien finns sedan många år vad som där kallas Artbank. Den federala regeringen grundade banken av flera skäl, bl.a. för att stimulera intresset för konst, och inte minst för att uppmuntra verkssamma konstnärer i deras arbete. Systemet är enkelt. Banken köper in konst som den sedan hyr ut för kortare eller längre tid. För pengarna man får in på hyran köper man in ny konst osv. Med tanke på vad jag tidigare har anfört om svårigheten för många av våra konstnärer att försörja sig på sitt konstnärskap ser vi moderater bildandet av en konstbank som ytterligare en möjlighet. Att bli beroende av en enda bidragsgivare kan leda till att konstnären tenderar att vilja legitimera konsten inför bidragsgivaren. Därför måste det finnas många utvägar.

Fru talman! Vårt främsta mål när det gäller kulturpolitiken är att skapa så goda förutsättningar som möjligt för att konstnärer ska kunna ägna mer tid åt sitt skapande och mindre tid åt byråkrati och att söka stipendier. Konsten behöver inte alltid vara lönsam, men det måste trots allt löna sig att vara konstnär. Vi moderater vill definitivt inte att konstnären ska reduceras till en arbetsmarknadsåtgärd. Det är tyvärr fallet för många i dag.

Konsten är en gåva Gud givit mig, skrev Michelangelo i ett brev till en vän. Att få uppleva vacker konst, lyssna till skön musik, uppleva skådespelaren i en spännande pjäs eller njuta av en dansares rörelser är en lisa för själen. Det är en gåva från konstnären till oss, men för att de ska kunna ge oss allt detta behöver de goda och rimliga förutsättningar.

Fru talman! Det låter fint när Moderaterna talar om kultur, men jag tycker inte riktigt att matematiken går ihop. I sin reservation 1 anser Moderaterna bl.a. att konstnärer ska få sänkt skatt eftersom man inte vill tillföra så mycket offentliga medel för kulturutövning. Vad jag förstår går inte det här resonemanget ihop. De flesta konstnärer tjänar ju inte så mycket pengar. Om man inte tjänar så mycket pengar har man heller inte så mycket skatt att få tillbaka. Jag förstår inte riktigt hur den ekvationen ska gå ihop. Jag tror nog att den enda möjligheten för att vi ska ha en oberoende och fri konst även i framtiden är att vi också har ett stort offentligt stöd för att finansiera den.

En majoritet av kulturutskottets ledamöter verkar också anse att den individuella visningsersättningen måste utvärderas. I motionerna antyds det också att ersättningen skulle vara dålig, snedfördelad och orättvis. Det antyds också att Bildkonst Upphovsrätt i Sverige inte skulle vara en organisation som klarar att fördela de statliga medlen rättvist, att man inte skulle göra det på ett objektivt sätt, att man inte skulle ha insyn osv. Vi delar inte den uppfattningen.

Individuell visningsersättning, s.k. IV, kan sökas av alla konstnärer som har sin konst i offentlig ägo. IV är ett system som underlättar för de konstnärsgupper som har de svagaste ekonomiska möjligheterna, dvs. bildkonstnärerna, att försörja sig på utfört arbete. IV är därför ett system som ger inkomster för det man presterar. Det ger mer till den som varit aktiv och sålt många verk än till den som varit mindre aktiv och sålt färre verk till en mindre summa pengar. Vänsterpartiet anser att IV har visat sig fylla sitt syfte gentemot konstnären. Vi anser därför att stödet om möjligt bör utvecklas till att även gälla konst som inte är i offentlig ägo men för offentlig visning.

Vänsterpartiet och Socialdemokraterna reserverar sig mot majoriteten i betänkandet. Det gör vi i reservation 7 i kulturutskottets betänkande nr 17, vilken jag yrkar bifall till.

Enligt vår mening är IV ett effektivt ersättningssystem. Vi har också förstått att stödet har en stark ställning hos konstnärerna själva. Stödförmen har fått en central betydelse för bildkonstnärerna liknande den biblioteksersättning som utgår till författare för lånade verk på biblioteken.

I budgetpropositionen föreslog vi även gemensamt med Miljöpartiet och Socialdemokraterna att förstärka anslagen med 2 miljoner kronor med motiveringen att det är en väl fungerande stödform.

Man kan fråga sig om Miljöpartiet har ändrat uppfattning i den här frågan eftersom man nu bildar majoritet med de övriga borgerliga partierna.

Vi vill till skillnad från majoriteten utveckla och stärka IV i syfte att ge ännu bättre möjligheter för bildkonstnärer att försörja sig på sitt konstnärliga skapande. Därför yrkar jag avslag på majoritetstexten i denna del.

I Sverige finns en grupp utomordentligt begåvade och talangfulla konstnärer som inte synliggörs tillräckligt mycket. Det handlar om konstnärer med olika handikapp, där handikappet enbart utgör ett funktionshinder och absolut inte är relaterat till konstnärens begåvning eller förmåga till eget konstnärligt skapande. Det är ytterst sällan konstnärer

med funktionshinder återfinns på våra museer, gallerier, teaterscener, filmdukar etc.

Vi anser att staten har ett ansvar att leva upp till den lagstiftning som förbjuder diskriminering av funktionshindrade. Det kan bl.a. handla om vilka förutsättningar som sätts upp, men också vilka kraven är för att man ska bli synlig i vårt konstnärslandskap som ska präglas av uråldriga traditioner och konventioner om anatomisk perfektion.

Vänsterpartiets mening är att detta dels är ett sätt att begränsa det konstnärliga skapandet dels att hämma en inkluderande utveckling av konsten och därmed begränsa mångfalden i det konstnärliga uttrycket.

Ytterst ser vi att konstnärer med funktionshinder, vilka som funktionshindrade redan osynliggörs och diskrimineras i samhället, här även drabbas i sin konstnärliga gärning.

Vänsterpartiet menar att dessa konstnärers skapande och konstnärliga uttryck är lika värdefullt som andra konstnärers och i synnerhet en tillgång för konstens fortsatta utveckling.

Vi anser därför att en analys bör göras av vilka behov de funktionshindrade konstnärerna har för att kunna fungera som konstnärer samt vilka krav som måste ställas på samhället för att behoven ska kunna tillgodoses. Vi anser att en handlingsplan för hur konstnärer med funktionshinder ska integreras med den offentligt understödda kulturen bör göras, och samtidigt syfta till att förebygga och stävja att konstnärer med funktionshinder diskrimineras.

Jag yrkar inte bifall till den reservationen i dag. Vi avser att återkomma litet längre fram.

I betänkande KrU 18 lyfter Vänsterpartiet i ett särskilt yttrande fram frågan om kollektivverkstäder. Vi vill framhålla vikten av att det måste bli en ändring av den svåra situation kulturarbetare hamnar i när de dels ska driva kollektivverkstad, söka olika bidrag osv., dels försörja sig på sitt konstnärliga arbete.

Den fortbildningsverksamhet som tidigare legat på kollektivverkstäderna och som var mycket uppskattad och behövlig har dessutom krympts till nästan ingenting. Uppdraget ligger numera på högskolorna i stället.

Från konstnärskollektivet har det framförts förslag om att staten skulle ge bidrag i form av anställning av åtminstone en halvtidsperson att sköta varje verkstad. Det skulle ge konstnärerna den arbetsro och avlastning de behöver för sitt konstnärliga arbete.

Vi har inte yrkat på något i det här betänkandet. Vi har ett särskilt yttrande med anledning av det, och vi hoppas att vi i kommande års budget också får möjlighet att tillsammans med samarbetspartierna lyfta frågan om att öka stödet till kollektivverkstäderna.

Anf. 99 ANNE-KATRINE DUNKER (m) replik:

Fru talman! Charlotta Bjälkebring säger att det jag har sagt i mitt anförande och vår politik inte går ihop med de förslag som vi har lagt efter som vi pratar om sänkt skatt.

Sänkt skatt är bara ett av de förslag vi har. I mitt anförande påpekade jag att det är just att det finns många möjligheter för våra konstnärer som gör att de kan överleva. Vad det gäller sänkt skatt och höjt grundavdrag hjälper det många konstnärer också utanför storstadsområdet. Många

stipendier och inkomstgarantier går till de konstnärer som bor här. Förvisso bor det många konstnärer här.

Tycker Charlotta Bjälkebring att det är bra som det är i dag? Har våra konstnärer goda förutsättningar och stora möjligheter att överleva på de inkomster de får i dag?

Anf. 100 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v) replik:

Fru talman! Vänsterpartiet vill göra mycket mer för våra konstnärer än vad man hittills har gjort. Vi vill inte, som Moderaterna, tro att minskning av inkomstskatten för den enskilde individen är den lösning som ska lösa allt.

Nu säger Anne-Katrine Dunker att det inte heller är så i Moderaternas förslag. Men alltför mycket av de förslag ni har bygger på just den frågan. I den samlade budgeten anslår Moderaterna mindre pengar till kulturpolitiken.

Jag vill än en gång säga att marknadens krafter inte kan garantera alla människors möjlighet till kulturella uttryck och tillgänglighet. Vi måste ha en stark offentlig finansiering om detta ska förverkligas för alla människor.

Anf. 101 ANNE-KATRINE DUNKER (m) replik:

Fru talman! Charlotta Bjälkebring fortsätter att säga: Vi vill göra mycket mer. Men hon föreslår ingenting utan påpekar att vi pratar om sänkt skatt. Jag vill återigen påpeka att vi faktiskt föreslår en rad olika förändringar för att förbättra konstnärernas och kulturskaparnas villkor. Vad av det som är så mycket mer vill Charlotta Bjälkebring göra än att säga att staten ska satsa mer? Det har ju inte hjälpt. Det finns i dag ingen forskning på området som visar på att statliga insatser har gjort så mycket mer för konstnärer och deras överlevnad.

Vad vill Charlotta Bjälkebring göra, eftersom det bara är vårt förslag som kritiseras?

Anf. 102 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (s) replik:

Fru talman! Vänsterpartiet ska ju inte lägga fram förslag om vad Moderaterna ska göra. Det enda som har framkommit i den här debatten är att ni ska sänka skatterna. Den lösningen tror inte vi på.

En av de lösningar som Anne-Katrine Dunker kan läsa om i våra motioner är den strukturförändring som vi vill göra inom kulturområdet. Vi skulle önska att varenda offentlig verksamhet och varenda privat verksamhet här i landet tog hänsyn till att också bekosta en stor del av den kultur och konstnärliga utsmyckning som behövs i vårt samhälle för att vi alla ska må mycket bättre.

Det vore väldigt bra, tycker vi, om man t.ex. inom sjukvårdens budget hade avsatt en stor summa pengar där man kunde tillgängliggöra konsten och ge människor möjlighet att faktiskt prata kring konst och uppleva musik och teater på sjukhuset. Jag är helt övertygad om att en människa som får den andliga näring man får via kulturen också mår mycket bättre. Därför skulle vi helst via specifika kulturpolitiska satsningar som görs i dag vilja "streama" in kulturpolitiken i all verksamhet som finns.

Prot. 2001/02:98
18 april

*Ersättningar och
bidrag till konstnärer
samt bild och form
samt konsthantverk*

Anf. 103 GUNILLA TJERNBERG (kd):

Fru talman! Konsten är en gåva från konstnären till samhället, och samhället måste vara berett att ge något tillbaka. Förutsättningar måste skapas för att kulturskaparna ska få drägliga livsvillkor och möjligheter att utöva sin konst utan att ekonomiskt stå på ruinens brant. I dag är det många konstnärer som har svårt att klara sitt uppehälle, och det har flera tidigare talare varit inne på. Många måste därför ha även ett annat arbete. Bland de olika konstnärsgrupperna är det bildkonstnärerna som har de lägsta inkomsterna. För att minska behovet av s.k. brödjobb finns ett antal stöd och ersättningar. Många av de stödformer och försäkringsvillkor som är skapade i samhället är inte anpassade efter konstnärernas speciella arbetsvillkor och livssituation.

För att nå en kulturell frihet och mångfald i Sverige måste dessa brister i systemet uppmärksammas och justeras. Vi kristdemokrater menar att samtliga politikområden bör samordnas så att rimlig hänsyn kan tas till konstnärernas speciella förhållande.

Fru talman! I SOU 1997:190 gjordes en kartläggning av konstnärernas verksamhetsinriktning och ekonomiska situation. Av den kan man dra några slutsatser. Konstnärerna är i inkomsthänseende inte en enhetlig grupp. Det är förhållandevis stora inkomstskillnader mellan grupperna. För den i storlek dominerande gruppen bildkonstnärer är den genomsnittliga bruttoinkomsten 98 500 kr, vilket kan jämföras med författare och översättare som har en medelinkomst på 174 000 kr och skådespelare som har en medelinkomst på 194 000 kr.

Konstnärer har i genomsnitt klart lägre inkomster än befolkningen i övrigt, samtidigt som konstnärerna har en mycket hög utbildningsnivå. Enligt den här undersökningen har 47 % genomgått en eftergymnasial utbildning under tre år eller längre tid, vilket kan jämföras med den yrkesarbetande delen av befolkningen i övrigt som ligger på drygt 10 %. Bland bildkonstnärerna och de formgivande konstnärerna har inte mindre än 51 % en högre utbildning, vilket är anmärkningsvärt med hänsyn till dessa gruppers låga inkomster.

Vi kristdemokrater anser att staten bör överväga nya metoder och stödformer som kommer fler konstnärer till del. Vi anser att en översyn av de nuvarande stödformerna bör göras, där även många av de goda förslagen från Konstnärsstödsutredningen tas till vara. Detta har vi tagit upp i en gemensam motion tillsammans med Folkpartiet, Centerpartiet och Moderaterna.

I betänkandet har vi ett tillkännagivande om att en översyn ska göras av den individuella visningsersättningen. Det här är, som vi har hänvisat till i en motion, bl.a. för att titta på hur det poängsystem som tillämpas fungerar och vilka återverkningar det har på olika konst kategorier men också om det är lämpligt att vidga begreppet "offentlig ägo" till att omfatta även andra ägargrupper, t.ex. kyrkliga församlingar, studieförbund, fackförbund osv.

Det är också ett faktum att konstnärernas situation påverkas av beslut som fattas inom andra utgiftsområden. Fru talman! Ett exempel härpå är pensionsreformen som genomfördes för ett par år sedan och som får konsekvenser som förefaller mindre lämpliga för konstnärer inom bl.a. dans och musikområden på grund av dessa yrkens speciella karaktär. Vidare anser vi att det är angeläget att regeringen och Arbetsmarknads-

styrelsen tar särskild hänsyn till kulturarbetarnas specifika arbetsvillkor vid tillämpningen av de nya a-kassereglerna och aktivitetsgarantin.

Fru talman! Jag är väl medveten om att en särskild utredare fått i uppdrag att se över frågor rörande konstnärernas villkor. Vi vill trycka på detta, och jag yrkar bifall till reservation 8 under punkt 8 i betänkande KrU17.

Fru talman! Utskottet tillkännager i betänkandet KrU18 för regeringen behovet av en förutsättningslös översyn av Statens konstråds verksamhet. Vi kristdemokrater är mycket glada att detta tillkännagivande nu görs. Vi har haft uppe frågan om behovet av en översyn vid ett flertal tillfällen i olika motioner och diskussioner i utskottet. Det känns både glädjande och tillfredsställande att vi nu är överens om detta. Våra utgångspunkter för behovet av en översyn utvecklar vi i en motion.

Jag vill också, fru talman, avslutningsvis säga att vi anser det vara ett gott initiativ av regeringen att ha utsett år 2001 till arkitekturår. Men vi ser en risk i att de satsningar som gjorts inte tas till vara. Därför är det oerhört viktigt att det genomförs en utvärdering och uppföljning innehållande slutsatser. En sådan är också utlovad av kulturministern, men vi vill gärna påminna om detta.

Fru talman! Jag står givetvis bakom samtliga reservationer där kristdemokraterna finns med i båda dessa betänkanden, men vill för tids vinnings skull här i kammaren som jag tidigare anfört yrka bifall förutom till reservation 8 under punkt 8 i betänkande KrU17 också till reservation 6 under punkt 10 i betänkande KrU18.

Anf. 104 BIRGITTA SELLÉN (c):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservation 3 under punkt 2 i KrU17. Jag yrkar inte bifall till någon reservation i KrU18.

När vi stressar till och från vårt arbete, småspringer i korridorerna i Riksdagshuset eller skyndar till olika lokaler så är det skönt att samtidigt kunna vila blicken på olika slags konstverk. Även om jag inte stannar upp och studerar statyn eller tavlan noggrant så noterar jag någonstans i hjärnan att jag har sett den, och det känns skönt att kunna skingra tankarna och få en kort reflexion över den vackra eller konstiga konst som jag just passerat.

Konst berör alla på något sätt, även om man hör många säga att de är ointresserade. Konst är ett uttrycksmedel som många gånger leder till debatter, vilket vi bl.a. kunde se och höra i höstas när graffittin diskuterades vitt och brett.

All konst är berättigad, anser jag, även om jag inte gillar allt jag ser. Av den anledningen måste förutsättningar skapas så att konstnärerna får drägliga livsvillkor. I dag är det många duktiga konstnärer som har svårt att försörja sig. De flesta har högskoleutbildning, med dyra studiekostnader, bakom sig. Därför måste vi uppmärksamma deras arbetsvillkor och livssituation. Från Centerpartiets sida har vi många gånger sagt i debatten att vi bör utnyttja deras kunskaper i t.ex. skolans värld och på fritidsgårdarna. Ett bra exempel på det är Bunker i Sollentuna. Där finns det en kvinnlig konstnär som låter barn och ungdomar komma och måla tavlor. De har knappa ekonomiska resurser, men det är en populär fritidssysselsättning. Hon, den kvinnliga konstnären alltså, var för några veckor sedan också på Lava i Kulturhuset, och även där kom det väldigt många

Prot. 2001/02:98
18 april

*Ersättningar och
bidrag till konstnärer
samt bild och form
samt konsthantverk*

som ville måla. Med hennes engagemang får hon många att måla, och en del vill också komma och göra det dag efter dag. Hon kan lyfta deras anlag.

Barnen behöver bra stimulans och peppning för att utveckla den konstnärliga ådran, och där kan konstnärer vara en stor resurs. Kommunerna tycker jag bör kunna anställa fler konstnärer som en resurs till skola och fritidsgårdar. Det skulle kunna ge konstnärer med oregelbunden eller låg inkomst en möjlighet att lättare försörja sig i sitt yrke. Skolan ropar ju efter fler vuxna, och i många skolor fattas utbildade lärare, inte minst bildlärare, under de första sex grundskoleåren.

Metoden att utnyttja yrkesmänniskor använder vi t.ex. väldigt mycket i musikskolan, där yrkesmusiker jobbar halvtid i skolan och halvtid i någon orkester. Jag tror att det skulle kunna vara en bra lösning för många konstnärer att kunna få en säker inkomst under några timmar i skolan.

Det är också viktigt att medborgarna får vara delaktiga vid inköp av konst till sina närmiljöer. Om människor fått påverka konstinköpen upplevs det som positivt, och konst kan ingå som en självklar del i arbetsmiljön.

På den skola som jag arbetade innan jag kom hit till riksdagen fick eleverna vara med och bestämma utsmyckningen. Det kvarnhjul i sten som monterades upp på skolgården har blivit en kär lekplats för alla barn för att klättra på och krypa genom hålet, osv.

Centerpartiet har skrivit en fyrpartimotion om konstnärernas villkor. Vi tycker att staten bör överväga nya metoder och stödformer. Det behöver därför göras en översyn av konstnärernas villkor.

Jag tänker inte yttra mer om konstnärernas villkor eftersom andra före mig – Anne-Katrine Dunker och Gunilla Tjernberg – redan på ett föredömligt sätt tagit upp det. Jag förlänger därför inte diskussionen utan står bakom våra andra motioner med tillhörande reservationer, men yrkar bara bifall till reservation 3.

Anf. 105 ANA MARIA NARTI (fp):

Fru talman! Det kommer att bli ett kort anförande. Vi har talat rätt så mycket i dag om den fattiga kulturen. Bland de fattiga kultur- och konstnärerna är bildkonstnärerna de fattigaste. Det behöver inte upprepas. De lever på mycket sämre villkor än de flesta andra inom denna grupp. De har också höga kostnader. Det är inte billigt att köpa alla dessa material de behöver, och det är inte billigt att ha en fungerande verkstad.

Jag känner utländska konstnärer som har bosatt sig i Sverige och sedan åkt vidare därför att det var för svårt. Konstigt nog går det bättre för dem i länder där man tror att marknaden redan är övermättad med bilder och tavlor, t.ex. i Italien eller i Portugal. Det är konstigt.

Vi bör tänka på alla dessa saker när vi försöker att förbättra ekonomin för kulturen och konsten. Det kan vi inte göra nu. Vi har diskuterat budgetfrågor tidigare. Men vi kanske lyckas bättre efter valet.

Fram till dess ska jag begränsa mig till att tala om översynen av den individuella visningsersättningen, som rekommenderas i reservation 3 under punkt 2. Jag yrkar bifall till den. Det är viktigt att vi går vidare och att vi i sådana ersättningsformer också inkluderar grupper av konstnärer

som i dag inte berörs av visningsersättningen. Också andra lokaler än dem som berörs i dag måste tas med i beräkningen.

Jag vill också yrka bifall till reservation 10 under punkt 9. Det gäller rådgivningscentrum för dansare. Det har att göra med det som jag redan har sagt tidigare. Dansen har utvecklats väldigt fort i Sverige. Men infrastrukturen för dansutövning och tänkandet om dans har inte hunnit med. Vi måste börja tänka hur vi ska hjälpa denna konstgenre.

Anf. 106 EWA LARSSON (mp):

Fru talman! Människan och samhället behöver konst. Därför anser Miljöpartiet det vara en självklarhet att den offentliga sektorn ska ge konstnärer möjlighet att verka under rimliga förhållanden. Det offentliga stödet till konstnärer sker i dag på många olika sätt. Till det viktigaste hör kopierings- och visningsersättningen, stipendier till enskilda konstnärer och att offentlig sektor köper in konst. Tyvärr fungerar stödet för konstnärer i dag inte fullt ut. Det gör att vissa konstnärer och konstnärsgrepp missgynnas.

I utredningen *Konst i offentlig miljö* 1995:18 finns förslag på en ny modell för anskaffning av offentlig konst till statens olika byggnader där statens konstmuseer och länmuseer skulle ha ansvar för att köpa in och placera ut det man kallar för lös konst. Svenska konstnärsförbundet vill gå ännu längre än så. Det anser att också beslut om s.k. fast konst skulle kunna utlokaliseras.

Det är lagen om offentlig upphandling som styr. I 6 kap. 2 b § finns en regel om direktupphandling som medger att en upphandlande enhet får utan föregående annonsering begära anbud genom att skicka en skrivelse till endast en leverantör om det som ska upphandlas av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt kan levereras av endast en viss leverantör.

Den här undantagsregeln är alltför vid och medger att man i vissa upphandlingar kan hänvisa till att särskilda konstnärliga skäl föreligger som motiverar att man vänder sig till de leverantörer som man själv vill vända sig till. Utskottet ger nu riksdagen en möjlighet att besluta om en förutsättningslös översyn av Konstnärsrådets verksamhet.

Så lite om den individuella visningsersättningen. Den har i sin nuvarande form funnits i dryga fem år. Den är generell till sin karaktär och betalas ut endast med hänsyn till om de sålda föremålen finns i offentlig ägo. Men från offentlig ägo har man exkluderat konst som ägs av t.ex. kyrkan, statliga aktiebolag, ideella föreningar som Folkets hus, Våra gårdar, bostadsbolag som HSB eller fackföreningar. De omfattas inte av ersättningen. Det vill vi ändra på.

Det finns också indikationer att vissa konstnärsgrepp som tecknare, keramiker, konsthantverkare och fotografer inte får någon ersättning över huvud taget eller att de bara får ett mindre belopp. Med tanke på att fem år har gått anser nu utskottet att det är motiverat att summera de erfarenheter som man vunnit av fördelningssystemet. En översyn ska göras av hur använt poängsystem av BUS fungerat. Översynen ska också innefatta en redogörelse av vilka belopp som fördelats till olika konstnärsgrepp och enskilda konstnärer. Det ska även övervägas om det är lämpligt att vidga begreppet offentlig ägo. Det tycker vi i Miljöpartiet att det är.

Prot. 2001/02:98
18 april

*Ersättningar och
bidrag till konstnärer
samt bild och form
samt konsthantverk*

Fru talman! Jag vill prata om inriktningen på det statliga stödet till konstnärssområdet. Vi i Miljöpartiet menar att det är ett resursslöseri att inte ge välutbildade och meriterade konstnärer möjligheter att leva på sitt arbete. Därför vill vi att regeringen överväger åtgärder som syftar till att fler kan leva på sitt konstnärliga arbete. En tänkbar åtgärd skulle kunna vara att de första 100 000 kronorna som en konstnär tjänar ska vara befriade från skatt. Här är det alltså inte endast Moderata samlingspartiet utan även Miljöpartiet som tror att det skulle kunna vara *ett* sätt.

Det finns även andra förslag. Ett nämndes i *Kulturutredningen*. Ett annat förslag nämndes i SOU 1997:184.

I flera europeiska länder har man infört system med ett mer generellt utvecklat konstnärsstöd. Det finns ett bra referensutrymme att inhämta andra kreativa lösningar från för att se vad som kan passa i Sverige. Men det viktiga är att stödet till konstnärerna utvecklas så att fler konstnärer kan komma i fråga för stödet. Vi tycker inte att det statliga konstnärsstödet ska riktas enbart till en mindre, exklusiv grupp av konstnärer, som sker i dag. Vi hoppas att regeringen snart kommer med ett sådant förslag.

Med det yrkar jag bifall till reservation 4 under punkt 3 i KrU17.

Jag går nu över till att tala om trygghetssystemen för konstnärer. Det borde vara en självklarhet att konstnärer precis som andra yrkeskategorier har pension och ersättning vid sjukdom och vid föräldraledighet. Men så är det inte! Trots att frågan fördes fram i ljuset av utredningen av generella konstnärsstöd 1997 finns ännu ingen tillfredsställande lösning. Det jobbas på frågan. Vi utgår ifrån att regeringen snarast lägger fram ett förslag till riksdagen om ett trygghetssystem som är anpassat till konstnärrens situation.

Jag ska också säga några ord om bild och form. Som vi framhåller i en av våra motioner menar vi att upphandlingsrutinerna för konst behöver ses över så att brukarinflytandet kan öka. Vi vill att man ska göra korrigeringar. Utskottet har tidigare understrukt att det är av mycket stor vikt att brukarna ges möjlighet att aktivt delta i beslutsprocessen och att de därmed får känna sig delaktiga i utsmyckningen av den egna närmiljön. Också i regeringens regleringsbrev har det föreskrivits att Statens konstråd ska sprida kvalificerade uppdrag till många konstnärer.

Mot bakgrund av att så många olika förslag om Statens konstråds verksamhet har förts fram har nu utskottet bestämt sig för att verksamheten, som inte har setts över sedan 1995, nu ska ses över. Vi är glada över att vi har gjort det möjligt i utskottet.

När det gäller den gamla rekommendationen från 1937 att 1 % av byggkostnaderna ska avsättas till konstnärlig utsmyckning tycker vi att det någon gång vore dags att slå fast detta här i riksdagen. Principen är så angelägen, och den fungerar inte. Byggnader och infrastruktur ska inte bara vara funktionella för att komma människor till godo, utan de utgör också pusselbitar i en trivsamt miljö. Eftersom rekommendationen inte efterlevs vill vi att riksdagen fastställer att *minst* 1 % av kostnaderna vid ny- och ombyggnation samt vid infrastruktursatsningar bör gå till konstnärlig utsmyckning.

Med det yrkar jag bifall till reservation 2 under punkt 3 i KrU18.

Jag ska även säga några ord om konstnärsverkstäder och kollektivverkstäder. Redan på 1970-talet gick konstnärer samman och bildade gemensamma verkstäder – kollektivverkstäder – för sitt arbete. När Mil-

jöpartiet för första gången motionerade om ökat stöd till de här verkstäderna 1997 fanns det 20 stycken. I dag är antalet uppe i 27. Verkstäderna har sina egna specialiteter – alltifrån stenhuggeri till digital bildberedning. De här konstnärernas kollektivverkstäder står öppna för alla yrkesverksamma konstnärer och konsthantverkare och har i dag lite drygt 3 700 medlemmar. Verkstäderna utgör en förutsättning för att vi ska ha en bred konstnärlig aktivitet.

Mycket av den offentliga konstnärliga utsmyckning som vi har i vårt gemensamma samhällsrum är skapad i kollektivverkstäder. Verkstäderna är en nationell angelägenhet och får sedan 1998 på förslag från Miljöpartiet ett nationellt stöd. De här verksamheterna avspeglas i utställningsverksamhet, offentlig utsmyckning, nationella konstnärliga projekt och kunskapsutbyten mellan svenska och utländska konstnärer.

Med tanke på den omfattande verksamhet som de här konstnärsverkstäderna har är det statliga stödet oproportionerligt litet – 2 miljoner kronor – om man jämför det med andra kulturskapande verksamheter. Därför tycker vi att stödet ska ses över så att det står i rimligt förhållande till den verksamhet som pågår. Dessutom menar vi att dagens direktiv gör att en stor del av verkstäderna inte kvalificerar sig till stöd.

Slutligen ska jag säga några ord om ett nätverk för konstnärliga verkstäder i Europa. Konsten och kulturen börjar bli alltmer tillgänglig över ländernas gränser på den internationella arenan. I dag kommer det många förfrågningar från bl.a. europeiska konstnärsgupper om att ta del i kollektivverkstädernas framgångskoncept. Det vore bra med ett klart formulerat uppdrag till Kulturrådet att stödja en europeisk utveckling. Här finns också en EU-ansökan inlämnad, och det finns stora förhoppningar om att den blir bifallen. Vi har verkligen någonting att skryta med här i Sverige.

När det gäller själva utvecklingen och framtiden för kollektivverkstäderna ska Kulturrådet det här året göra en kartläggning av hur medlen till verkstäderna används. En rapport väntas i slutet av det här året. Vi hoppas att kommande regering tar i beaktande nödvändigheten av en bredd i bidragsgivningen.

Anf. 107 EVA ARVIDSSON (s):

Fru talman! Eftersom vår debattid i dag är begränsad ska jag precis som övriga talare endast beröra delar av det som tas upp i betänkandet.

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 7 om individuell visningsersättning och för övrigt bifall till utskottets förslag i betänkande KrU17, *Ersättningar och bidrag till konstnärer*, samt bifall till utskottets förslag i betänkande KrU18, *Bild och form samt konsthantverk*.

Precis som vi socialdemokrater har skrivit i vår gemensamma reservation med Vänsterpartiet anser vi att den individuella visningsersättningen, IV, som har funnits i drygt fem år, fungerar bra och är ett mycket effektivt ersättningssystem. Systemet har också ett starkt stöd bland konstnärerna eftersom det är ett system som utgår från vad konstnären har utfört och eftersom ersättningen fördelas objektivt utifrån yrkesutövningen.

Genom IV belönas det vardagliga konstnärliga arbetet. Det finns en stark önskan bland konstnärerna om att nuvarande system ska utvecklas och förstärkas – inte förändras.

Föreningen Bildkonst Upphovsrätt i Sverige, BUS, har utarbetat ett väl genomtänkt poängsystem som bygger på rimliga avvägningar då det gäller konstverkens exponering. Systemet har generell karaktär. Den som uppfyller kraven för stödformen har rätt till ersättning. BUS rapporterar årligen till regeringen om utfallet av den individuella visningsersättningen.

I budgetpropositionen för år 2002 föreslog regeringen en förstärkning av IV med två miljoner mot bakgrund av att det är en väl fungerande ersättningsform.

Fru talman! Det är anmärkningsvärt att Miljöpartiet och Ewa Larsson, som i olika motioner uttalar sig för ett mer generellt stöd till konstnärer, säger nej till individuell visningsersättning i den här formen.

Kristdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Miljöpartiet kräver en översyn av IV och vilken organisation som är den bästa för ändamålet, både vad gäller objektivitet och insyn. Motiveringen är bl.a. att det är svårt för myndigheter att få insyn i en privat föreningsverksamhet. Samma partier sade för ett par veckor sedan nej till insyn i fristående skolor.

Det påstås mycket i motionerna som är direkt felaktigt. Jag hoppas att alla utskottsledamöter har tagit del av det brev vi fått från Bus där motionärernas missuppfattningar klagas. De argument som framförs i motionerna bygger på misstro mot konstnärerna och den kompetens de har, men det betyder också att de underkänner de demokratiska principer som ligger till grund för olika nämnders och styrelser arbete.

Jag har sedan jag läste motionerna funderat över varför Moderaterna, Kristdemokraterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet, som står bakom tillkännagivandet om en översyn av IV, är så kritiska och har en så totalt motsatt syn på IV och BUS mot vad Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har.

När jag sedan gick in på hemsidan till en av de organisationer som inte organiserar särskilt många konstnärer klarnade det. Jag ska återge vad som står på hemsidan:

Efter flera års lobbying och uppvaktningar av riksdagspartierna har styrelsen lyckats få en majoritet av partierna att ställa sig bakom en motion som upptar flera av de hjärtefrågor som organisationen driver. Det är partierna kd, fp, c och m som i en gemensam borgerlig motion bl.a. föreslår att hantering och fördelning av stipendierna från Sveriges bildkonstnärarsfond ses över, och man föreslår att andra ersättningar till konstnärer prövas. Man föreslår vidare att Statens konstråds verksamhet ses över och att myndigheten decentraliseras ut i landet. Man säger att beställningen av utsmyckningsuppdragen ska följa lagen om offentlig upphandling och konkurrensutsättas. Partierna föreslår också att reglerna för den individuella visningsersättningen ses över. Avslutningen lyder: Miljöpartiet ställer sig bakom de borgerligas förslag.

Visst blir vi alla partier uppvaktade under motionstiden, men att fem partier skriver under motioner med felaktigheter och spekulationer som i sina stycken är direkt kränkande utan att kontrollera riktigheten i påståendena tycker jag är anmärkningsvärt.

Fru talman! Sällan är skillnaderna mellan partierna så tydliga som här. Det går en klar skiljelinje mellan de olika politiska blocken i synen på konsten, och där har Miljöpartiet valt den borgerliga sidan.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet visar en tilltro till konstnärerna, medan Moderaterna, Kristdemokraterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet visar en misstro till konstnärerna.

Fru talman! Jag går nu över till betänkandet om bild och form samt konsthantverk. Jag börjar med att yrka bifall till förslaget till beslut i utskottets betänkande.

Jag ska beröra endast den del i betänkandet som handlar om utskottets tillkännagivande om en förutsättningslös översyn av Statens konstråds verksamhet.

Statens konstråd har ett viktigt uppdrag. Fram till 1997 bestod verksamheten av konstnärlig utsmyckning enbart av statliga miljöer. Sedan dess har verksamheten kompletterats med en växande verksamhet med kommuner, landsting och privata byggherrar. I dag finns konstnärlig gestaltning i bostadsområden, skolor, kulturhus m.m. Det är en spännande verksamhet som gjort det möjligt att i hela landet förverkliga behov och drömmar om en estetiskt tilltalande miljö med konstnärlig gestaltning.

Statens konstråds verksamhet har inte setts över sedan 1995. Utskottet anser att det är motiverat med en översyn, eftersom verksamheten är betydligt mer omfattande i dag, och att det bör vara en förutsättningslös översyn. Översynen kan t.ex. följa upp några av de utsmyckningar som Statens konstråd har genomfört tillsammans med kommuner och landsting. Det kan ske genom intervjuer av de lokala samrådsgrupperna, brukargrupperna, och de som är berörda av utsmyckningen, t.ex. de boende i ett bostadsområde eller eleverna i en skola. Utskottet yrkar därmed avslag på motionerna.

Det är endast Moderaterna som yrkar bifall till samtliga motioner som rör Statens konstråd. Mycket av den kritik som flera partier för fram i motionerna har utskottet behandlat tidigare. Det är en oseriös kritik som handlar om brukarinflytande, upphandling, risken för jäv, regional spridning m.m.

Statens konstråd följer lagen om offentlig upphandling, så det är ett felaktigt påstående att de inte gör det. Kammarrätten har prövat två upphandlingar av offentlig konstnärlig gestaltning och gett Statens konstråd rätt.

Jag vill också betona att Konstrådets verksamhet är helt öppen för offentlig insyn. I årsredovisningen kan vi läsa om den regionala spridningen, om antalet konstnärer och vilka, om inköp som gjorts under året och om pågående projekt. Det sker samråd med brukarna i en s.k. samrådsgrupp bestående av arkitekten, fastighetsägarens eller byggherrens projektledare, valda representanter för de blivande brukarna och med Konstrådets projektledare som sammankallande. Brukargruppen möts många gånger under projektiden och får stort inflytande över val av konstnärer för skissuppdrag liksom över inköp och placering av lös konst.

Upphandling av konstnärligt arbete kan inte bygga på ekonomiskt anbudsförfarande. Tävlingsformen är lämplig i vissa fall men i allmänhet alltför långdragen och otymplig, dessutom kostsam.

Eftersom det är kommunerna som enligt plan- och bygglagen har huvudansvaret för utformningen av den gemensamma miljön skulle alla vinna på att även den konstnärliga gestaltningen i den gemensamma

Prot. 2001/02:98
18 april

*Ersättningar och
bidrag till konstnärer
samt bild och form
samt konsthantverk*

miljön skrevs in i PBL, på samma sätt som arkitektur, form och design skrevs in 1998. Till detta återkommer jag vid ett annat tillfälle.

Avslutningsvis, fru talman, skriver Peder Alton, journalist och konstkritiker, i gårdagens Dagens Nyheter: "En röd tråd bland de borgerliga är att konkurrensutsätta inköpen av konst. Det imponerar inte."

Jag ställer mig frågan vad som blir kvar om konstnärerna omyndigförklaras, om fungerande kulturella strukturer bryts ned och om konstnärliga värden får ge vika för ekonomiska i den konstnärliga gestaltningen av vår gemensamma miljö.

Anf. 108 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Eva Arvidsson ger en redovisning av bakgrunden till att vi har lagt fram en motion vad gäller den individuella visningsersättningen. Jag vill då informera Eva Arvidsson om att den sammantagna oron som motionärerna, bl.a. vi kristdemokrater, känner är att det här kan vara ett ersättningssystem som har sina begränsningar. Det tycker jag inte är att sammanblanda med misstro, som Eva Arvidsson försöker göra gällande.

Min fråga till Eva Arvidsson, fru talman, är: Anser Eva Arvidsson och Socialdemokraterna att det är tillfredsställande att vi har ett IV-system som har begränsningarna att t.ex. keramiker, konsthantverkare, fotografer och tecknare får en mycket liten, om ens någon, andel av det här bidraget? Den här ersättningen betalas ut endast om de försålda verken finns i offentlig ägo. Jag skulle vilja höra Eva Arvidssons kommentar till detta.

Anf. 109 EVA ARVIDSSON (s) replik:

Fru talman! Visst kan vi tycka att ersättningen kan utökas. Det kostar också pengar. Men vi socialdemokrater har inte fått de här klagomålen framförda till oss. Tvärtom tycker de som har talat med oss att det här är en mycket bra ersättningsform. Självklart kan den, precis som jag sade i mitt anförande, utvecklas och förstärkas, och det är den väg vi går eftersom regeringen lade till två miljoner i budgetpropositionen för att stärka ersättningen. Vi tycker att det ska ske en förstärkning och en utveckling men inte en förändring av IV. Därför har vi den här reservationen.

Anf. 110 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! När vi ledamöter i olika sammanhang vill se lite närmare på en fråga, se om det är möjligt att göra förändringar, begär vi en översyn. Konstigare än så är det inte i den här frågan. Det är en översyn vi vill se. Vi har tagit upp olika problemområden som belyses väldigt väl i motionen och vad det är vi vill titta på. Det betyder inte att systemet inte är bra. Jag kan inte acceptera att Eva Arvidsson använder den typen av argumentation när vi diskuterar den här frågan.

Jag vill läsa innantill ur det brev som också Eva Arvidsson citerade från. Ordföranden i BUS avslutar den skrivning som jag tror att vi alla har tagit del av med att skriva så här: Vi håller med motionärerna om att IV skulle behöva breddas till även andra ägargrupper, och var avgränsningarna skulle gå behöver i sådant fall utredas och klarläggas. Skulle man inte kunna tänka sig en översyn i den delen?

Så ser vi kristdemokrater på frågan. Vad säger Socialdemokraterna? BUS är också inne på samma tankegångar vad gäller ägarförhållandet.

Prot. 2001/02:98
18 april

Anf. 111 EVA ARVIDSSON (s) replik:

Fru talman! Självklart ska man göra en översyn när någonting har pågått ett tag om man tycker att man behöver göra det. Men översynen kostar också pengar. I det här fallet tycker vi inte att det behövs, eftersom vi tycker att det här är ett väl fungerande system som dessutom har tilldelats mer pengar för att det också ska kunna utvecklas.

Jag kan hålla med om att det behövs mer pengar inom området. Jag skulle också gärna se att man kunde bredda det. Det är inte så att konsthantverkare, tecknare och liknande inte kommer i åtnjutande av ersättningen. Så är det inte. Men jag skulle också välkomna att man breddade det till andra offentliga rum.

*Ersättningar och
bidrag till konstnärer
samt bild och form
samt konsthantverk*

Anf. 112 EWA LARSSON (mp) replik:

Fru talman! Miljöpartiet tillsammans med de borgerliga partierna gör det möjligt att komma fram just till det som bl.a. BUS vill. Miljöpartiet lyssnar på flera organisationer. Den organisation vars hemsida Eva Arvidsson hade tittat på – den *lilla* organisationen, sade Eva Arvidsson – har i dag 700 medlemmar. Jag kan påminna om att Bengt Göransson lovade att de skulle få plats både i Konstnärsnämnden och i Bildkonstnärsnämnden när de hade 500 medlemmar. I dag har de alltså 700 medlemmar.

Vi är glada över att vi ger den individuella visningsersättningen en möjlighet att utredas för att utvecklas. En utveckling är en förändring, och vi är positiva till förändringar. Exempelvis kan ”offentlig ägo” bli ”offentliga rum”, för det skulle ge fler konstnärer möjlighet att leva på sitt arbete.

Jag tror att problemet för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i det här fallet är att de inte själva har kommit på att detta kan behöva utvärderas. Så försöker de skapa en konstruerad konflikt i stället för att se att det här är en möjlighet som vi nu ger.

Anf. 113 EVA ARVIDSSON (s) replik:

Fru talman! Som jag sade tidigare tycker vi att det här är ett väl fungerande system. Vi tycker inte att det finns anledning att göra någon översyn nu.

Anf. 114 EWA LARSSON (mp) replik:

Fru talman! Det tycker alltså inte vi. Vi vill göra det möjligt för fler att ta del av systemet. Vi i Miljöpartiet har heller ingenting emot att ge de möjligheterna ekonomiskt. Vi tycker att det är bra om fler konstnärer kan leva på sin inkomst, sitt arbete.

Anf. 115 ANNE-KATRINE DUNKER (m) replik:

Fru talman! Jag blir lite oroad när Eva Arvidsson säger att det bygger på misstro och att vi omyndigförklarar konstnärerna. Jag skulle vilja höra var Eva Arvidsson anser att vi moderater har omyndigförklarat konstnärerna eller på något sätt visat att vi hyser misstro mot konstnärerna. Vi har snarare lyssnat till konstnärer, och vi har också lyssnat till det förbund som Eva Arvidsson talar om. Men vi har också redan tidigare skrivit om detta från moderat håll.

Vi tycker att många av de ersättningsformer och de system som i vårt samhälle finns för konstnärer ska ses över. Vi ser att konstnärerna i dag har ungefär samma nivå på sina löner som i mitten av 1990-talet, trots att ni socialdemokrater säger att ni har satsat ytterligare. Därför anser vi att det är viktigt att vi på något sätt ser över de system och de stipendier och ersättningsformer som finns för våra konstnärer, däribland IV.

Anf. 116 EVA ARVIDSSON (s) replik:

Fru talman! När det gäller misstron vill jag peka på att Moderaterna i sina motioner talar om jäv och att det inte är lämpligt att Statens konstråds projektledare är konstnärer. Det ska inte vara konstnärer, utan det ska vara konsulter eller några andra utifrån, för att komma ifrån jävsituationen. Jag tycker att detta är att misstro konstnärerna i deras uppdrag.

Anf. 117 ANNE-KATRINE DUNKER (m) replik:

Fru talman! Det, Eva Arvidsson, är inte att misstro konstnärer. Det är att misstro systemets sätt att ta in de medlemmar som ska fatta beslut om stipendier eller andra ersättningsformer.

I de flesta organisationer som finns i vårt samhälle – de behöver inte ha med kulturen att göra – undviker man i möjligaste mån att ha människor som är involverade i verksamheten för att de inte ska kunna misstänkas för jäv. Det handlar inte om att vi hyser misstroende mot den enskilde konstnären. Det är systemet i sig som skapar en misstro för konstnären. Det är precis samma system i alla kommunala bolag där det sitter politiker som både är politiker och ska följa aktiebolagslagen.

Detta handlar om ett system, en organisation. Det är inte den enskilde ledamoten, konstnären, som vi hyser misstro emot.

Anf. 118 EVA ARVIDSSON (s) replik:

Fru talman! Visst finns det risk för jävssituationer i många sammanhang. Vi tror inte att man kommer undan denna jävssituation genom att använda sig av konsulter eller genom att uppdragen sker lokalt. Jag tror att det snarare skulle kunna förstärka den problematik som Anne-Katrine Dunker nämner.

Anf. 119 ANA MARIA NARTI (fp) replik:

Fru talman! Både Socialdemokraternas och Vänsterns representanter sade att systemet för den individuella ersättningen fungerar bra. Då är frågan: Vad är det för fel med en analys? Analysen, översynen, kommer då att bekräfta systemet.

Det finns också en annan fråga: Kan man vidareutveckla ett system utan att analysera hur det fungerar?

Anf. 120 EVA ARVIDSSON (s) replik:

Fru talman! Av de redovisningar som regeringen får och som även vi kan ta del av kan man tydligt se att det fungerar. Man kan också utläsa vilka som har fått ersättning, hur den har fördelats osv. Vi anser därför att en utvärdering är en helt onödig sak att göra nu, eftersom systemet fungerar så som vi vill att det ska fungera.

Anf. 121 ANA MARIA NARTI (fp) replik:

Fru talman! I Eva Arvidssons anförande förekom också en jämförelse med friskolor. Jag vill bara påminna om att det finns fullständig insyn i friskolor. Man får inte etablera en friskola utan att ha genomgått en noggrann granskning av det man erbjuder för den fria skolan. Alla skolor i Sverige är faktiskt öppna för inspektion och analys av det skolarbete som genomförs. Jag förstår inte jämförelsen.

Anf. 122 EVA ARVIDSSON (s) replik:

Fru talman! Det finns inte någon insyn i de fristående skolorna på samma sätt som i de offentliga skolorna. Senast häromdagen debatterade man detta i ett program som gällde Ungt val: Det går inte att gå in och se hur det ser ut med t.ex. ekonomin i den fristående skolan.

Jag vill också säga till Ana Maria Narti att det i dag nästan är svårare att öppna en liten sybehörsaffär än att starta en fristående skola för 1 500 elever.

Anf. 123 ANNE LUDVIGSSON (s):

Fru talman! Jag får avsluta debatten med att lyfta fram ett område som inte har berörts så mycket här.

Anledningen till motion Kr362 är att det finns en stark oro för hantverkets kvalitativa fortbestånd. Faran är stor att kunskap om gamla tiders tekniker och materialkunskap kommer att försvinna. Korgslöjd, laggnings-, broderi-, vävning-, knyppling-, hustimring-, skinnberedning m.m. är tekniker där kunskapen besitts av allt färre personer. Överföring av tyst kunskap, som tidigare skedde från äldre till yngre via lärlings- och gesällsystem, finns inte längre.

Vi behöver den här sortens färdighets- och förtrogenhetskunskap i dagens samhälle. Det tar tid att utveckla den problemlösningsförmåga som en god slöjdare och hantverkare besitter när det gäller hur och till vad man använder ett material.

Det är den här typen av kunskap som gör att gamla hus inte får mögelskador, att man reparerar gamla fönster utifrån kunskap om material och estetiska värden och att det finns verktyg och redskap för att utöva dessa tekniker. Det är den här kunskapen som lägger grunden för en framgångsrik formgivning inom trä, textil m.fl. områden. Den är också en viktig del av vår kulturhistoria och måste hållas vid liv genom verkssamma kunniga slöjdare och hantverkare.

Fru talman! Hantverksyrket slöjd och slöjdprodukter har en rad värden som inte alltid går att mäta i pengar och höjer livskvaliteten. Det gäller både i våra egna liv och i samhället som helhet.

För att uppnå en hantverksmässigt hög kvalitet på arbetet krävs det att slöjdaren och hantverkaren har en ekonomisk trygghet som gör att hon

eller han kan koncentrera sig på sitt arbete. Det är också en förutsättning för att ungdomar ska vilja utbilda sig inom hantverksyrket.

Vi måste ta ställning till och skaffa oss kunskap om hur hotade slöjd- och hantverkstekniker kan fortleva och utvecklas – om vi nu vill detta, och det förutsätter jag att alla vill.

Jag anser att det här är en större fråga än vad som ryms inom ansvarsområdet för Nämnden för hemslöjdsfrågor, och detta vill jag göra utskottet uppmärksam på.

Fru talman! Jag hade hoppats att utskottet inte skulle se detta som enbart en budgetfråga, och några positiva skrivningar om att utskottet har insett allvaret i motionen hade naturligtvis varit av värde. Vi motionärer får återkomma till utskottet på olika sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.34 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då dagens votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KrU15 Allmän kulturverksamhet

Punkt 5 (Bidrag till enskilda projekt)

1. utskottet

2. res. 5 (mp, c)

Votering:

266 för utskottet

28 för res. 5

1 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 72 m, 38 v, 34 kd, 10 fp, 2 -

För res. 5: 15 c, 13 mp

Avstod: 1 fp

Frånvarande: 21 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Prot. 2001/02:98

18 april

Punkt 9 (Ökad upphandling inom kultursektorn m.m.)

1. utskottet

2. res. 7 (m)

Votering:

222 för utskottet

73 för res. 7

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 38 v, 34 kd, 15 c, 13 mp, 11 fp, 1 -

För res. 7: 72 m, 1 -

Frånvarande: 21 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 10 (Sponsring)

1. utskottet

2. res. 9 (kd)

Votering:

227 för utskottet

33 för res. 9

34 avstod

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 72 m, 4 v, 15 c, 13 mp, 11 fp, 2 -

För res. 9: 33 kd

Avstod: 34 v

Frånvarande: 21 s, 9 m, 5 v, 9 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 19 (Kultur- och fritidspolitik på landsbygden)

1. utskottet

2. res. 12 (fp)

Votering:

284 för utskottet

11 för res. 12

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 72 m, 38 v, 34 kd, 15 c, 13 mp, 2 -

För res. 12: 11 fp

Frånvarande: 21 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 22 (Ökning av stödet till amatörkulturens organisationer)

1. utskottet

2. res. 15 (mp, c)

Votering:

266 för utskottet

29 för res. 15

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 72 m, 38 v, 34 kd, 1 mp, 10 fp, 1 -

För res. 15: 15 c, 12 mp, 1 fp, 1 -

Frånvarande: 21 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 31 (Kulturens betydelse för livskvalitet)

1. utskottet

2. res. 22 (c)

Votering:

280 för utskottet

15 för res. 22

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 72 m, 38 v, 34 kd, 13 mp, 11 fp, 2 -

För res. 22: 15 c

Frånvarande: 21 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 33 (Köns- och maktstrukturen inom kulturområdet m.m.)

1. utskottet

2. res. 24 (v)

Votering:

256 för utskottet

38 för res. 24

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 72 m, 33 kd, 15 c, 13 mp, 11 fp, 2 -

För res. 24: 38 v

Frånvarande: 21 s, 9 m, 5 v, 9 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU16 Teater, dans och musik

Punkt 1 (Vissa övergripande teater- och musikfrågor)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

Votering:

224 för utskottet

72 för res. 1

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 1 m, 38 v, 34 kd, 15 c, 13 mp, 11 fp, 1 -

För res. 1: 71 m, 1 -

Frånvarande: 20 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Prot. 2001/02:98

18 april

Punkt 11 (Utredning för att skapa en tydlig struktur för dansen)

1. utskottet

2. res. 8 (v)

Votering:

256 för utskottet

39 för res. 8

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 72 m, 34 kd, 15 c, 11 mp, 11 fp, 2 -

För res. 8: 37 v, 2 mp

Frånvarande: 20 s, 9 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 12 (En handlingsplan för hur dansen skall kunna utvecklas)

1. utskottet

2. res. 9 (kd, v, fp)

Votering:

199 för utskottet

97 för res. 9

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 72 m, 15 c, 1 -

För res. 9: 38 v, 34 kd, 13 mp, 11 fp, 1 -

Frånvarande: 20 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 19 (Nyckelharpan som svenskt nationalinstrument)

1. utskottet

2. res. 12 (c)

Votering:

265 för utskottet

28 för res. 12

2 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 108 s, 72 m, 38 v, 34 kd, 11 fp, 2 -

För res. 12: 15 c, 13 mp

Avstod: 2 s

Frånvarande: 21 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 20 (Samverkansprojekt inom olika genrer m.m.)

1. utskottet

2. res. 15 (v)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 26 (Statlig samverkan beträffande stödet till Eric Sahlström-institutet)

1. utskottet

2. res. 18 (kd, c)

Votering:

232 för utskottet

64 för res. 18

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 71 m, 37 v, 1 kd, 10 fp, 2 -

För res. 18: 1 m, 1 v, 33 kd, 15 c, 13 mp, 1 fp

Frånvarande: 20 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 49 (Ökat stöd till Teateralliansen AB och centrumbildningarna)

1. utskottet

2. res. 29 (mp)

Votering:

283 för utskottet

13 för res. 29

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 72 m, 38 v, 34 kd, 15 c, 11 fp, 2 -

För res. 29: 13 mp

Frånvarande: 20 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 50 (Stöd till länsmusikkonsulenter)

1. utskottet

2. res. 30 (mp)

Votering:

282 för utskottet

14 för res. 30

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 72 m, 38 v, 34 kd, 14 c, 11 fp, 2 -

För res. 30: 1 c, 13 mp

Frånvarande: 20 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU17 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Punkt 1 (Inriktningen på det statliga stödet till konstnärsområdet)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

Votering:

223 för utskottet

73 för res. 1

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 38 v, 34 kd, 15 c, 13 mp, 11 fp, 1 -

För res. 1: 72 m, 1 -

Frånvarande: 20 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 2 (Översyn av de nuvarande stödformerna)

1. utskottet

2. res. 3 (kd, m, c, fp)

Votering:

162 för utskottet

134 för res. 3

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 1 m, 38 v, 12 mp

För res. 3: 71 m, 34 kd, 15 c, 1 mp, 11 fp, 2 -

Frånvarande: 20 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 3 (Ett mer utvecklat generellt konstnärsstöd)

1. utskottet

2. res. 4 (mp)

Votering:

282 för utskottet

14 för res. 4

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 71 m, 38 v, 34 kd, 15 c, 11 fp, 2 -

För res. 4: 1 m, 13 mp

Frånvarande: 20 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 6 (Individuell visningsersättning)

1. utskottet

2. res. 7 (s, v)

Votering:

147 för utskottet

146 för res. 7

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2001/02:98

18 april

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 72 m, 34 kd, 15 c, 13 mp, 11 fp, 2 -
För res. 7: 108 s, 38 v
Frånvarande: 23 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 8 (Trygghetssystem för konstnärer)

1. utskottet

2. res. 8 (kd)

Votering:

259 för utskottet

35 för res. 8

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 109 s, 72 m, 38 v, 15 c, 12 mp, 11 fp, 2 -

För res. 8: 1 s, 34 kd

Frånvarande: 21 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 4 mp, 5 fp

Punkt 9 (Rådgivningscentrum för dansare)

1. utskottet

2. res. 10 (kd, c, fp)

Votering:

222 för utskottet

74 för res. 10

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 72 m, 38 v, 1 -

För res. 10: 34 kd, 15 c, 13 mp, 11 fp, 1 -

Frånvarande: 20 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU18 Bild och form samt konsthantverk

Punkt 3 (Riktmärket 1 % av byggkostnader till konstnärlig utsmyckning)

1. utskottet

2. res. 2 (mp)

Votering:

283 för utskottet

13 för res. 2

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 72 m, 38 v, 34 kd, 15 c, 11 fp, 2 -

För res. 2: 13 mp

Frånvarande: 20 s, 9 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Punkt 4 (Inrättande av en konstbank)

1. utskottet
2. res. 3 (m)

Votering:

222 för utskottet

73 för res. 3

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 38 v, 34 kd, 15 c, 13 mp, 11 fp

För res. 3: 71 m, 2 -

Frånvarande: 20 s, 10 m, 5 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Prot. 2001/02:98

18 april

Punkt 10 (En översyn och utvärdering av Arkitekturåret)

1. utskottet

2. res. 6 (kd)

Votering:

259 för utskottet

34 för res. 6

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 71 m, 37 v, 15 c, 13 mp, 11 fp, 2 -

För res. 6: 34 kd

Frånvarande: 21 s, 10 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 mp, 5 fp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

11 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motion

med anledning av förs. 2001/02:RR18 Riksdagens revisorers förslag
angående ROT-avdragets effekter

2001/02:Sk36 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m)

12 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 18 april

2001/02:382 av *Per-Samuel Nisser* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Polismyndigheten i Värmland

2001/02:383 av *Per-Samuel Nisser* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Kärnkraftsavvecklingen

2001/02:384 av *Margit Gennser* (m) till finansminister Bosse Ringholm
Förmånsbeskattning

2001/02:385 av *Margit Gennser* (m) till finansminister Bosse Ringholm
Livförsäkringar

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 april.

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 18 april

2001/02:1070 av *Åsa Torstensson* (c) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Länsstyrelserna och de blivande samverkansorganen

2001/02:1071 av *Maria Wetterstrand* (mp) till miljöminister Kjell Larsson
Bråtaskogen

2001/02:1072 av *Karin Pilsäter* (fp) till finansminister Bosse Ringholm
Vasallen och Botkyrka flygklubb

2001/02:1073 av *Helena Bargholtz* (fp) till utrikesminister Anna Lindh
Iran

2001/02:1074 av *Åke Sandström* (c) till näringsminister Björn Rosengren
Flygtrafiken

2001/02:1075 av *Ola Karlsson* (m) till kulturminister Marita Ulvskog
Delprivatisering av Teracom

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 april.

14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 18 april

2001/02:1000 av *Magnus Jacobsson* (kd) till utrikesminister Anna Lindh
Utlämnande av ansvariga för terrordådet i Netanya

2001/02:1003 av *Per-Samuel Nisser* (m) till statsminister Göran Persson
Ökat inslag av personval

2001/02:1006 av *Tuve Skånberg* (kd) till justitieminister Thomas Bodström

Tystnadsplikten för präst eller biskop

2001/02:1007 av *Majléne Westerlund Panke* (s) till justitieminister Thomas Bodström

Illegala vapen

2001/02:1014 av *Inger Strömbom* (kd) till näringsminister Björn Rosengren

Patent i ogiltighetsmål

2001/02:1015 av *Rolf Gunnarsson* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Polisens situation i Dalarna

2001/02:1016 av *Viviann Gerdin* (c) till justitieminister Thomas Bodström

Stöd och uppmuntran till brottsförebyggande arbete

2001/02:1017 av *Marie Granlund* (s) till justitieminister Thomas Bodström

Flyktingspionage

2001/02:1018 av *Kerstin Kristiansson Karlstedt* (s) till justitieminister Thomas Bodström

Herrelösa hus

2001/02:1021 av *Ola Karlsson* (m) till kulturminister Marita Ulvskog

Extra avgift för SVT:s kanaler

2001/02:1024 av andre vice talman *Eva Zetterberg* (v) till statsrådet Leif Pagrotsky

Krigsmaterielexporten till Indien och Pakistan

2001/02:1028 av *Murad Artin* (v) till statsrådet Leif Pagrotsky

Företags respekt för det svenska regelverket för krigsmaterielexport

2001/02:1029 av *Jeppe Johnsson* (m) till statsrådet Jan O Karlsson

Utvisning av dömda asylsökande

2001/02:1032 av andre vice talman *Eva Zetterberg* (v) till statsrådet Leif Pagrotsky

Krigsmaterielexporten till Indien och Pakistan

2001/02:1048 av *Annelie Enochson* (kd) till statsminister Göran Persson

Den ökande antisemitismen

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 april.

Prot. 2001/02:98
18 april

Prot. 2001/02:98
18 april

15 § Kammaren åtskildes kl. 17.27.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.52,
av talmannen därefter t.o.m. 9 § anf. 106 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL CARPELAN

/Monica Gustafson

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.	1
3 § Hänvisning av ärende till utskott.....	1
4 § Förnyad bordläggning	1
5 § Allmän kulturverksamhet.....	2
Kulturutskottets betänkande 2001/02:KrU15	2
Anf. 1 INGER DAVIDSON (kd)	2
Anf. 2 ELISABETH FLEETWOOD (m)	3
Anf. 3 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v).....	4
Anf. 4 BIRGITTA SELLÉN (c).....	6
Anf. 5 ANA MARIA NARTI (fp).....	6
Anf. 6 EWA LARSSON (mp).....	7
Anf. 7 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v) replik	10
Anf. 8 EWA LARSSON (mp) replik.....	10
Anf. 9 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v) replik	10
Anf. 10 EWA LARSSON (mp) replik.....	11
Anf. 11 ÅKE GUSTAVSSON (s)	11
Anf. 12 INGER DAVIDSON (kd) replik	13
Anf. 13 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	13
Anf. 14 INGER DAVIDSON (kd) replik	13
Anf. 15 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	14
Anf. 16 ANA MARIA NARTI (fp) replik.....	14
Anf. 17 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	14
Anf. 18 ANA MARIA NARTI (fp) replik.....	14
Anf. 19 ÅKE GUSTAVSSON (s) replik	15
Anf. 20 LENNART FRIDÉN (m)	15
(Beslut fattades under 10 §.).....	16
6 § Teater, dans och musik.....	16
Kulturutskottets betänkande 2001/02:KrU16	16
Anf. 21 INGER DAVIDSON (kd)	16
Anf. 22 LENNART FRIDÉN (m)	18
Anf. 23 PETER PEDERSEN (v)	19
Anf. 24 BIRGITTA SELLÉN (c).....	21
Anf. 25 ANA MARIA NARTI (fp).....	22
Anf. 26 EWA LARSSON (mp).....	23
Anf. 27 PAAVO VALLIUS (s).....	25
(forts. 8 §).....	26
Ajournering.....	27
Återupptagna förhandlingar	27
7 § Frågestund.....	27
Anf. 28 TALMANNEN.....	27
<i>Utnämningar på kulturområdet</i>	<i>27</i>
Anf. 29 KARIN ENSTRÖM (m)	27
Anf. 30 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	27

Anf. 31	KARIN ENSTRÖM (m)	28
Anf. 32	Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	28
<i>Statens andel i SAS</i>		28
Anf. 33	AGNE HANSSON (c)	28
Anf. 34	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	28
Anf. 35	AGNE HANSSON (c)	29
Anf. 36	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	29
<i>Utrikesministerns besök i Iran</i>		29
Anf. 37	KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp)	29
Anf. 38	Utrikesminister ANNA LINDH (s)	29
Anf. 39	KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp)	30
Anf. 40	Utrikesminister ANNA LINDH (s)	30
<i>Utrikesministerns besök i Iran</i>		30
Anf. 41	NALIN PEKGUL (s)	30
Anf. 42	Utrikesminister ANNA LINDH (s)	31
Anf. 43	NALIN PEKGUL (s)	31
Anf. 44	Utrikesminister ANNA LINDH (s)	31
<i>Regalskeppet Vasa</i>		31
Anf. 45	INGER DAVIDSON (kd)	31
Anf. 46	Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	32
Anf. 47	INGER DAVIDSON (kd)	32
Anf. 48	Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	32
<i>Lastvagnshytter till Israel</i>		32
Anf. 49	LARS ÅNGSTRÖM (mp)	32
Anf. 50	Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)	33
Anf. 51	LARS ÅNGSTRÖM (mp)	33
Anf. 52	Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)	33
Anf. 53	TALMANNEN	34
<i>Fattigdomen i världen</i>		34
Anf. 54	MARIANNE ANDERSSON (c)	34
Anf. 55	Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	34
Anf. 56	MARIANNE ANDERSSON (c)	34
Anf. 57	Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	35
<i>Sjukfrånvaron</i>		35
Anf. 58	MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	35
Anf. 59	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	35
Anf. 60	MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	36
Anf. 61	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	36
<i>Inkomstbeskattning i Norden</i>		36
Anf. 62	CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v)	36
Anf. 63	Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)	36
Anf. 64	CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v)	37
Anf. 65	Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s)	37
<i>Svenska medborgare fängslade utomlands</i>		37
Anf. 66	HARALD NORDLUND (fp)	37
Anf. 67	Utrikesminister ANNA LINDH (s)	38
Anf. 68	HARALD NORDLUND (fp)	38
Anf. 69	Utrikesminister ANNA LINDH (s)	38
<i>Utvidgning av flyktningbegreppet</i>		38

Anf. 70 KENT HÄRSTEDT (s)	38
Anf. 71 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	39
Anf. 72 KENT HÄRSTEDT (s)	39
Anf. 73 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	39
<i>Avvecklingen av kärnkraften</i>	39
Anf. 74 OLA KARLSSON (m)	39
Anf. 75 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	40
Anf. 76 OLA KARLSSON (m)	40
Anf. 77 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	40
<i>Bojkott av evenemang med israeliskt deltagande</i>	40
Anf. 78 TASSO STAFILIDIS (v)	40
Anf. 79 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	41
Anf. 80 TASSO STAFILIDIS (v)	41
Anf. 81 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	41
<i>Stöd till ryska kvinnor i Sverige för hjälp i Ryssland</i>	41
Anf. 82 ULLA-BRITT HAGSTRÖM (kd)	41
Anf. 83 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	42
Anf. 84 ULLA-BRITT HAGSTRÖM (kd)	42
Anf. 85 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	42
<i>Palestiniernas situation</i>	43
Anf. 86 KIA ANDREASSON (mp)	43
Anf. 87 Utrikesminister ANNA LINDH (s)	43
Anf. 88 KIA ANDREASSON (mp)	43
Anf. 89 Utrikesminister ANNA LINDH (s)	43
<i>Marionettmuseet</i>	44
Anf. 90 ELISABETH FLEETWOOD (m)	44
Anf. 91 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	44
Anf. 92 ELISABETH FLEETWOOD (m)	44
Anf. 93 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	44
Anf. 94 TALMANNEN	45
8 § (forts. från 6 §) Teater, dans och musik (forts. KrU16)	45
Anf. 95 TASSO STAFILIDIS (v)	45
Anf. 96 ANNE LUDVIGSSON (s)	47
(Beslut fattades under 10 §.)	48
9 § Ersättningar och bidrag till konstnärer samt bild och form samt konsthantverk	48
Kulturutskottets betänkande 2001/02:KrU17	48
Kulturutskottets betänkande 2001/02:KrU18	48
Anf. 97 ANNE-KATRINE DUNKER (m)	48
Anf. 98 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v)	51
Anf. 99 ANNE-KATRINE DUNKER (m) replik	52
Anf. 100 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v) replik	53
Anf. 101 ANNE-KATRINE DUNKER (m) replik	53
Anf. 102 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (s) replik	53
Anf. 103 GUNILLA TJERNBERG (kd)	54
Anf. 104 BIRGITTA SELLÉN (c)	55
Anf. 105 ANA MARIA NARTI (fp)	56
Anf. 106 EWA LARSSON (mp)	57
Anf. 107 EVA ARVIDSSON (s)	59

Anf. 108	GUNILLA TJERNBERG (kd) replik	62
Anf. 109	EVA ARVIDSSON (s) replik	62
Anf. 110	GUNILLA TJERNBERG (kd) replik	62
Anf. 111	EVA ARVIDSSON (s) replik	63
Anf. 112	EWA LARSSON (mp) replik	63
Anf. 113	EVA ARVIDSSON (s) replik	63
Anf. 114	EWA LARSSON (mp) replik	63
Anf. 115	ANNE-KATRINE DUNKER (m) replik	64
Anf. 116	EVA ARVIDSSON (s) replik	64
Anf. 117	ANNE-KATRINE DUNKER (m) replik	64
Anf. 118	EVA ARVIDSSON (s) replik	64
Anf. 119	ANA MARIA NARTI (fp) replik	64
Anf. 120	EVA ARVIDSSON (s) replik	65
Anf. 121	ANA MARIA NARTI (fp) replik	65
Anf. 122	EVA ARVIDSSON (s) replik	65
Anf. 123	ANNE LUDVIGSSON (s)	65
	(Beslut fattades under 10 §.)	66
Ajournering.....		66
Återupptagna förhandlingar		66
10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens		
 sammanträde.....		66
	KrU15 Allmän kulturverksamhet.....	66
	KrU16 Teater, dans och musik.....	68
	KrU17 Ersättningar och bidrag till konstnärer	71
	KrU18 Bild och form samt konsthantverk	72
11 § Bordläggning.....		73
12 § Anmälan om interpellationer		73
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar		74
14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor		74
15 § Kammaren åtskildes kl. 17.27.		76

